

P L A +
F O R M

İZMİR
KÜLTÜR
PLA+FORMU
GİRİŞİMİ
SÜRELİ
YAYINI

02

İzmir Büyükşehir Belediyesi
adına İmtiyaz Sahibi
Aziz KOCAOĞLU

Sorumlu Müdür
Ayşegül SABUKTAY AKTAŞ

Yayın Koordinatörü
Şervan ALPŞEN

İçerik Editörleri
Sarp KESKİNER
Elfin YÜKSEKTEPE BENGİSU
Borga KANTÜRK
Cenker EKEMEN

Grafik Tasarım ve Uygulama
Emre DUYGU

Kapak, İç Kapak ve Poster Fotoğrafları
Metehan ÖZCAN ©

Katkıda Bulunanlar

Serhan ADA, Dilek KURT, Zoe KOUTALIANOU, Nesim BENCOYA, Seyhan BOZTEPE,
Metehan ÖZCAN, Gökhan AKÇURA, Merve ÜNSAL, İzmir Akdeniz Akademisi Kültür Sanat
Danışma Kurulu toplantıları ve İzmirKültür İletişim Toplantıları katılımcıları

Yönetim Yeri

İZMİR AKDENİZ AKADEMİSİ
Mehmet Ali Akman Mah. Mithatpaşa Cad. No: 1087 Pk: 35290, Göztepe, Konak, İZMİR
Tel: +90 (232) 293 46 12 Faks: +90 (232) 293 46 10
kultursanat@izmeda.org
www.izmeda.org

Basım Yeri

MEDİFORM AMBALAJ MATBAA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
5627 Sok. No:37/A Çamdibi, İzmir
Tel: (232) 458 01 01

SAYI 2 . Birinci Baskı: Kasım 2015 . Baskı Adedi: 3000

*Ücretsiz dağıtılan PLA+FORM dergisi, bir İzmir Büyükşehir Belediyesi İzmir Akdeniz Akademisi yayınıdır.
Her hakkı saklıdır. Yazı, fotoğraf, çizim ve haritalar; yazılı izin alınmadan kullanılamaz.*

İÇİNDEKİLER

PLA+
FORM

İZMİR
KÜLTÜR
PLA+FORMU
GİRİŞİMİ
SÜRELİ
YAYINI
02

BAŞLARKEN	03
RÖPORTAJ	
YIANNIS BOUTARIS: "SELANİK VE İZMİR, İKİ KIZKARDEŞTİR"	04
İZMİRİM	07
TARIK GÖK: KENDİNDEN KANATLAR YARATMAK	07
AHMET BÜKE: BELLEK, TAŞRA, HÜZÜN	09
PORTFOLYO: FURKAN ÖZTEKİN	11
BULUŞMALAR	15
GÖKHAN AKÇURA	33
KORKUT ÖZTEKİN	33
HANDE ZERKİN & FATİH BİLGİN	34
GEÇİCİ MÜDAHALE PLATFORMU	34
HYPERLAPSE FİLM	35
PUSULA FİLM	35
AĞAÇKAKAN KUKLA ATÖLYESİ	36
ARGO İZMİR	36
KARAHAN KADIRMAN	37
MAHZEN PHOTOS	37
İZMİR FOTOĞRAF SANATI DERNEĞİ	38
İZMİRDESANAT.ORG	38
HAKAN KIRDAR	39
CANAN ALTINBULAK	39
ERCAN DALKILIÇ	40
ERTEKİN AKPINAR	40
CENK HASAN DERELİ	41
TAYFUN BİLGİN	41
TARKEM	42
KARTON KİTAP	42
TIYATRO NİENOR	43
SONSUZ SEKİZ SANAT VE TASARIM ATELYESİ	43
İLHAN KOMAN KÜLTÜR VE SANAT VAKFI	44
PORTFOLYO: CAN İNCEKARA	45
RÖPORTAJ	
DEFNE KORYÜREK & AHMET NEDİM ATILLA:	
İZMİR MUTFAĞI'NA DOĞRU AÇILARDAN BAKABİLMEK	49
İZMİR'DEN	55
4. Uluslararası İzmir Tiyatro Festivali	55
Kendine Ait Bir Oda	56
Maquis Projects	57
Gazoz Evreninde Bir Serinlik Molası	58
Caroline David: "İnanıyorum ki yapılacak çok iş ve beraberce geliştirilecek çok fikir var"	59
Uluslararası İzmir Kısa Film Festivali 16. Yılı Kutluyor	61
AKDENİZ'DEN	63
Bir Şehri Rüyada Görmek: DREAM CITY TUNUS	63
Mısır'ın Efsanevi Tiyatro Festivali Geri Dönüyor: CİFCET	64
5. Selanik Bienali: İzlenimler	65
Doğu Akdeniz'den Mektup Var	67
AKDENİZ FİMLERİ	68

14 Kasım 1926, Reşadiye, Karşıyaka, İzmir (Gökhan Akçura arşivi)

BAŞLARKEN...

Pla+form'un ilk sayısında, İzmirKültür Pla+formu Girişimi'nin bir araya geliş öyküsünü ve sürecini paylaşmıştık. Aradan geçen zamanda yeni katılımlarla güçlendik, şehirdeki kültür üretiminin görünürlüğüne mütevazı bir katkı sunmuş olduk.

Pla+form'un ikinci sayısında, Selanik Belediye Başkanı Yiannis Boutaris ile Selanik'in kültür politikaları üzerine keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik. İzmir Akdeniz Akademisi'nin düzenlediği İzmir Zeytin Sempozyumu'nda da bildiri sunan Defne Koryürek ve Nedim Atilla ile İzmir mutfağının karakteristik özelliklerini irdeledik. İzmir'e farklı bir bakışla; körfezde neler yapılabileceğine dair yeni seçenekler üzerine Tarık Gök ile; kent belleğinin aşınan yönlerine ilişkin Ahmet Büke ile söyleşiler gerçekleştirdik.

İzmirKültür İletişim Toplantıları'nın forumlarında tartışılan "İzmir, kültür tüketen bir şehir olmayı hedeflemekten ziyade, kültür üretimine odaklanan bir şehir olabilir mi?", Kentin karakteristik özelliklerinden biri olarak öne sürülen rehabet kavramı İzmir'e avantaj sağlayacak bir unsur olarak değerlendirilebilir mi?" gibi sorulara İzmirKültür Pla+formu Girişimi müştereklerinin cevapları "buluşmalar" bölümünde. Ayrıca müştereklerin fihristlenmesine devam ediliyor.

"İzmir'den" ve "Akdeniz'den" bölümlerinde İzmir ve Akdeniz'e yakından bakan etkinliklerin yanı sıra, Fransız Kültür Merkezi'nin yeni müdiresi Caroline David ile Fransız Kültür Merkezi'nin önümüzdeki dönem izleyeceği kültür politikalarını da içeren bir mülakat yer alıyor. Nesim Bencoya ise Akdeniz Sinemasını temsilen keyifle izleyeceğiniz yirmi filmlik bir seçki paylaşıyor.

İyi okumalar diliyoruz.

YIANNIS BOUTARIS: “SELANİK VE İZMİR, İKİ KIZKARDEŞTİR”

İzmir ve Selanik... Her iki şehri görmüş kime sorarsanız sorun, önce sahil hattının benzerliğinden söz açar; ardından akrabalıklardan, mutfak geleneklerinden, solmuş gitmiş fotoğraflardan, mektuplardan bahsederek bahsi küçük ama anlamlı cümleler kurar. Selanik Belediye Başkanı Sayın Yiannis Boutaris'e merak ettiklerimizi sorduk. Her iki şehrin arasında yepyeni köprüler inşa edecek cevaplar aldık.

Selanik'in kültürel politikasını belirlerken neleri temel alıyorsunuz? Ayrıca, şehrinizi tanımlarken ve tanıtırken kültürel anlamda nirengi noktası aldığınız değerler neler?

Kültürel politikamız iki temel esasa dayanıyor. İlk olarak, kültürel mirasımızı mutlaka kentin güncel yaşamıyla uyumlu bir şekilde tanımlamayı ve lanse etmeyi hedefliyoruz. Herhangi bir şehrin veya bireyin geçmişinden haberdar olmadan ileriye adım atamayacağı kanaatindeyim. Bu yüzden, büyük resmi doğru bir şekilde ortaya koymak adına, şehrin çok kültürlülük mirasına vurgu yapıyoruz. Kesintisiz olarak iki bin üç yüz yılı aşkın

bir tarihe sahip Selanik. Şehrin sokakları Helenistik, Roma, Bizans, Osmanlı ve Musevi mirasının açıkça karşılaşacağı ve hissedeceği yoğun izleriyle dolu. Bu çok kültürlü miras, doğal olarak şehrin gündelik yaşamını, dolayısıyla gündelik yaşam kültürünü derinden etkilemiş ve etkilemeye devam ediyor.

İkincisi; Selanik'in günlük hayatının modern yüzünü tüm renkleriyle yansıtabilme-yi çok önemsiyoruz. Kültürel yaratıcılığı ve üretimi canlandıran sanatçılarımızın, bu şehirden filizlenen inovatif fikirlerin bizi Avrupa'nın kültürel habitatına bağladığına ve bu habitata katkı sunduğuna inanıyor-

ruz. Bu alanda belirlediğimiz stratejileri, kültürel varlıklarımızı ekonomik refahın gelişmesi ve yaygınlaşmasına yardımcı olacak araçlar olarak tanımlıyoruz. Yaratıcı sektörlerle özel önem atfetmiş durumdayız, çünkü bu sektörlerin şehrin geleceğini tasarlarlarken büyük rol oynayacağına inancımız tam.

Böylece, şehrin modern profilini tanımlamış olduk. Selanik, bir gençlik ve üniversite şehri. Kamu veya özel olsun; tüm aktörlerin, tarafların işbirliği ve güçbirliği yaptığı, yöntemlerin, anlayışların ve gündelik hayat kültürünün sürekli yenilendiği, yaratıcı yapılara geniş hareket özgürlüğü sunan, çoğulculuğu temel bir sosyolojik unsur olarak içine sindirmiş, yaklaşımların sıkça güncellendiği, ifade özgürlüğünü savunan, sokakta yaşamayı seven bir şehir Selanik. Bunların tamamı, geliştirmeye çalıştığımız ve şehrimize kültürel markalaşma stratejisi çizerken öne çıkardığımız nitelikler.

Bu stratejileri uygularken nasıl bir örgütlenme modeli benimsiyorsunuz? Kültürel faaliyetlerin yürütülmesinde ne gibi bölümler oluşturdunuz?

2011 yılında yerel yönetimi devraldığımızda, kültürel kurumlar belli sanatçıları ve gösterileri destekleyen, bilet satışı yapan bir ajans gibi çalışıyordu. Biz başka bir kültür politikası modelini devreye soktuk. Bu modelin işleyişindeki temel yaklaşımımız,

“Sanatçıların ve bu şehirden beslenen inovatif fikirlerin bizi Avrupa’nın kültürel habitatına bağladığına ve bu habitata katkı sunduğuna inanıyoruz.”

mımız, belediyenin kültür üretmek için içten çaba sarfeden, gerçek aktörler adına kolaylaştırıcı bir arayüz görevi görmesi gerektiğiydi. Bu yaklaşımın uygulamaya konmasıyla bağımsız sanatçılara, oluşumlara, enstitülere, kültürel aktivite düzenleyen yerel ajanslara, kolektiflere kapımızı açtık. Bunların sonucunda şehrin kültürel perspektifi genişledi; yepyeni sinerji katmanları ve hareket noktaları ortaya çıkmaya başladı. Selanik; şimdilerde kültürel ve yaratıcı alanda bu zihinsel değişimin çıktılarını birinci elden tanım olabileceğiniz pek çok aktiviteye ev sahipliği yapıyor. Yüzeysellikten uzakta kalmayı seçmiş, kendi düzeneklerini kurup yürüten bağımsız yapıların bu şehir adına yepyeni bir kültürel ortam kurmaya başladığını kolaylıkla görebilirsiniz.

Bu çerçeveden bakınca, belediyenin tüm yaratıcı kültürel yapılanmalara açık, kamu ve özel sektöre ait kurumlar, ajanslar, yapımcılar, yabancı ve ulusal eğitim kurumları arasında yapıcı bir dialog geliştirmeye olanak tanıyıp çaba gösteren, çok kültürlü bir platform olarak işlev göreceği bir örgütlenme modeli öngörüyoruz. Diğer bir

deyişle koordinatör olarak işlev görecektir bir belediye anlayışını yaratmak için çalışıyoruz.

Kültürel çerçeveden bakınca Selanik'i Akdeniz'de nereye konumlandırıyorsunuz? Bu alanda lider bir şehir olarak geleceğe dair ortaya koyduğunuz hedefleri ve amaçları öğrenebilir miyiz?

Avrupa'nın bugününe etki eden politik, sosyal ve ekonomik gelişmeler, bizi yeni amaçlar belirlemeye, yeni sinerjiler yaratmaya zorunlu kılıyor. Akdeniz öyle niteliklere sahip bir coğrafya ki, özellikle şu kırılma döneminde, ekonomik ve sosyal bütünleşme adına Avrupa'nın stratejilerini yeniden gözden geçirmesinde, yeni bir ilerleme planı şekillendirmesinde çok belirgin bir rol oynayabilir. Aktif katılımcısı olduğumuz kültürel değişim programları üzerinden yeni dinamikler ve özgürleştirici yeni güçlerin şekillenmesiyle bölgenin kültürel ve elbette ekonomik kalkınmasını sağlayacak yeni bir 'Akdeniz Liman Şehirleri Ağı'nın yaratılması sürecine katılıyoruz.

Tam da bu konuya değinmişken; İzmir ve Selanik arasında 24 Eylül 2015 tarihinde başlayan direkt uçuşlar, ilişkilere ivme kazandırmak adına her iki şehre ne gibi katkılar sağlayabilir?

Selanik ve İzmir, her zaman tarihsel bağlarla birbirine bağlı olmuştur. Her iki şehir de uzun bir süredir turizm, kültür, eğitim, ticaret gibi alanlarda işbirliği yapmak adına ortak bir zemin bulmak için çalışıyor. İzmir ve Selanik arasında havayoluyla veya denizyoluyla bağlantı kurmak, belediye başkanlığını devraldığımız 2011 yılından bu yana önümüze koyduğumuz bir hedefti. Ellinair tarafından Eylül 2015 sonunda başlatılan direkt uçuşlar, uzun zamandır kurulan bir hayali gerçekleştirdi. Bunun gerçekleşmesi, yalnızca pek çok Selanlı

ailenin köklerinin İzmir bölgesinde bulunması dolayısıyla buraları ziyaret edip geçmişe saygı sunmak istemesi anlamına gelmiyor, şehrin ve geniş bölgesinin turizmine katkıda bulunması anlamına da geliyor. Aynı zamanda geniş Selanik bölgesinde kökleri olan İzmirli için önemli bir girişim. Bu girişim ticari ve ekonomik faaliyetlerin, eğitimin, kültür sanatın ve genç nüfusun karşılıklı hareketlilik kazanması gibi pek çok başlık altında yeni ilişkilerin kurulmasına, bu ilişkilerin giderek kolaylaşmasına yol açacaktır. Bir sonraki hedefimiz turistik, ekonomik ve kültürel işbirliğini daha da geliştirmek için iki şehri denizyoluyla birleştirmek.

İzmirli olarak Selanik'e her zaman sempatiyle bakarız. Bu kardeşliği siz nasıl tanımlıyorsunuz ve bunu geliştirmek için karşılıklı olarak neler yapmak gerekiyor?

Söylediğim gibi İzmir ve Selanik'in pek çok ortak noktası var: Ortak anılar, kültürel anlayış, gündelik hayat, her ikisinin de denize kıyısı olan liman şehirleri olması, ortak kültürel miras, yemek kültürü... Her iki şehir de birbirine katkıda bulunmak üzere derin ilişkiler yaratmak durumunda. Hem sonra derler ki: "Selanik ve İzmir, İstanbul'dan olma iki kızkardeş". Görevi devraldığımızdan bu yana şehirler arasındaki uluslararası rekabetle başa çıkmak açısından, modern şehirler için zorunluluk hâline gelen ve biraz önce dile getirdiğim türden sinerjilerin, ağların gelişmesi üzerine bir tür şehir diplomasisi yürütüyoruz. ✚

SARP KESKİNER

TARIK GÖK: KENDİNDEN KANATLAR YARATMAK

Rengârenk bir serüven adamı. İzmir’de doğup Almanya ve Hollanda’da büyümüş. Nereye giderse gitsin, İzmir onu geri çağırıyor. Sonunda yeniden İzmir’e yerleşip, hayallerini burada kurgulamaya başlamış. Tarık bir fotoğraf sanatçısı, aynı zamanda surf hocası, dalgıç, dağcı ve snowboard tutkunu. Himalayalar’dan Sibiry’a uzanıyor; nihayetinde İzmir’e dönmek üzere dünyanın ucundaki noktalara yolculuklar yapıyor. Ayrıca resim yapıyor, film çekiyor. Şimdilerde bir ‘drone’ (uçan robot) edinmiş, fotoğrafa dair hayâllerini kanatlandırmış durumda.

Geçtiğimiz yaz İzmir Körfezi’nin ortasında tek başına ‘paddle board’* yaptın. Ne işin vardı körfezin ortasında?

Çok basit aslında. Hayatım hep suların içinde geçti ve şimdi Küçükyalı’da oturuyorum. Durum ve dedim ki, “Burada deniz var!” Gidip bir şişme paddle board satın aldım. Şanslıydım, çünkü kıyı şeridi boyunca denize ulaşmak genellikle zorken bizim orada kayalık bir bölüm var. Buradan denize inip sörfün üzerine çıktım ve kürek çekmeye başladım. Yoldan geçen o kadar çok insan durdu ki... Şaşıp bakanlar, otobüslerden fotoğraf çekenler... Muhteşem bir duyguyu körfezde kürek çekmek. Bir çeşit lüks duygusu da hissettirdi; dört buçuk milyonluk bir şehirde evinin önünden, denize inip paddle board yapmak. Bu imkân var. Ben de kullandım.

Tek başına körfezin ortasında olmak... İnsanların temas etmekten kaçındığı, rengi, temizliği yıllardır

irdelenen o koskocaman boşluğun ortasında olmak tekinsiz gelmedi mi sana?

Körfezde korkulacak bir şey yok ki. En derin yeri yirmi metre. Eskiden körfez kirliydi evet, fakat şu anda suyun bu gibi sporlara elverişli temizliğe ulaştığını zannediyorum. Tabii biz hep buz mavisi berrak sularda yüzmeye alışmışız. Fakat yıllarca yurtdışında İzmir Körfezi’nin beş katı daha kirli sularda gerçekleştirilen o kadar çok etkinliğe şahit oldum ki. Bu deneyimler benim körfeze karşı ufkumu açtı. Tek sıkıntı, kıydan kolayca denize ulaşmak. Onun dışında körfezin rüzgâr trafiği de pek çok alanda etkinlik yapmaya uygun. Umud ederim, bir süre sonra körfezde onlarca yüzlerce ‘paddle board’ olur ve hatta gün gelir de hep birlikte ‘kite surf’, ‘wind surf’ yaparız. Hepsini mümkün. Birilerinin önyak olup bu işlere heveslenenleri denize ulaştırmayı kolaylaştıracak platformlar yaratması yeterli. Mustafa Kemal Sahil Bulvarı

boyunca küçük küçük iskeleler yapıldı. Umarım körfezde su sporu yapmak isteyenlerle bir topluluk oluşturup, İzmir'de neler yapılabileceğini tartışıp hayata geçirebiliriz. Bu konuya ilgi duyanlar bana ulaşabilir. Hiçbir karşılık beklemeden bunun eğitimini vermeye hazırım.

Sürekli üreten, hep farklı deneyimlerin peşinde koşan bir insansın. Bir gün, bir yerlerde şöyle demişsin: “En sevdiğim huyum şu: Bir şey olmak istiyorum ve onu olabilmek için çok çaba sarfediyorum ve sonunda olmak istediğim kişi oluyorum.” Yalnızca doğayla kurduğun ilişki için değil, ürettiklerin için de geçerli mi bu bakış?

Benim için en başından beri önde gelen şey, sanatsal ifade. Uğraşlarımın hiçbirini birbirinden ayırmıyorum. Hiçbirini de diğerinin önüne koymuyorum. Yaptığım resim de, çektiğim fotoğraf da, bedenimin aldığı bir pozisyon da aynı bütünsel bakışın parçası. İçimdeki belirgin bir duyguyu dışarıya vurmak istediğimde fotoğraf ya da resim devreye giriyor. Herkes isteklerinin arkasından cesurca koşmalı. Mesele hayâlin resim yapmaksa eğer, o fırçayı eline alıp başla. “Ben bunu yapmak istedim ama yapmadım”larla hayatımızı geçirmek zorunda değiliz. Sponsorum falan yok. Çalışıyorum,

paramı biriktiriyorum. O sırada bakıyorum, “ben hangi fotoğrafı çekmek istiyorum” diye. Sonra hedefime odaklanıyorum ve ne pahasına olursa olsun; yürüyerek, tırmanarak, yağmur veya kar altında, dünyanın bir ucunda bile olsa ulaşmak istediğim neyse onun peşinden gidiyorum. Sadece tek bir fotoğraf için Aralık ayında, yılın en soğuk zamanında, etrafta hiç insan yokken Himalayalar'da rehbersiz, taşıyıcı olmadan iki yüz kilometre yürüdüm. Bir hayâlin peşinden gidip o doyumunu yaşayabildiğiniz zaman, sonraki hayallerinizin önü daha da açılıyor. Kendini dinlemeye daha çok vakit ayırıyorsun. Sonra da gidip o yeni hedef için tık diye o nokta atışını yapıyorsun.

Tarık Gök, o bahsettiği nokta atışlarını çokça biriktirmiş bir sanatçı. Günün birinde, Everest'te yerden alacağı bir taşı Hindistan'ın en güney ucunda üç denizin birleştiği noktadan okyanusa atmayı hedeflemiş. İlk fotoğraf sergisi de bu yolculuğun karelerinden oluşmuş. Sonra o taşların sayısı artmaya başlamış. Seferihisar'da yedi otistik çocukla birlikte topladığı taşları Sibiry'a'yı aşır Pasifik Okyanusu'na atmış. Bir başka fotoğraf projesi de bu yolculukta evrilmiş. Sergiler yapıyor, fotoğrafları ve resimleri satılıyor ama aslında o, yalnızca kendine doğru bir yolculuğun peşinde. Sorduğumuz sorular bu noktada üretim odaklı bir sanatçıdan ziyade, macerayı sanat ekseninde deneyimlemekten hoşlanan, biraz mistik bir gezgin tarafından yanıtlanıyor sanki: “*Cebimde o taşla Uzakdoğu'da dört ay tek başıma yolculuk ettim. Yolda çok büyük tehlikeler yaşadım, sokaklarda yattım, hırsızlarla mücadele ettim, çok tekinsiz hâllerin içinde buldum kendimi. Bir süre sonra fotoğraf çekmeyi bıraktım. Çünkü fotoğrafı ararken yaşadığım o anlarda yukarıdan bir yerlerden hayatın benim fotoğraflarımı çektiğinin farkına vardım. Hindistan böyle bir yer. Psikolojik bir sıkışma yaratıyor senin üzerinde. Kaçacak bir yerin yok. Ya ilk uçağa atlayıp gideceksin ya da karşında beliren aynaya bakacaksın. Herşeyi kontrol etmeye çalışmayı bırakıyorsun. İşte o noktadan sonra Hindistan'ı kabul ediyorsun. Hindistan'la beraber kendin dahil; diğer herşeyi kabulleniyorsun aslında. Hayatında kim ve ne varsa. Teslimiyet denen şey bu galiba. O taşı okyanusa attım. Bu belki dışardan bir performans olarak görünebilir. Fakat aslında, o anda bütünüyle kendimi yaşıyordum.*”

Son serüveni, uçan bir robota iliştilmiş kamerasıyla yeryüzünü görüntülemek. Belki de yukarıdan çekildiğini düşündüğün o kendi fotoğraflarının gerisindeki serüvenciği arıyor. Bize de başımızı gökyüzüne çevirip, kendisine iyi uçuşlar demek düşüyor galiba. **ELFIN YÜKSEKTEPE BENGİSÜ** ✚

Fotoğraflar: Tarık Gök

* kürekle kullanılan bir çeşit sörf tahtası

AHMET BÜKE: BELLEK, TAŞRA, HÜZÜN

Fotoğraf: Deniz Toprak

Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nin derinliklerinde buluşuyoruz Ahmet Büke ile. Arka sokaklardaki bir kitap kafeye doğru yürüyoruz. Daha ilk anda, edebiyatçılara has o hüznü tanıştırıyor bizimle; daha yolu adımlarken, henüz hiçbir şey konuşmamışken... Cam kenarındaki masaya otururken sanki raflar dolusu kitabın sessiz nöbeti de gelip yerleşiyor yanımıza. Neredeyse bir kitabı okumaya başlar gibi, sorulara değil de dinginliğimize odaklanıyoruz Ahmet Büke'yi duymak için. Devreye ilk önce yaşadığımız zamanların ve kentlerin üreten insanın üzerinde yarattığı sıkıntılar giriyor. Bir yandan onu dinliyoruz, bir yandan o hüznün bir edebiyatçının nasıl da olmazsa olmazı olduğunu hissediyoruz. İzmir deyince, hemen bir yalnızlık hikâyesi kurgulanıyor Büke'nin dilinde.

"Egeliyim. Manisa Gördes'te doğdum" diyor. "İzmirli değilim ama liseyi burada, Atatürk Lisesi'nde okudum. Ankara ve İstanbul'da da yaşadım fakat hayatımın önemli bir kısmı burada geçti. Hemen hemen bütün kitaplarımı burada yazdım. Çoğunda İzmir bir şekilde geçer. Çok dışa dönük birisi değilim, belki onun da etkisi vardır ama gözlemlediğim herkes çok yalnız burada. İzmir aslında çok sosyal görünen bir şehir ama kültür ve sanatla ilişkili insanlar çok bir arada değil. Kentin kimliğine çok tezat bir durum ama biraz da son kırk yıldır yaşanan yarılmanın sonucu bu. İzmir aslında hiçbir zaman bildiğimiz Türkiye'ye ait bir yer olmadı. Hep bambaşka bir yerdi. Bir dönem Ticaret Odası'nda çalıştım; eski defterlere bakardım:

Yönetim kurullarında hep Museviler, Rumlar... Bu kent kültürel zenginlik anlamında çok çeşitliliği olan bir yerken o özelliğini hızla kaybetti. 60'lı yıllardan itibaren Musevilerin buradan gidişıyla başlıyor herşey. Sonra da şehir ekonomik anlamda geriye düşüyor. Kentle ilgili çaba gösterenler de bunu çok önemsemiyor o süreçte. "Yol yapılırsa, sanayiyle ilgili bir takım gelişmeler olursa, liman iyileştirilirse İzmir eski pırılısına kavuşur" diye düşünüyorlar. Hâlbuki o çeşitlilik varken burada kültür sanat da vardı. Tabii, İstanbul'un bu açıdan bir kara delik olarak herşeyi kendisine çekiyor olmasının da etkisinden bahsetmek lazım. Meselâ Ankara'nın pırılısını da İstanbul yuttu."

Büke'nin teşhislerini dinlerken, kültür sanatla ilişkili insanların bir aradalığı adına 'İzmirKültür Pla+formu Girişimi' olarak attığımız adımlar düşüyor aklımıza. 'Yarılma' diye tabir ettiği hâlin geriye bıraktıklarını dönüştürmekten ve bunun mümkün olup olmadığından konuşuyoruz. "Çok önemli bir iş" diyor ama o hüznü bir türlü kırılmıyor, bir yazar olarak işsizlik gibi çok temel sorunlardan dem vuruyor. Derken, yavaş yavaş gülümsemeye başlıyoruz. Söz, çocukluğuna, İzmir'e ilişkin ilk deneyimlerine geliyor. O günleri anlatırken adeta önümüze bir Ege haritası seriyor. Haritayı birlikte karışlamaya başlıyoruz: "70'lerde dedemlerin Bostanlı'da bir evi vardı. O zaman Bostanlı, çoğunlukla balıkçı mahallelerinden oluşan bir kıyı semtiydi. Babam Gördes'te manifaturacıydı; İzmir'e toptancılara gelirdik. Mimar Kemalettin'deki o toptancıları gördükçe, bazılarını ziyaret edişimizi hatırlıyorum. Çok yaşlanmışlar tabii. Oradan Kemeraltı'na geçer köfte yerdik. Gezerdik. Denizi gördüğüm, ilk ekmek arası balık yediğim yer İzmir. O zaman Konak tarafında, aynı İstanbul'da olduğu gibi sandallarda balık pişirirlerdi. İç Ege olduğum için deniz bizim kültürümüze biraz uzaktı. Ege ikiye bölünmüş bir coğrafyadır. İç Ege ve kıyı Ege birbirinden çok farklıdır. Manisa ile İzmir'e bakın; o ayrımı hemen farkedersiniz. Coğrafi sınırlar çok keskinleştirmiştir bu ayrımı ve Ege kültürünü bıçak gibi kesip parçalara ayırmıştır."

Büke'nin öykülerinde anlattığı karakterleri okur gibi dinliyoruz, kendi çocukluğunu ve ilk gençliğini. Hikâye, Karataş'ta devam ediyor; mahallesini, Adile Naşit Parkı'nı, komşu Rum ailelerini anlatıyor. Tıpkı çocukluğu gibi o ailelerin de İzmir'i nasıl hızla terk ettiğinden bahsediyor. Uzun uzun konuşturmak gerek Ahmet Büke'yi. Belli ki her zaman anlatacak çok öyküsü var. Sohbetin bir yerinde, kendimizi İzmir'in eski bit pazarlarında buluyoruz: "Bit pazarları İzmir'in belleği. Öldürdüler onları" diyor. "Hâlbuki bit pazarları Avrupa'da el üstünde tutulur; kentin en önemli yerine konumlanmıştı. Burada onları ittirdik, kaktırdık; şimdi hayvan pazarı olan bir yerde açıyorlar. Biz gençken çok erken saatte giderdik bit pazarına; şimdi ciddi bir koleksiyoner olan arkadaşım Murat Gültekin ile beraber. Sabah dört beş gibi. O saatte gelip mal alanlara 'lambacı' derler. Çünkü böyle lambayla dolaşır bakar, malın iyisini alır giderler. İstanbul'dan bile gelen olurdu. Öyle şeyler bulunurdu ki... Meselâ adamın birisi İzmir'de elindeki film makinasıyla bütün mahallesini çekmiş. Gizli çekmiş bir de. Karşı komşuları, yemek yiyenleri, polisleri... Adam öldükten sonra o 8 mm. filmler pazara düşmüş. Öyle şeyler buluyorduk işte. Aile albümleri toplardık, örneğin. Çok köklü ailelerin fotoğrafları bit pazarına düşer İzmir'de. Evin büyükleri ölünce oğlu, torunu atar o fotoğrafları. Nefret bile etsen alır saklarsın değil mi? Senin köklerine ait belgeler bunlar sonuçta ama atılır işte. Biz de alabildiğimizi alırdık. İsmet Paşa'yla çekilmiş fotoğraflar çoktu meselâ. Mevhibe Hanım İzmirli olduğu için herhâlde; İsmet İnönü buraya gelip sıkça

aile ziyaretlerine gidermiş vaktiyle. Oturup yemek yemiş, o anlar fotoğraflanmış. Sonra da atılmışlar işte. Bit pazarlarını korumak, onlara uygun bir yer bulmak lazım. Çok döküntü şeylerle doludur bu pazarlar ama işte onlar da şehrin bir ihtiyacı."

Laf lafı açıyor ve Murat Gültekin'in elinde başka koleksiyonların yanı sıra Dario Moreno'ya ilişkin çok ciddi bir arşiv ve koleksiyon olduğunu öğreniyoruz. Bir an önce değerlendirilmesi gerektiğini hissediyoruz. Daha önce buna dair bazı girişimlerde bulunduklarını, fakat sonuca varamadıklarını anlatıyor Büke. Yine İzmir'e özgü o mekân bulamama sorunundan ötürü. Not ediyoruz hemen. En azından konuşmak için, çözüm bulunabilir mi?; ona bakmak için.

Ahmet Büke, her anlattığıyla 'kıymet verme' kavramını hatırlatıyor bize. Onunla birlikte bu nostaljinin içinde hem kaybedilemeyecek kadar değerli olanları, hem de yazmanın ve okumanın lezzetini duyumsuyoruz. Bunu konuşuyoruz. Milletçe gitgide nasıl da okuyamaz hâle geldiğimizi konuşuyoruz sonra. Raflarca kitap, ancak hayatımızın etrafında birikiyor.

Son olarak yeni kitaplarına, projelerine geliyor sıra. Büke'nin onuncu kitabı da raflara çıktı: "100 Tuhaf Kitap": "Ağaçkakan Yayınevi '100' temalı bir seri hazırlıyor. '100 Türk Yalanı', '100 Yanılgı' gibi başlıklardan oluşan bir seri bu. Ben de onlar için '100 Tuhaf Kitap' diye bir şey hazırladım. 30'lu yıllardan beri basılmış, garip garip kitaplar. Biri çok ilginç: 1920'lerde bir tabip, veganlık üzerine bir kitap yazmış. O zaman 'vegan' diye bir kavram yok tabii. O dönemde 'yamyamlık' demiş, 'yamyamlığın kökenleri' diye de kendince teorize etmiş. Temel olarak diyor ki: Et ve hayvansal ürünler yemeğe devam edersek bunun sonu yamyamlıktır. Tevrat'tan bölümler alıntılanmış, hızla bundan uzaklaşmamız gerektiğini anlatmış. Bunun gibi türlü türlü tuhaf kitaptan oluşan bir seçki. Bir yandan Türkiye'nin o fikir zenginliğini de görüyorsunuz. Bu topraklarda kafası gerçekten çok farklı çalışan insanlar var."

Gençlere yönelik On8 blogunda yazmaya devam edeceğini söylüyor. Bir önceki kitabı bu blogdaki yazılarından bir derleme. Senaryo yazımına ortaklık ettiği iki film projesi de heyecanımızı körüklüyor. İlki, Özcan Alper'in 'Rüzgârın Hatıraları' ismini taşıyan son filmi. İkincisiyse İzmirli bir genç sinemacının, Emre Yeksan'ın İzmir'de geçen, İzmir'i anlatan filmi.

Son kitabı 'İnsan Kendine de İyi Gelir'i sevgiyle imzalayıp bırakıyor masamıza. Hüzün, konuştukça dağıldı mı sanki? Ahmet Büke, anımsattıklarıyla bize çok iyi geliyor. Bu çok önemli ve bolca ödüllü öykücümüzle henüz tanışmadıysanız hemen bir kitabını edinin. Size de iyi gelecektir. ✚

ELFİN YÜKSEKTEPE BENGİSÜ

PORTFOLYO: FURKAN ÖZTEKİN

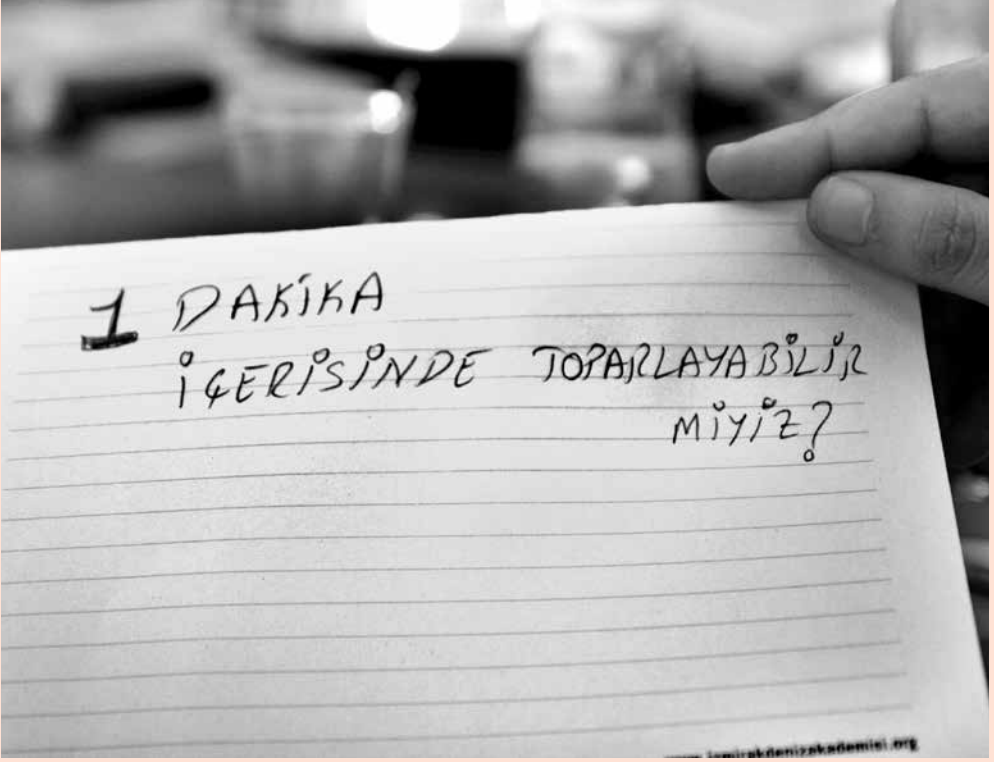
Öztekin'in fotoğraf işleri gündelik hayattaki detayları, yolculuk ve tekillik gibi kavramları yalın bir dille dijital-analog / polaroid formatlarda konu ediyor. Sanatçı, üretim pratiğini kolaj ve fotoğraf olarak ikiye ayırıyor. Kolaj çalışmalarında genellikle eski fotoğrafları, buluntu materyalleri, sokak posterlerini, dergi ve gazete sayfalarını kullanıyor. Manipülasyon, deforme etme, kesme ve yırtma gibi kağıt malzemesinin farklı ifadelerini kullanarak kolajlarda yer alan imgelerin ait olduğu zaman dilimini, tekillik-çoğulluk ilişkilerini ve cinsel kimlikleri sorguluyor.

BULUŞMALAR

Pla+form'un ilk sayısında düzenlediğimiz buluşma toplantılarında nelerin konu edildiğinden uzun uzun bahsetmiştik. Yazı girmeden, Haziran'da dördüncü toplantıyı düzenledik; yazın rahatını atar atmaz da Eylül boyunca düzenlediğimiz üç toplantıyla buluşmalarımıza ivme kazandırdık. Üstelik, bu toplantılara İzmir dışından çok değerli isimleri konuk etmeye başladık. **Eylem Ertürk** (*Anadolu Kültür*), **Didem Kaplan** (*Mekân Artı*), **Seyhan Boztepe** (*Çanakkale Bienali / Mahâl Mekân*) ve **Yörük Kurtaran** (*Sosyal Kuluçka Merkezi*) ufuk açıcı deneyimlerini, alternatif çözüm ve model önerilerini bizlerle paylaştı. →

Gittikçe kalabalıklaşıyoruz ve güçleniyoruz. İlk buluşma toplantısından bu yana, çoğu paydaş beraberce proje üretmeye başladı. İKPG çatısı altında tanışanlar, birbirinin sorunlarına çözüm yaratmaya, engelleri ortadan kaldırmaya başladı. Bu aşamaya varınca, doğal olarak toplantıların gündemini oluşturan başlıklar da zaman içerisinde çeşitlenip yeni nitelikler kazandı. Bizler de değişmeye, dönüşmeye başladık; olgulara farklı açılardan bakmayı öğrendik.

Dördüncü toplantıdan itibaren öne çıkan gündem konularını iki gruba ayırabiliriz. Birinci gruptaki başlıklar altında, İzmir ve kentteki kültürel üretimi dair sorular üzerinde yoğunlaştık:

- > İzmir, kültür tüketen bir şehir olmayı hedeflemekten ziyade kültür üretimine odaklanan bir şehir olabilir mi?
- > Kentin karakteristik özelliklerinden biri olarak öne sürülen rehabet kavramı, bu doğrultuda İzmir'in markalaşma sürecinde avantaj sağlayacak bir unsur olarak değerlendirilebilir mi?
- > Kentteki kültür üretimiyle nüfusun kültür tüketim alışkanlığı ne ölçüde örtüşüyor?

İkinci gruptaki başlıklarsa daha çok kültürel üretimin finansman modellerine ve yaklaşımlarına dairdi. Ayrıca, 'İzmirKültür Pla+formu Girişimi'nin paydaşlarıyla beraber ileriye doğru nasıl ilerlemesi gerektiğine ilişkin bir dizi başlık üzerinden ilerledik:

- > İKPG olarak bu aşamadan sonra nasıl bir modelle örgütlenme sürecine devam edebiliriz ve paydaşlar için hangi çerçevelerde ne tür işlevler, sorumluluklar üstlenebiliriz?
- > Yerel sermayenin kentsel kültür üretimine desteği hususunda hangi noktadayız ve bu desteği canlandırmak adına neler yapabiliriz?
- > Kültür yönetiminden ne anlıyoruz, eksiklerimiz neler ve bu eksikleri nasıl giderebiliriz?
- > Kültür üreticisi birey ve yapılar, tahsis edilen fonlardan nasıl yararlanabilir?
- > Paydaşların iletişim ve üretim için ortaklaşa kullanılabileceği bir mekân yaratmak mümkün mü?

İzmir'in Kronik Kaybı: Yaratıcı Beyin Göçü

Hep tartıştığımız bir konudur: *"İzmirli yaratıcı bireyler, üretmek için neden İstanbul'a geçer?"*. Eğlence ve kültür sektöründe karar verici ve yatırımcı bireylerin; bu ülkenin zihnini açan müzikleri üretenlerin; sinema, televizyon, reklâm, tasarım, moda ve tiyatro dünyasının başarılı isimlerinin çoğu İzmirlidir. Tüm bu isimler, hayat seyrinde en

az bir kez İstanbul'a yerleşmeyi ve bu megapolde tutunmayı dener. Büyük bir kısmı gittiği gibi kalır, başarılı işlere ve projelere imza atarlar. Geri dönmek istemeyenlerin ilk öne sürdüğü ise İzmir'in onlara hak ettikleri maddi koşulları, İstanbul'daki hayat standardını sağlayamayacak olmasıdır.

Peki, tersine göç mümkün mü? Kente kesin dönüş yapan İzmirililerin sayısı gözle görülür şekilde artarken, İzmir'in mevcut kültürel ortamına getirilen eleştiriler yakın vadede gündem konusu olmaya devam edecek mi? Bu soruları ve sorunları ortaya koymadan önce, neden birçok İzmirlinin kente kesin dönüş yapmaya başladığına dair tespitlere baktık: *"İnsanlar bir biçimde İzmir'e geri dönmek istiyor. Belki politik yaşam itibarıyla Lübnanlaşmaya başlayan İstanbul'un yarattığı boğulma hissinden dolayı, belki Dubaileşmeye çabalayan şehirde boğulduklarından ötürü... Şehrin çatışmalı ortamından dolayı dönüp de yaşadığın kente, sanata bakamıyorsun. Bastırılmışlık ve ötelenmişlik hâlinin bireyi bunaltmasından bahsediyorum."*

"İzmir'de ise o bol ışıklı rahatlığın sağladığı bir sakinlik var. Bu üretkenliğe de pozitif yansıyan bir etken. Son iki yıldır, İzmir'e dair belirli ezberlerin aşındığını gözlemliyorum. Uçakla yolculuğun ucuzlaması sayesinde serbest çalışan, yaratıcı sektörlerde faaliyet gösteren ve düzenini oturtmuş pek çok İzmirli şehre kesin dönüş yapıyor. Teknolojik paylaşım olanakları sayesinde işi burada rahat bir yaşam ortamında çok daha ucuza üretilip, özledikleri yüksek yaşam kalitesinin ve insanca yaşamın, huzurun keyfini sürüyorlar. Haftada bir gün İstanbul'da olmak veya toplantılarınızı yapıp bir gece konaklayarak işinizi görüp İzmir'e dönmek mümkün. 'Tasarım ve kültür kenti' mottosunu ülkeye benimsetmeye niyetli İzmir'in bu konuda çok etkin bir kampanya yaparak tersine beyin göçünü tetiklemesini, hatta İstanbullu yaratıcı bireyleri bu şehirde kalıcı olarak ikâmet etmeye davet etmesini bekliyorum. İstanbul'da müşterinizden bir brief almak için ödediğiniz taksit parasına İzmir'e uçabiliyorsunuz. Bu, İzmir adına çok büyük bir propaganda avantajı."

"Son üç yıldır, özellikle İstanbul'dan İzmir'e doğru çok ciddi bir yaratıcı beyin göçü var. İstanbul'dan kaçmayı kafaya koymuş herkes ya Bodrum'a ya İzmir'e geliyor. Kendi adıma, bu konuda benden yardım talep eden eş dost sayısı ayda ikiye üçe çıkmış vaziyette. Montaj yapıyor; çizer, seramikçi, senaryo yazarı, fotoğrafçı... Müzik sektöründe çalışıyor, blog yazarı veya çevirmen... Yaratıcı sektörlerde çalışanlar, artık belli bir coğrafyaya bağlı kalmadan, dizinde bilgisayarıyla sosyal ağlar ve internet üzerinden işini

görebiliyor. İzmirli olmayan birçok yaratıcı ve üretici bireyin kalıcı olarak yerleşmek üzere başta Urla; Alaçatı, Karaburun, Foça, Seferihisar gibi ilçelere yöneldiğini görüyoruz. Bu göç etme hâli, beraberinde şunları da getirecek ve İzmir'i dönüştürmeye başlayacak: Yeni yerleşenler, İstanbul tipi yaşam şeklini, megapolün telaşını ve enerjisini İzmir'e taşıyacak. Yakın vadede karşılıklı bir etkileşim sürecinin işleme-ye başlayacağını düşünüyorum."

"İstanbul, ah İstanbul! Biz burada, herşey orada..."

Öykünen çok İstanbul'a ve oradaki telaşa. Kalmak mı zor, gitmek mi? Dönmek mi lazım, ara sıra gidip gelmek mi?

"Benim gibi on beş yıl İstanbul'da yaşadıktan sonra İzmir'e yerleşen bir televizyoncuya herşey gerçekten çok yavaş geliyor bu şehirde. İstanbul'da öyle bir tempoyla yaşamaya alışıyor ki insan; bakkaldan süt alırken de herhangi bir projeyi yürütmek için paydaşlarla bir araya geldiğinizde de bu hızı arıyor olabiliyorsunuz. O kadar alışmışsınız ki o koşuşturma hâline, bir an evvel bir şeyler çözülsün, ardı arkası gelsin, herkes bu koşturmacanın bir parçası olsun istiyorsun. Bu rehavet önce rahatsız ediyor ama sonra algıladım ki, hiçbir şey geç kalmıyor İzmir'de aslında. Herkes yapmakta olduğu iş neyse bir şekilde onunla bağını devam ettiriyor. En sonunda kendisinden beklediğiniz birşey varsa onu size gerçekten zamanında teslim edebiliyor. İnsanların bir acelesi yok sadece. Bir eksiği de yok aslında. Bu beni çok etkiliyor ve bunun çok değerli olduğunu düşünüyorum. Diğer hızlı hâller

içinde bir sürü şeyle bağ kurmayı unutarak geçiriyoruz zamanımızı. Bu anlamda rehavet, İzmir'in sunduğu yaşam kalitesi adına çok önemli bir avantaj. Bir başka nokta da şu: Prof. Dr. Haluk Ülgen'in ortaya koyduğu 'kokteyl kimlikler' meselesi. Ülgen Hoca, özellikle İstanbul'daki rekabet ortamında insanların artık kimliklerini kokteylleştirme eğiliminde olduğunu öne sürüyor. Yani eskiden siz bir mühendis, sanatçı veya doktor olarak değerliyseniz artık kendi kimliğinize kattığınız diğer öğeler kadar değerlisiniz. Yoga yapıyorsanız, yemek kursuna gittiyseniz, ne kadar çok yönlüyseniz iş başvurusunda veya sosyal hayatta o kadar öndesiniz. İstanbul'daki kültür sanat tüketimi, bir parça da buna yapıyor ve hizmet ediyor. Kültürel aktiviteler, o kokteyl kimlikleri besleme yolunda ihtiyaç gidermek ve statü yükseltmek gibi görev görüyor. Dolayısıyla orada olmak, yani baktığı ve gördüğü şeyden ilham alıp esinlenmek yerine nişan gibi üzerinde taşıyacağı şeyleri toplamanın peşinde insanlar. Bilgisayar oyunundaki gibi. İzmir'de olmayan bir şey bu ama henüz yok. Kimsenin böyle dertleri yok burada. 'Ona da gittim, burada da vardım, orda da şarap içtim, bununla da sohbet ettim' gibi gösteriş dertleri yok İzmirlinin. Gerçekten ilgisini çeken birşey varsa 'a güzeldi' deyip, onunla gayet doğal bir bağ kurabiliyor ve bu bağı gerçekten kuruyor. Bunun da çok değerli bir meziyet olduğunu düşünüyorum. Çarkları çok hızlı dönen şehirlerde olmayan, artık kalmamış bir şeyden bahsediyoruz."

Şu meşhur rehavet kavramı

Birkaç toplantı boyunca, paydaşlarımıza ısrarla 'rehavet' kavramını nasıl değerlendirdiklerini sorduk. Sorduk ama mesele önce kendi İzmir'imizi tanımlamayı gerektirdi. İzmir tanımlarımızı evirip çevirmeye başladık: "Ben İzmir'i 'Batı'daki Doğu' olarak tanımlıyorum. Yakın tarihe baktığımızda üretilmiş o 'Batılı kent' tanımlanmasına, modernleşme sürecinde lanse edilen bu güçlü vurguya rağmen, şahsen bu kenti Doğu ile ilişkilendiren yerlere bakmayı tercih ediyorum. 'Doğunun Batısı' ve 'Doğunun Doğusu' vurgusunda, İzmir'i 'Doğu'nun Batı sınırı' olarak işaretliyorum."

"İzmir'e atfedilen rehavetin temelinde liman ve tarım kenti kimliği var. Tarihsel arka planına bakınca tarım ürünlerinin şehre gelmesi, depolarda haftalarca beklemesi... Beklemek... Kemeraltı dediğimiz yer, zamanında devasa bir depolar kompleksiymiş. Depolar, kervanlar vs. Çok uzak bir geçmişten de bahsetmiyoruz. Konak- Pasaport hattında dört yüz civarında hanın var olduğundan bahsediliyor. Bugüne seksen küsur han kalmış. İstanbul, İzmir gibi yanıp yıkılmadığı için zarar görmüş bir kent değil. İzmir; yıkılıp

yakıldıktan sonra yeniden inşa edilen bir 'simge kent' aslında. Türkiye Cumhuriyeti'nin simge kenti. O yüzden bu şehrin karakteristik özelliklerini tanımlar ve konumlandırırken biraz da geçmişine bakmak gerekiyor gibi geliyor bana."

"Müzik cephesinden bakacak olursak, Türkiye'de alanında öncü ve deneysel işlere imza atan müzisyenlerin çoğunun İzmirli olduğunu görüyoruz. Yıllar önce bir İzmirli müzisyen buna dair şu tespit yapmıştı: 'İzmir ışıklı ve açık bir kent. Körfezden kaynaklanan bir hissiyat bu. İzmirli müzisyenler ses ve müziği tasarlarken bu boşluktan, açıklıktan hareket ediyor. Oysa İstanbullu bir müzisyen ya önce ritmi kurmaktan yola çıkıyor ya da karmaşık, girift armoniler kurarak işe koyuluyor.' Bu yüzden İzmir'den giden müzisyenler o boşluklu, ferah, ışıklı duyguyu da yanında götürüyor ve bu duygu durumu, üretimlerinde fark yaratıyor."

Nasıl tanımlandığı tam da belli olmayan şu rehavet dedikleri şeyin İzmir'in üzerine ölü toprağı örttüğünü iddia edebilir miyiz? Rehavetiyle anılıyor olmak ve ünlenmek, İzmir adına bir talihsizlik olarak nitelendirilebilir mi? Bu sorular toplantılarda sıkça dile getirildiğine göre demek ki bu olguyu kurcalamaya dair ortak bir niyet ve istek vardı. Önce konunun etrafından dolanarak işe koyulduk; konuyu destekle şehre atfedilen bu kavramın mevcut kültürel üretime etkisini konuşmaya başladık. İlginç tespitler ortaya çıktı:

- > Rahatlık ve yavaşlık, tasarım ve üretim sürecini pozitif anlamda tetikleyen unsurlar olabilir.
- > Bu unsurlar, İzmir'in kültür üreten bir şehir olarak ön almasına pozitif katkı sağlayabilir.
- > Tüketime odaklanmış ve bu alanda endüstrileşip kültür sanat piyasasını tayin eder hâle gelmiş başka metropollere öykünmeye kalkışmak, İzmir'e konum biçerken gayet yersiz bir girişim olarak nitelendirilebilir.

İzmir, kültürü hızla üretip hızla tüketen yüksek tempolu bir şehir olmalı mı? Bu meziyetler, 'kültür şehri' olarak anılmak adına olmazsa olmaz meziyetler midir?: "Rehavet kültürüne dair bu muhabbetin açılmasında gizli bir sebep seziyorum. 'Nasıl olur da İzmir'deki şu rehavet kültürünü aşarız, İstanbul gibi olabiliriz?' niyetini okuyorum. İtalya'yı düşünelim; Roma, Floransa, Bologna... Bunlar, bırakın İtalya'yı, kültür sanat alanında dünyanın en önde gelen şehirleri. Bir başka İtalyan kasabasındakiler, meselâ Cassano'daki insanlar acaba oturup birbirine şunu soruyor mudur?: 'Yahu nasıl yapsak da biz de şu Floransa gibi kültür sanatın beşiği olsak?'."

Cassano ki, bir sayfiye kasabası. Mevzubahis rehavetse bizdekinin on katı rehavet var orada. Her şehir kültür sanatın beşiği olmak zorunda mıdır? Oradaki insanlar da sergi gezmek istiyorsa Floransa'ya gidiyor. 'Haydi biz de böyle bir kültür kenti olalım da turist çekelim, herşey burada dönsün ve endüstrileşsin' diye çırpınmıyorlar. 'Millet buraya gelsin; denize girsin, güzel yemek yesin, iyi şarap içsin, falezlerimizden baksın' diyorlar. Paris bir marka kent; acaba Fransa'nın küçük bir şehri 'biz de Paris gibi olmalıyız' diye diyor mu?"

"Geçen hafta İstanbul'da İzmirli arkadaşlarımla buluştum. Senelerdir orada yaşıyorlar. Hepsi hırs- lı çocuklar. O yüzden İstanbul'dalar. İstanbul'a gidenlerin ve oraya yerleşenlerin bize söylediği şey hep şudur: 'Sanat yapıyorsan İstanbul'a geleceksin. Burada çok iş var!' Gidenlerin içinde kalan, yerleşen çok. Tutunamayıp geriye dönenler de oldu. Aslında bu gitme kalma meselesi, temelde seçtiğimiz hayatla alakalı. İzmir, konforlu bir kent. Afişlerde, kamusal alanlardaki dev ekranlarda görüyoruz; 'dünyanın bilmem kaçını, Türkiye'nin birinci en konforlu kenti'. İşte ben bu konforu tercih ediyorum. Bunun için de gitmiyorum ve İzmir'de kalıyorum. İstanbul'da yaşayan ve mesleğinde dünya çapında isim yapmış bir arkadaşım, gemi mühendisi olmak için uğraşiyor. Kendi özel arabasıyla her gün sabah 6.30'da kalkıp işe gitmek için üç saatlik yol yapıyor. Benim evimse atölyeme yarım saat mesafede olmalı. Çünkü tercihim bu. Günün birinde İzmir'deki rehavet kültürü ortadan kalkacak olursa, rehavet her neredeyse ben oraya gideceğim. Çünkü tercihim bu. 'Daha iyisi olayım', 'daha ötesi olayım' gibi telaşların sonu yok. İzmirli sanatçı arkadaşlarımız önce gidip İstanbul'da sergi açtı. Git gel derken, oraya yerleşmek zorunda kaldılar. Sonra İstanbul'da ünlendiler ve Amerika'da sergi açmaya başladılar. Git gel derken sıkıldılar ve bu sefer New York'ta ev tutmak zorunda kaldılar. Şimdi Urla'da oturuyorlar. Çünkü o keşmekeş seni içine aldı mı ya sonunu getireceksin ve ölümüne yorulacaksın ya da huzuru seçeceksin. Peki bu rehavet dediğimiz şey üretimin niceliğini etkiliyor mu? Tabii ki etkiliyor ama burası böyle bir kent. Bunu tercih eden burada kalıyor veya günü gelince kesin dönüş yapıyor. Bu hayatı tercih etmeyen de zaten çekip gidiyor."

"Başka şehirlerden gelip İzmir'e yerleşenler de İzmirlileşiyor zamanla. Neyi tercih ettiğiniz ve neden burada olduğunuz belirleyici. Kültür, başka bir metropolde endüstrileşmiş olabilir ama nedir o endüstrileşmenin ortaya koyduğu sonuçlar? Seri üretim, hızlı tüketim ve yaratıcı beyinlerin gönüllü iş

göçü. İnsanlar Kadıköy'de daha sık yan yana geliyebilir; çünkü o mahâlde birbirine rastlama ihtimâli daha fazla. Çünkü, Kadıköy artık bir ghetto. Metropollerde kendi kültürel endüstrileşmesini yerinde tamamlamış farklı ghettolar var. Gönüllü olarak bu ghettolara kapandığınızda, çok zorunda olmadıkça dışına çıkmak istemiyorsunuz. Oysa İzmir için bu kadar keskin bir lokalleşme söz konusu değil. Biz sürekli sokakta yaşayan, yatay bir şehriz ve hayatta başka şeylere de temas ediyoruz. Mülkiyet ilişkilerine çok fazla temas etmiyoruz meselâ. Biriktirme, yüceltme, lanse ve empoze etme kültürü, İstanbul'daki kadar baskın değil. Bu, yaşam biçiminize de yansıyor. Bazen iyi ki miskiniz diye düşünüyorum; çünkü bu cins bir miskinlik, insanoğlunu kenti sömürmeye dair ihtiraslardan, kendini kitlelere ve şehre karşı koruma kaygısından uzak tutuyor. Üretirken sürekli endüstriye hizmet etmek zorundaymışın gibi düşünmeni de engelliyor. O yüzden yerel kalmaktan korkmamak gerekiyor.”

“İzmir’de yaşıyor ve üretiyor olmanın illâ lokal olmayı, lokal kalmayı getirdiğini düşünmüyorum. İstanbul’dan sürekli sipariş ve sergi daveti alıyorum. Evrensel nitelikte işler yapıyorsanız, böyle dertleriniz olmuyor. İletişimin ve ulaşımın bu kadar hızlandığı bir çağda orda veya burada olmak artık çok önemli değil. Bizzat tanıdığım bazı İzmirli ressamlar, Marmara civarında yazlık kentlerde oturup işlerini satmak için İstanbul’a gidiyordu. Şimdi Facebook, Twitter, Instagram gibi yepyeni pazarlama kanalları ortaya çıktı ve bu kanallar, fiziksel mesafenin yarattığı dezavantajları ortadan kaldırdı. Eserlerini Instagram’dan pazarlayan dünya kadar insan var.”

“İzmir’de yaşayıp kültür üretiyorsanız, pazarın baskısına maruz kalmıyorsunuz. İstanbul’da yaşayan sanatçı kokteyllere gitmek, sürekli olarak kendini koleksiyonerlere ve sanat medyasına lanse etmek zorunda. Her yerde görünmesi gerekiyor.”

“Güzel sanatlar fakültelerinden mezun olan arkadaşlar için İzmir, ulusal sanat piyasasının vahşi koşullarından uzak kalıp palazlanmak, kendini bulmak ve tecrübelenmek için çok elverişli bir şehir.”

“Diğer yandan ‘olur yaparız, bakarız ederiz’ kafası ve bu miskinlik, kendi içinde yorgunluk yaratma potansiyelini de barındırıyor. Meselâ İzmir üzerine dergilerde yazılmış yazılara baktığımız zaman, normal metinlerinde bile o yavaşlık hâlini seziyorsunuz.”

“Kalp sağlığı açısından iyi bir şey bu rehavet. Yavaş yavaş, ağır ağır iş yapmak bence iyi bir şey. Bir acelemiz olduğunu da sanmıyorum. Var mı öyle bir acelemiz?”

“Bir serginin başarılı sayılabilmesi için kaç adet izleyici gerekiyor acaba?”

“Daha çok izleyici, daha çok dinleyici” yerine ‘sürdürülebilir üretim, daha güçlü görünürlük’ kavramları öne çıkarken, bizler İzmir’den dürüstçe ne bekliyoruz veya birşey beklemeli miyiz? İşte bu soruya gelip dayandığımızda üretim şehri olmakla tüketim şehri olmak arasındaki çelişkiler ortaya çıkmaya başladı.

“İzmir’de kültür üretip şehir dışına kültürel üretim, yaratıcı ve tasarımcı birey ihraç etmenin yanlış bir şey olduğunu söyleyebilir misiniz?” Toplantılar esnasında verdiğimiz sohbet molarlarından birinde paydaşlardan biri bu soruyu ortaya atınca, söz konusu rehavet kavramının bu şehirde ağırlıklı olarak üretmeye yoğunlaşmaya pozitif bir katkısı olabileceği noktasına vardık. İşte o noktaya varmanın sonucu olarak da ‘seyirci geliştirme’nin ne kadar gerekli bir çaba olduğu sorgulanmaya başladı. Bu kinayeli sorunun üzerinde biraz düşünmemiz gerekmiyor mu?: “Bir serginin başarılı sayılabilmesi için kaç adet izleyici gerekiyor acaba? Bir sayı telaffuz edebilir misiniz? Böyle bir kriter olabilir mi?”

Elbette her sanatçı verdiği konserin, açtığı serginin, sahnelediği oyunun mümkün olduğu kadar çok geniş bir kitleye ulaşmasını ister. Sanatçıların buna ne kadar kafa yorduğunu soracak olursak, nasıl cevaplar elde ederiz, ona da baktık: “İzmirli

kültür sanat üreticilerinin kendi seyircisini, dinleyicisini tanıdığını iddia edebilir miyiz? Bir serginin, oyunun veya konserin o sanatçının beklediği derecede ilgi uyandırmamasında sanatçının kendi kitlesini tanıtmıyor olmasının etkisi olduğunu kabul etmeliyiz.”

“Eğer videodan veya sinema alanından örnek verecek olursak, hedef kitle çok önemli. Sanatçı şu soruyu soruyor mu? ‘Bunu kim izleyecek?’ Bu soruya doğru ve net cevap vermek, en önemli sorumuz bizim. Meselâ kamusal alandaki veya toplu taşıtlardaki ekranların gösterimler için kullanıma açılması sıkça dile getirilen bir öneri ama gelin gerçekçi olalım; orada neyin izlenebilir olduğuyla ilgili önce bir fikre ihtiyaç var. Sonra da bu mecralara özel üretimlere ihtiyaç var. Örneğin bir video sanatçısının işlerini düşünelim: Taşıttaki yolcu, o ekranlarda öyle yanıp sönen, gözü alan şeyler görmek istemeyebilir. Dolayısıyla ne kadar güzel ve etkileyici olursa olsun, demek ki o videolar orada izlenmeyecek üretimlerdir. ‘Ne saçmıyor bunlar?’ diyebilir o izleyici. Aynı tespiti sokak sanatı adına da yapabiliriz. Sergilenen iş; sergilenen mekânın yapısı, mimarisi, tarihi, kamusal alışkanlık anlamında toplumun gözündeki yerile ilgisizse anlaşılamıyor. Sergilendiği alanın özgün koşullarıyla uyum sağlayamayan sanatsal üretimler, insanlar tarafından tüketilmeye layık görülüyor. Hatta, değersiz görülüyor. Bu anlamda ‘sokağa yönelik’ üretilen her çalışmanın öncelikle ve içtenlikle ‘sokağın yanında’ olması gerekiyor. Günlük hayatında evinden hiç çıkmayan sanatçıların sokak sanatı yapmaya çalıştığında nasıl dünyadan kopuk, şımarık ve sadece kendi çapında kısılmış işler yaptığına herhâlde herkes en az bir kere tanık olmuştur. İster ekranda gösterilsin, ister meydanda sergilensin; bu tür üretimlerin sürdürülebilirliği de umursayan bir niyetle tasarlanması gerekiyor. ‘Ben yaptım oldu’ veya ‘nasıl olsa bir kere sergilenecek’ türü yaklaşımların hastalıklı olduğunu düşünüyorum.”

“Avrupa’daki insan profiline kültürle olan bağı ve hem yönetimsel hem de gündelik yaşam egzersizleri düşünüldüğünde, mesele bizim ülkemizde kültür sanatın hayatımıza ne ölçüde sızabiliyor olduğudur. Karşı-

yaka’yı veya Alsancak’ı düşünün; sürdürülebilir bir şekilde kültür paylaşımında bulunan, bulunabilmeyi işletme stratejisi olarak kendine seçmiş kaç café, kaç galeri var? Bir zemin yaratmaktan bahsederken, o şehirde kültür sanata olan toplumsal talebin ne derece yoğun olduğunu da gerçekçi bir biçimde gözden geçirmek gerekiyor. Ayrıca, en basitinden kültürü paylaştığımız, vakit geçirdiğimiz mekânlardan kültür üretmesini talep edebilme stratejileri geliştirmemiz, bu yapıların kültüre olan temasını zorunlu hâlde getirebilecek bir toplumsal direnç oluşturmamız gerekiyor. Kültürle bir yerinden kendini ilintilemiş bir mekânda sanatsal değeri olan bir aktivite yoksa doğal olarak o mekândaki işlerin izleyicisi olmayacaktır. Barda içkisini içip müzik dinlemeye gelen biz müşterilerin de mekânları nitelikli ve sürdürülebilir aktiviteler düzenlemeye sevk etmesi gerekiyor. Bu baskıyı ciddiye alan mekânların değer ürettiğini ve ürettiği değerleri etrafımızla paylaşırsak, etkinlikleri elbirliğiyle duyursak bu şehirde bir şeyleri değiştirebiliriz.”

Bizler de bu şehirde birşeyleri değiştirmeye niyetli ve kararlı olduğumuz için burada değil miyiz?

“Bazı şeyleri kolayca değiştiremeyiz. Her kentin ve her bölgenin kendine has bir sosyo-ekonomik yapısı var. Sanat, sonuçta bir üstyapı kuruyor. Komple toplumu dönüştürecek ve değiştirecek bir güce sahip olmaktan öte, ılık yayan bir güce sahip. Örneğin İstanbul altyapı olanakları, coğrafi konumunun getirdiği avantaj veya köklü üniversite geleneği gibi nitelikleri sayesinde daha dinamik bir kültür sanat hayatı yaşıyor. Bu etkenler, ister istemez üstyapı kurumlarına ve sanatsal üretime yansıyor. İzmir’in de kendine has bir sosyo-ekonomik yapısı var; memur ve emekli nüfus çok yoğun. Nüfusun önemli bir kısmının 80’lerin sonundan başlayarak 90’lı yıllar boyunca bu şehre göç edip merkez semtlere yerleşmiş olmasının ve bu devasa kitlenin genellikle varoşlardaki ucuz işgücünü karşılamasının ister istemez üstyapı kurumlarına ve sanatsal üretime yansımaları var. Bu temel koşullar yeni jenerasyonlarla değişirse ancak o zaman izleyici ve dinleyici kazanmak adına yeni bir durumdan bahsedebileceğiz.”

“‘Bu kentte bu işin tüketicisi var mı?’, ‘şu iş kentliyle nasıl buluşur?’ gibi şeyler düşünüyoruz ama aslında işler tam olarak öyle yürümüyor. Meselâ yazılım teknolojisinin kümelendiği bir kentte üretilen teknolojiyi o kentte yaşayanların tüketmesini beklemek gibi abes bir şeyden bahsediyoruz.”

Bütün bu etkenleri düşününce yeni izleyici, seyirci yaratmak için birşeyler yapmaya kalkışmak, acaba gerekli bir çaba mı? Bu soruyu toplantılar esnasında birbirimize birkaç kez sorduk: “Toplumun ilgi

alanına giren bir şey yapıyorsan ve yaptığın şey gerçekte, halka temas edebiliyorsa zaten bir şekilde bir kitle ediniyorsun. Sanatçı bir sergi açtığına kimse gelmiyorsa, bu konuda kusuru halkta araması çok yersiz. Seni ve üretimlerini anlamadığını öne sürüyorsun ama acaba sen başaramamış olabilir misin?”

“Yaşadığınız toplumla ve şehirle aynı frekansta olma-yabilirsiniz. Ayrıca bu çok normal; siz bir şeyi yaparsınız, ortaya koyarsınız ve onu isteyen alır; istemeyen almaz. Çünkü yaşadığımız toplum, sosyal ve ekonomik açıdan içinde müthiş dengesizlikler barındırıyor. Sanatçının açtığı sergi ya da ürettiği fotoğraf, bu şehirde yaşayan pek çok kişi için hiç önemli değil. Çoğu insan ‘yarın ne yiyeceğim?’, ‘çocuğumun cebine harçlık koyabilecek miyim?’ gibi kaygılarla cebelleşiyor. Çok iyi bir fotoğraf çekmişim, çok iyi bir ışık kullanmışım; bunlar toplumun umurunda bile değil. Dolayısıyla böyle bir toplumda siz sanat üretilip ortaya koyduğunuzda alan alıyor, alamayan almıyor.”

Geribildirim almak, toplumca çok da fazla önemsemediğimiz bir yöntem. Oysa izleyiciden, seyirciden aldığımız olumlu veya olumsuz her geribildirim, hem işlerimize farklı açılardan bakmaya yardımcı oluyor; hem de ilerideki işleri duyurmak adına bu kitlelerle doğrudan iletişime geçmemizi sağlayacak iletişim verileri edinmemizi sağlıyor: “Örneğin anket yapmak çok işe yarar bir yöntem. Meselâ seyirci ne sıklıkla mekâna geliyor, etkinlikleri ne sıklıkta takip ediyor? Bir etkinliğe gitmemiş olmasına sebep olan şey ne? Beklentisi ne? Anket; eğer düzenli uygulanırsa, bizim gibi yapılar için çok işlevsel bir araç. Seyirciyi artırmak adına da işe yarıyor.”

İzmir’de cidden “birşey olmuyor” mu?

Çok şey oluyor. Üstelik kültür sanat üretimi ve aktivite yoğunluğu açısından öyle çok şey aynı anda oluyor ki, tüm etkinlikleri bir ajanda üzerinde topluca göstermeye kalkıştığınızda işin içinden çıkamıyorsunuz. Kıyı Tasarım Projesi (İZMİRDE-

NİZ) çalışmaları sırasında, Kültür Sanat Çalışma Grubu bunu denemişti ve yıl boyunca İzmir’de gerçekleşen etkinliklerin yoğunluğu, çok daha karmaşık formüllerle bir ajanda tasarlamının gerekliliğini ortaya çıkıyordu.

Ortaya çıkan şey şu ki, İzmir’de birşey olmadığına dair yıkılması gereken bir önyargıyla karşı karşıyayız: “‘Burada hiçbir şey olmaz, burada kimse bir şey yapmaz’ denilen bir ortamda bir şeye odaklanıp elindeki imkânlarla yerel, ulusal veya uluslararası çapta iş üreten insanların hikâyeleri, bu şehirde neler olup bittiğine ilişkin çok şey söylüyor. Mevcut olanaklarla proje tasarlamak ve ortaya iş çıkarmak, üstelik başkasının hayal bile edemeyeceği koşullarda iş üretiyor ve iş yürütüyor olmak, eylem koymak anlamında karşısında durup şundan bundan şikayet edenlerin paradigmalarını yıkacak tek şey.”

“Burası Norveç olsa belki başka bir şey konuşuyor olabiliriz. Türkiye, İzmir veya İstanbul için konuşacak olursak, söz konusu edilen tüm olumsuzlukları problem olarak değil; bir durum olarak algılamak gerekir. Çünkü problemleri çözmeye yönelik bir çatı örgütlemeye başladığından itibaren başka şeylerle karşılaşılıyorsunuz. ‘Eyvallah ama durum bu; bu durumun içinden çıkıp şu işi nasıl çözeriz’ dediğindeyse başka bir paradigmadan bahsetmeye başlamışız demektir. Kafayı bu gibi paradigmalara çalıştırmak çok kolay değil ama bu problem - durum hikâyesini kurcalamayı çok faydalı görüyorum”.

“Vakit geçirme kavramı geliyor aklıma. Meselâ Çanakkale Bienali’nin o şehirde yarattığı en büyük dinamik, kentte vakit geçirmeye dair yeni alışkanlıkların ortaya çıkmasını tetiklemiş görünüyor. Dolayısıyla organizasyonun ve kentin kültür hayatının bir parçası olmak, Çanakkale’de sürdürülebilir hâle gelmiş. İzmir ölçeğinde düşündüğümüzde insanların mutlu mesut mikro vakitler geçirdiği ve kendini ait hissettiği organizasyonların birlikteliğinden başka çatılar çıkabilir.”

"Bu şehirde kendi kendine bir şeyler yapmaya başlayan gruplar var. 'Biz on beş sene önce de konuşmuştuk; bir araya gelelim, haftasonu buluşup bir şeyler yapalım diye ama yapmadık. Beş sene önce de konuştuk yine yapmadık. Bu ortamı ve İzmir'de böyle insanların olduğunu gördükten sonra o hafta buluşup bir etkinlik yaptık' diyenler var meselâ. Servis sağlayıcı gibi çalışmak lazım. Bir mekân bulup, o mekân için bir etkinlik tasarlayıp insanları oraya sokmak, meselâ. Bir an yaratmak. İşte o anın hissiyatı, hem mekânı hem de katılımcı kitleyi etkiliyor ve daha başka şeyler yapmaya teşvik ediyor. Bu tür organizasyonlarda, insanlar imkânlarının görünür hale gelmesiyle ortaya çıkan resmin tümüne bakıp 'ben de kendi uğraş alanımdan bir şey çıkartabilirim' demeye başlıyor ve işte o zaman yeni kümelenmeler ortaya çıkıyor. Bu sefer kent göç almaya başlıyor. Silikon Vadisi'nin olayı da budur; bir ağın içinde spesifik bir alana odaklanmış olan yaratıcı beyinler, o alanda bir arada kalarak bağımsız birey olarak ortaya koyabileceklerinden çok daha fazlasını üretip tasarlıyor. Bu gibi alanlar, tam da bu yüzden gittikçe kalabalıklaşıyor."

"Sosyal Kuluçka Merkezi'nden Yörük Kurtaran'ın önerisi çok değerliydi: Küçük paketler yaratmak. İzmir'de herkesin bir anlatısı ve o anlatıyı etrafı paylaşma ihtiyacı var. Sanatla, kültürle uğraşan birisi derdini toplantılarda defalarca anlatmaktan bıkmıyor. Sonunda ya yılıyor ya da üretmekten vazgeçiyor. Oysa, kültür üreten bireyin küçük ölçekte mitolojiler yazmaya ihtiyacı var. Bu mitolojileri forma dönüştürüp, insanları o forma çekebilmek sürecini yaşamaları gerekiyor. Anlattığı, 'şöyle yapardık, böyle yapardık' dediği, onun mitolojisini gösterir. Sanatçının 'ben bunu yapabiliyorum'u gösterebileceği ve üretimlerini paylaşacağı, insanlarla beraberce vakit geçirebileceği, karşılıklı haz ilişkisinin kurulabileceği kültür adacıklarına ihtiyacı var."

"İzmir o kadar büyük bir kent ki, böylesine büyük bir metropolün kültürel ve ticari politikasını ana çerçevede sabit tutmak hiç de kolay değil. Aslında ilk olarak, kültür alanında faal yapılar arasındaki yatay ilişkilerin sayısını artırmak gerekiyor. Bu ilişkiler belli bir canlılık kazanınca kimsenin 'bu kenti ne temsil edecek?', 'kentin simgesi nedir?' ya da 'bu kenti temsil edecek kültür etkinliği ne olmalı?' gibi dev soruları sormasına gerek kalmayacak diye düşünüyorum. Enteresan şey şu ki, İzmir'de insanlar genellikle şöyle bir yargı öne sürüyor: 'Burada zaten hiçbir şey yapılmıyor, biz de zaten bir avuç insanız ve biz de bunu böyle yapıyoruz. Bu kadar yapılabilir.' Önerilerle, ön açıcı fikirlerle ya da eleştirilerle karşı-

larına gelenleri de dışlama yolunu seçiyorlar; öteki-leştiriyorlar. Bu davranış biçimine çözüm olacak bir formül maalesef yok. Buna çözüm aramakla vakit kaybetmek yerine, enerjimizi şundan bundan yakınmayıp bırakmış ve çıkardığı işle yetinmeden üretmeye devam eden yapılar, kişiler arasındaki yatay ilişkileri derinleştirmeye harcamak lazım."

"Yolu birbiriyle kesişen insanların hikâyelerinin kentin bütüncül hikâyesine mâledilmesi, ancak bunun üzerine birşeyler yazılması, yazılanların konuşulanların tekrarlanması ve hatırlanmasıyla mümkün oluyor. İşte o zaman, bienal üzerinden söylersek, 'a bak! Çanakkale'de böyle bir şeyin olması mümkünmüş' demeye başlıyorlar. İzmirli, "İzmir nasıl bir kent?" sorusunu sorduğunda hep şunu düşünüyor: Bu soru kentin kendisiyle yani İzmir ile alakalı değil ki. Bu soru, kentte yaşayan herkesle yani insanlarla alakalı. Bu şehirde yaşayan insanlar basit bir hayat yaşamayı tercih etmişse burası da öyle bir kent olarak kimlikleniyor. 'Ben böyle yaşamak istiyorum' diyenler yan yana gelip bir şeyler üretiyorsa o şehirde o alan, bunu beceren insanlara ait olarak tescilleniyor. Onlar birşey yapmadı mı ki o alan boş kalıyor, zayıflıyor. Belki de o yüzden kent kültürü dediğimiz şey politikayla belirlenemiyor ve önceden alınmış kararlarla yönlendirilemiyor. Böyle de olacak, bu alanları örgütleyen insanlar başaracak bu işleri."

"Eleştiri kabul etmek gibi bir alışkanlığımız var mı sizce?"

Toplantılar sırasında İzmir'deki kültürel üretimin kapalı çevrelere kısıp kaldığından söz açılınca, buna neden olan etkenler sıralanırken ilk dile getirilenlerden biri, şehirdeki yapıcı eleştiri kültürünün eksiliği oldu. Kimi katılımcılar kentteki kültür üretiminin niteliksel anlamda çok düşük olduğunu ve kimi sanatçıların "tribünlere oynadığını" öne sürdü; kimi katılımcılarsa nitelikli üretimin "üstün sanat yapalım" anlamına gelmediğinin altını çizdi. Bu tartışmanın özellikle sergileme ve performans mekânlarına daha çok izleyici, dinleyici çekmenin yöntemlerini aramak adına verimli olduğunu söyleyebiliriz.

Peki; niteliksel anlamda bir zayıflık olup olmadığını kim, nasıl ve ne saikle ölçümleyebilir ki? Bunu belirlerken neyi kriter almak gerekiyor?: "İşte orada da eleştiri kültürünün hayati önemi devreye giriyor. Sadece kendi klanın için kültür ürettiğinde, ürettiğini sorgulayacak eleştirmenlerden uzakta kalabileceğin bir konfor alanına saklanıp, ortalama işler üretmeye başlıyorsun. Ürettiğin işler, nitelik olarak da bayatlıyor. Üretimler daha geniş kitleler nezdinde yaygınlık kazandıkça, kültür üretenler de bir çok yeni deneyim kazanıyor. Sağlıklı zeminler, geribildirimler

sonucunda oluşur. Ortada hiç olumsuz eleştiri yokken salt övgü söz konusu olunca nitelikli ürün ortaya çıkar mı?; işte o su götürür.”

“Türkiye ve dünya öyle bir noktaya geldi ki; hepimiz kendimizi daha öteye götürmek zorundayız. Daha çok çalışmak zorundayız. Kendi ürettiğimizi eleştirmek ve böylece üretimlerimizi daha öteye götürmek zorundayız”.

Şu Fonlama Dedikleri

Herkes projesi için bir yerden fon bulmaktan bahsediyordu ama görünen o ki, bu konuda daha çok bilgilenebilmeye ihtiyacımız vardı. Bir projenin ne kadar hayata geçirilebilir olduğuna objektif bakabilmek, reel bütçeleme yapabilmek, projeyi doğru yazabilmek ve fonlara başvurmak için paydaş bulmak gibi pek çok konuda herşeyden önce bir tür eğitime ihtiyaç duyulduğu ortaya çıktı. Bu eğitimlerin de atölye çalışmaları formatında gerçekleştirilmesi önerildi.

Sanatçının maddi destek aldığı herhangi bir kuruma finansal açıdan bağlı kalmasının, sanatçının bağımsızlığı adına ne anlam ifade ettiğini tartıştık, açık açık. Sermayeyle kültür üreticisi arasındaki ilişkiye dair çekinceler, aykırılıklar ve reddiyeler söz konusu edildi. Bu durumda, kitlesel fonlamanın ve imece ağlarının gündeme gelmesine şaşırmadık: “*Sanatçıların fon bulunmasına dair merak ve ısrarlarını anlayışla karşılamak gerekiyor. Ancak buldukları fonlarla sistemden bağımsız olarak üretim yapabildikleri bir güncel durumdan söz ediyoruz. Yani, karşı oldukları sisteme bulaşmadan bağımsızlıklarını koruyabilmek için fonlar önemli bir finansal araç. Bağımsız bir fon yaratılabilir mi acaba? Şirketler tarafından finanse edilmek, bu çatı altında bir araya gelen bireylerin ve yapıların gerek politik, gerek hayata dair, gerekse sanatsal duruşları itibarıyla çok da tercih edeceği birşey olmadığına göre, ortak havuz olarak kullanılabilecek bağımsız bir fon havuzu yaratmak mümkün müdür?*”

“Kickstarter* gibi kitlesel fonlama / bağış sistemlerine daha çok ilgi duymamız gerektiğini düşünüyorum; kültür üreticileri olarak. Fikiriniz ve projeniz iyiyse, kalıcı bir fayda sağlıyorsa ve geriye bir ürün bırakıyorsa özellikle yurtdışında çok işlevsel yapılar bunlar. Türkiye gibi kültürel alanda sınırlı ekonomik kaynaklara sahip, sürekli engeller yaratıp yarattığı engelleri aşmaya çalışan bir ülkede bu tür fonlamalara neden yeterince ilgi gösterilmediğine çok şaşıyorum. Çünkü ülkece proje ve fikir yaratmaya dair müthiş bir potansiyelimiz var.”

“Dayanışma ağı, yani imece, kitle fonlamasının en

güzel örneği bence. İnsanlar kültür üretmeye zaman veya para bulamayabiliyor ama sizinle birlikte hareket ederek o kültürel üretimin bir parçası oluyor.”

* **Kickstarter**, ABD merkezli bir kâr amacı gütmeyen bağış şirketi. Genellikle bağımsız yapımcıların ve kültür üreticisi birey ve yapıların kullandığı bu hizmetten çizgi roman, dans, tasarım, moda, film & video, yemek, oyunlar, müzik, fotoğrafçılık, yayıncılık, teknoloji ve tiyatro olmak üzere onu aşkın dalda sanatçı ve mucit yararlanmakta.

Yerel Sermayeyle Sanat Üreticilerini Buluşturmak

Toplantılarda gündeme gelen bir diğer konu, yerel sermayenin İzmir’deki kültürel üretime destek boyutuydu.

- > Sermayenin desteğini almak ne anlama geliyor?
- > Sanatçı, sermayeden destek almalı mı? Alınacaksa bu nasıl olmalı?
- > Bu tür destekler sanatsal üretime ne derece müdahale eder; sanatçıyı ne kadar bağlar?
- > Maddi desteğe ihtiyaç duyan yerel kültür üreticileri, meslek** kurumuna nasıl bakıyor?

İşte bu sorular, bizi iki patikayı kesiştiren bir kavşağa çıkardı: İlk patikadan yürüyünce, sermayeden destek alarak üretmenin mutlaka sanatçının özgürlüğünü sınırlayabileceği, sermaye işin içine girince ortaya çıkacak aracı kurumların piyasayı manipüle edeceği gibi kavramlarla karşılaştık.

İkinci patikaysa sermaye desteği olmadan İzmir’deki kültürel üretimin endüstrileşemeyeceği, ne, böylece sanatçının akar gelir kaynaklarından uzak kalmaya mahkûm olacağına, markalaşma yolunda şehrin kültürel potansiyelinin bir türlü şahlanmayacağına dair görüşlerin biriktiği bir durağa bizi getirip bıraktı. Nerelere doğru açıldığımızı sizinle paylaşalım: “Bizim hâlihazırda sanatsal ürünlerden haz alan ve kimi sanatçıların işlerini yakından takip eden potansiyel müşterilere, sanatın kârlı bir yatırım aracı olduğunu anlatabilmemiz gerekiyor. Uzun bir süre ve ciddi bir efor gerektirebilir ama kesinlikle gerekli bir çaba. ‘Sanat para kazandırır, aynı zamanda sıkıcı da değildir’, ‘sanat hayatınızı güzelleştirir; duyarlılıkları artırır’, ‘hem beğenileriniz gelişir, hem toplumsal değerleriniz güçlenir, hem de iyi bir yatırıma yapmış olursunuz’ gibi cümleleri sıkça sarfetmemiz gerekecektir. Çünkü ortaya bu kente has bir ‘know how’ çıkabilmesi için yatırımcıya ihtiyaç var. Sanatçı cephesinden bakacak olursak da yaratıcı sürecin, üretimin ve motivasyonun devamlılığı için mali refah şart. Burs, fon veya mesen desteği bu görevi gören araçlar. Bu araçlar neden gerekli? Örneğin siz yerel çapta faaliyet gösteren bir sanatçısınız

ama kendi dünya gerçekliğinizden daha büyük bir projeyi hayata geçirmeyi hayâl ediyorsunuz. Bunu nasıl hayata geçireceğinizi de biliyorsunuz. İşte bu hayâlî gerçekleştirmek ve böylece üretimsel anlamda büyüyeabilmek için bu tip maddi destek araçlarına ihtiyacınız var. Bunun için de sermayeye, yani o alanda bir üretimi finanse etmek üzere birilerinin kenara ayırdığı o paraya gereksiniminiz var. Üretim kanallarının yerel sermayenin umurunda olmasını sağlayacak girişimleri arttırıp çeşitlendirecek modeller geliştirmek lazım.”

“İKPG’nin bir görevi de şu olmalı: Bir çatı altında toplanmış kültür sanat üreticilerinin bu beraberliği hangi dille sermayedarlara anlatması gerektiğine kafa yorması lazım. Bu başlı başına bir eğitim konusu ve arayüzü İKPG sağlayabilir. Kültür üreticisi, özel sektörden birşeyler talep ediyor ama özel sektörün kendisine ne gibi sorular sorabileceğine, bu sorulara nasıl cevap vermesi gerektiğine, özel sektörün neyi duymak istediğine ve hangi mesajı almak isteyeceğine ilişkin bir iletişim modeli üzerine çalışmak gerekiyor. Sponsorluk nasıl talep edilir? İşte buna dair bir format, başvuru formu gibi şablonlar yaratmak, bu şablonları gittikçe geliştirip, İKPG bileşenlerinin ortak paylaşımına açmak faydalı olabilir.”

“Belki de paydaşların elindeki örnekleri içerecek sanal bir kütüphane kurmak gerekiyor. İKPG paydaşları ihtiyaç duyduğu an dijital bir platformdan bu şablonlara, belgelere, form ve sözleşme örneklerine ulaşabilmeli.”

“Yerel sermayenin kendiliğinden bir hisse kapılıp bu gibi platformlara koşarak geleceğini ummak yersiz bir beklenti. Sermayenin bu gibi platformlarda kendisinin temsil edilmesi gibi bir talebi de yok zaten. Öncelikle yapılabilecek şey, her iki taraf arasında iletişim kanalları açabilmek. Bütün bunlara rağmen para versinler veya vermesinler, destekçi olsunlar veya olmasınlar; arz talep ilişkisi içinde onlarsız bu işin bir parçasının eksik olacağını kendilerine fark ettirecek bir model yaratmak gerekiyor. Belki

de sadece onları bu şehirde olan bitenden haberdar ederek işe koyulmak gerekir. Olan bitenden haberdar ve farkında olmalarını sağlamak, muhtemelen maddi destekçi olarak kültür üretimin bir parçası olmak ya da olmamak konusunda onları karar vermeye yönlendirecektir. Bu bir olasılık ve önemli olasılık.”

“Kültüre yatırım yapmak isteyenlerle, proje sahiplerini buluşturacak sunum günleri düzenlenebilir. Şirketlerin prestij kazanmak adına yer alacağı, kendini önemli hissedeceği ve şehir için de prestij üretecek büyük sempozyumlar, sermayedarların ayağını bu alanlara alıştırabilir. İKPG, ‘sanat kültür alanında destek ve sponsorluk’ başlığı altında her iki tarafı buluşturacak bu türden etkinlikleri organize etme görevini üstlenebilir. Birleştirici ve aracı bir rol bu. Daha sonra bu sempozyumdan elde edilen çıktılar kitaplaştırılabilir ve bu kitap tüm katılımcılara, potansiyel destekçilere ulaştırılabilir. Bu yayın, dünya üzerindeki örnek başarı hikâyelerine, geribildirimden doğan kârın şirket açısından analizi gibi verilere de mutlaka yer vermelidir.”

“Bu tür buluştırmalarda karşılıklı temsil dengesini gözetmek ve sağlamak çok önemli. Sermaye gruplarını izleyici olmanın dışında söz sahibi olarak da dinleyeceğimiz bir etkinlikten bahsediyoruz. Bunun İzmir’in marka değerine de katkı sağlayacağına inanıyorum. ‘Baltimore Comic-Con’ örneği var meselâ: Baltimore, küçük bir Amerikan şehri ama her yıl sinema ve çizgi roman sektörüne dair inanılmaz bir uluslararası akışın merkezi hâline geliyor. Sadece üç günlüğüne de olsa bir endüstriyel trafik ortaya çıkıyor. Sanatçısından yayın şirketine, izleyicisinden koleksiyonerine kadar herkes orada oluyor. Baltimore örneğine ilaveten Kassel şehrinde beş yılda bir gerçekleşen ‘Dokumenta’yı örnek verebiliriz. Hâtta Kassel şehrinin dünya çapında bilinirliğini artıran şeyin ta kendisidir bence ‘Dokumenta’. En eski ve en prestijli sanat bienallerinden birisi. Birkaç güne veya birkaç aya veya birkaç yıla yayılan bu tür etkinlik modelleri, bize bazı öneriler sunuyor. İzmir’de olmayan

sermayeyi buraya çekip, buradaki sinik sermayeyi dışarı atacak, gayet dinamik modeller bunlar. Ya parçası oluyorsun, ya dışında kalıyorsun. Çünkü İzmir'deki kültür sanat üreticilerini Amerika'dan, Almanya'dan veya rakip gördükleri şehirlerden birileri desteklemeye başlıyor. O yüzden sempozyum, sanatın üretim merkezi olarak tanımlamayı tartıştığımız İzmir'i başka bir noktaya taşımak için bir başlangıç görevi görebilir."

"Sempozyum gibi bir işe girişmeden önce mevcut deneyimlerden ve başarı öykülerinden yararlanmak iyi bir başlangıç olabilir: Boyner'in koleksiyonu; Saruhan Doğan, Oya Eczacıbaşı veya Tavillioğlu örnekleri... Bu kişilerin yanı sıra SAHA veya SPOT gibi genç, girişimci ve varlıklı koleksiyonerlerin İzmir'e gelip buradaki sermayedarlara ve genç koleksiyonerlere 'bu iş nasıl işliyor?', 'sanata yatırım nasıl yapılır?', 'getirisi nedir?' gibi konularda olan biteni aktarması gerekir. İstanbul Modern, 'Müzeler Konuşuyor' etkinliği kapsamında tam da bunu yaptı; İstanbullu müze izleyicisi ve galericilerle TATE Koleksiyon Departman Müdürü'nü buluşturdu. Hatta bu buluşmanın hem Türkçe, hem İngilizce versiyonunu Youtube'ta paylaştı. Böylece bu alanda eğitim gören öğrencilere de ders mahiyetinde bir öğreti sundu."

** Rönesans döneminde ortaya çıkan, sanat ve bilim adamlarını koruma altına alan kimselere verilen ünvan. Güncel sponsorluk kavramını tanımlamak adına, ilk adımları mesenlerin attığını söyleyebiliriz.

İzmir'in Marka Değerine Katkıda Bulunabilecek Kalıcı Yatırım Önerileri

"Yerel sermaye, sürdürülebilir yapılar kurmakla daha yakından ilgilenir. Başı ve sonu belli, geçici aktiviteler söz konusu olduğunda da bu aktivitelerin kendisine sağladığı geridönüşün artılarını alt alta toplamaya meyillidir."

Toplantılarda verdiğimiz kısa molalarda, İzmir Akdeniz Akademisi'nin genç ve yaşlı çınarları altında devam eden hararetli sohbetlerde işte buna benzer değerli pek çok tespit daha ortaya çıktı: "Bugün eğer Fransız Yeni Dalga Hareketi'nden bahsediyorsak, bu hareket çıkışını Paris'teki sinemateke borçludur. Çünkü insanlar ortak bir ilgi alanı söz konusu olunca bir mekânda toplanmak, o ilgi alanı üzerine sohbet etmek, birşeyler dinleyip izleyip görüş alışverişi yapmak ister. Bu alışveriş ilerledikçe de ortaya ortak bir ürün, çıktı koyma ihtiyacı doğar. 'Bari bir dergi çıkartalım' diye yola çıkıp 'biz de bir iki film, belgesel çekelim' demeye başlarlar. Amerika ve İngiltere'deki örnekler baktığımızda, varolan endüstriye karşı en canlandıracı hareketlerin, üretimlerin o endüstrinin

dayatmalarına ve sıradanlaştırmalarına karşı bu gibi odaklardan çıktığını görürüz. Bir alan olsun ki, o kendi karşıtını da yaratsın."

"Görsel sanatların bir arada olabileceği bir imaj müzesinin kurulmasına dair önerim de buna benzer bir ihtiyaç tespitinden kaynaklanıyor. Aynı ayrı tasarım müzesi, fotoğraf müzesi ve sinematek kurmak maliyetli ve külfetli olacaksa bu üç disiplini bir araya getiren bir müze düşünülebilir."

Paydaşların Ortaklaşa Kullanabileceği Bir Mekân veya Alan Yaratmak

Aslında bu konuya adım adım geldiğimizi söylemek mümkün. Bu talebin gündeme gelmiş olması, ayrıca İKPG paydaşlarının birarada birşeyler üretmeye, birbirinden öğrenerek deneyimler yaşamaya hem hevesli hem de niyetli olduğuna işaret ediyor. Toplantılarda bildirilen görüşleri şöyle özetleyebiliriz: "İzmir özelinde özellikle güncel sanat alanında sergileme odaklı işlerin görünürlüğünü de artırmak adına ortaklaşa kullanılabilir bir mekân düşünmek iyi bir fikir olabilir. Bu mekân, kentteki kültürel üretimi belgelemek ve arşivlemek için de iş gerecektir. İKPG, böyle bir mekanlaşmaya yönelebilirse bileşenler arasındaki koordinasyonu disipline etmek kolaylaşabilir."

"Kimi oluşumların sergileme ve çalışma mekânına, kimi oluşumların kalıcı bir iletişim ofisine, kimisinin de görünürlüğe ihtiyacı var. Çoğu oluşumun kendi iletişim ve duyuru ağı zaten aktif. Bu ağ üzerinden izleyicileri ve takipçileri ile sürekli iletişim kurabiliyorlar. İzleyici de takipçisi olduğu mekânlara ve sanat alanlarına zaten gidiyor. O yüzden paydaşların beraberce daha çok vakit geçirebileceği, birşeyler üretilabileceği ortaklaşa kullanılacak bir alanın varlığı daha önemli."

"Norveç'te bir örnek var, bu önerilenlere benzer: "The Office For Contemporary Art Norway" (Güncel Sanat Üreticileri İçin Bir Ofis" (<http://www.oca.no>). Burada vurgulanan, bütün paydaşların ayrı ayrı atölye sahibi olmasından çok, toplantıların ve sunumların yapılabilmesi, sürekli güncellenen bir arşivi olan, şehir dışından birisi geldiğinde ortak buluşma adresi olarak kullanılacak, misafir sanatçıları konuk etmeye elverişli, mütevazı bir yapı. Ayrıca gerektiğinde kâr amacı gütmeyen dinletilerin düzenlendiği, film gösterimlerinin ve atölye çalışmalarının yapılabilmesi bir salonun varlığı da bu mekânın işlevselliğine katkı sağlayacaktır."

"Böyle bir mekânı hayata geçirmek için farklı modeller söz konusu olabilir. Aslında Avrupa'da örneklerine sıkça rastladığımız müzik, tasarım,

film, fotoğraf üreten ve kültür endüstrisinde çalışan bireylerin ortaklaşa kiraladığı veya hibe olarak aldığı veya onlara tahsis edilmiş mekânlar var. Ortaklaşa ofis olarak da kullanılan bu mekânların çevresinde örgütlenmiş sanatçıların özellikle o bölgedeki gençlerle bir kültür diyalogu kurduğu, iletişim içerisine girip beraber projeler ürettiği de bir gerçek. ‘Daha sivil bir alan gibi de kullanılabilir mi?’ sorusuna şöyle bir örnek verilebilir: İstanbul Bilgi Üniversitesi’ndeki ‘Sosyal Kuluçka Merkezi’, yolun başında olan inisiyatiflere, kolektiflere, gelişmekte olan projelerinin kuluçka dönemi için bir yıllık mekân ve yönetim danışmanlığı sağlıyor. Bu da bir model. Sanattan çok sivil toplum alanına denk düşen bir program belki ama neden sanatsal üretimler için bir model olmasın?”

“Bir diğer opsiyonsa bina niteliğinde bir mekân peşinde koşmak yerine konteynerlere veya geçici konutlara yönelmek olabilir. Geçici bir süreliğine arsa tahsis edilirse paydaşların da katkısıyla ortaya çıkacak mimari olanaklar dahilinde konteynerlerden oluşan bir yerleşke tasarlanabilir.”

“Müşterekler olarak neden lojistik varlıklar listesi oluşturmuyoruz? Her bileşen bir diğer müşterekle paylaşabileceği cihazların, teknik olanakların veya becerilerin listesini çıkarabilir. Bu tür bir listeleme, kısa vadede etkin çözümler yaratmak adına, elimizdeki atıl veya kullanıma açılacak mekânlar için de yapılabilir. IKPG ağı içerisinde birimizin bildiği, diğerlerinin bilmediği müsait mekânların ve alanların geçici takvimlerle değerlendirildiği, ortaklaşa etkinliklerin organize edilebileceği bir model üzerine durmak da alternatif olabilir. Bahçeler, kullanılmayan yazlıklar, mahallelerimizdeki boş dükkânlar, vs. Geçici olarak sergileme ve performans açılacak o kadar çok mekân var ki İzmir sahilinde. Ortaklaşa kullanılacak bir mekânı hep sabit olarak tanımlıyoruz ama bu mekânın gezici olabileceğini de

düşünebiliriz. Platformdaki müştereklerin ihtiyaçları mevsime göre değişebilir. ‘Kışın şurası var, baharda burası var, yazın da orayı kullanalım’ diyebiliriz. ‘Hep beraber toplanıp şuraya gidelim’ diyebilmek de güzel bir seçenek.”

“Benim bir ihtiyacım varsa ve bu ihtiyacımın karşılanacağı bana vaad edilmişse ben her yere giderim. Bence mekân şurası da olabilir, burası da olabilir. Küçük de olabilir, büyük de. Yeter ki o mekândan bir şey alacağıma inanayım ve bu çatının bir parçası olmak için istek duyayım. Dolayısıyla bir çeşit motivasyondan bahsediyorum aslında; motivasyonun önemini öne çıkartmak için böyle bir giriş yaptım. Bence gerekli motivasyon sağlanabilirse, mekân ikinci planda değerlendirilecek bir ihtiyaç. Yani esas ihtiyaç, bence insan. Bu durumda, tümevarmak yerine tümdengelmek gerektiği kanısındayım. Söz gelimi, bir tiyatronun mekân ihtiyacıyla ilgili bir fikrim yok. Uğraştığım alandan, video üretiminden yola çıkarak ifade edecek olursam, herkesin önünde bir bilgisayar, hard disk ve genel bir bilgisayar olsun; bir de yeterli ses sistemi olsun, bana yeter. Bunları bireysel imkânlarımıyla öyle veya böyle temin ederim ama IKPG’nin bu organizasyonu benim yapamayacağım bir mertebede organize etmesine ihtiyacım var. Kıyı Tasarımı Projesi sonrasında inşa edilen iskeleler, çok keyifli olmuş ve insanlar üzerinde vakit geçirmeye başlamış. Bence bu harika; büyük sermaye, İstanbul’da bu gibi yapıları sadece kendi seçkin müşteri kitlesine hizmet etsin diye yapıyor. Türkiye’nin herhangi bir yerinde bile olsam, İzmir’deki böyle bir noktada düzenlenecek online video atölyesine katılmayı isterim meselâ. Ayrıca kendi videomun gösterimi için bu atölyeye emek, destek veririm. Çünkü bende bir motivasyon oluşmuştur. Kendi kendime belirleyemeyeceğim bir amacı, beni de kapsayan bir çatı bana sunuyor diye düşünürüm. Öteki türlü IKPG’nin bizzat ulaşabileceğim mekânlarda zaten gerçekleştirebileceğim organizasyonları üstlenmesi beni heyecanlandırmaz.”

“Ortak bir konuda beraberlik kurup aynı masa etrafında toplanan insanların hep şu soruyu sorması gerekiyor: ‘Bu birliktelik, bu masanın etrafına sıralanmış paydaşların hangi sorunlarını çözecek?’ Yani kültür-sanat meselesini ve İzmir meselesini bir kenara bırakalım; bu çatı senin hangi sorununu çözecek ki sen hâlâ burada olmaya ve kalmaya devam edeceksin? İşte bunun cevabı bulunabilirse paydaşlar masa etrafında ve bu çatı altında kalmaya devam eder. Hatta başkaları da kendi sorunlarına çözüm aramak için buraya gelir.”

“Stratejik adım belirlemek adına, ilk önce bir iletişim platformu kurup zamanla bu platformda kimler kalıyor, kimler eksiliyor, ona bakmak lazım. Enerjisi tükenenler olabiliyor ama bu gibi bir platformun varlığı onları tekrar şarj edebiliyor. Zaman ve koşullar katılımcı listesini süzdüğünde ortaya ne gibi ihtiyaçlar çıkıyor, işte onları o zaman beraberce tanımlamak en iyisi. Belki ortaklaşa kullanılacak bir mekân yaratmayı önceliğe almak yerine ortaklaşa bir etkinlik yaratmak öncelik kazanacak.”

“Kimse Yönetişimin Öneminden Bahsetmiyor”

Ortaklaşa bir mekân yaratmak, tüm müşterekleri eşitçe kapsayacak bir çatı kurmak ve bu çatıyı verimli kılmak, iletişimi sıcak tutmak, beraberce daha güçlü bir duruş sergilemek adına bu çatıyı lanse etmek ve ortak üretim pratiklerini deneyimlemek adına her yıl etkinlik tasarlamak derken tüm bunlara dair sürecin nasıl bir şekilde yönetileceğine pek değinmemişe benziyorduk. Oysa ki çoğu bileşen, kendi olanaklarıyla kurduğu yapıları zorlukla sürdürdüğünü itiraf etmiş ve bu konuda çeşitli desteklere ihtiyaç duyduğunu dile getirmişti.

İşte yönetişimin önemi konusu, o kertede gündeme geldi. Sanatçı bir yandan özgürce üretirken, diğer yandan; nelere, niye koşturmak zorundaydı?: “Bizim aslında en çok sıkıştığımız nokta, sanat yönetimi ve kültür yönetimi süreçlerini gereği gibi yürütememek. Her işe kendimiz koşturuyoruz. Hem işin üreticisi oluyoruz; hem pazarlamacısı, hem prodüktörü. Açıkçası kültür yönetimiyle ilgili nasıl ve nereden başlayacağımıza dair çok da fikir sahibi değiliz. Bu anlamda, Pla+form’un ilk sayısındaki ‘hedefler’ kısmında belirttiğiniz üzere, atölye çalışmaları düzenlemenin tüm paydaşlara çok faydası olabileceğine inanıyoruz. Kültür Yönetimi Atölyesi, İletişim Atölyesi, Fonlama Atölyesi, Mekân Yönetimi Atölyesi, İçerik Atölyesi...”

“İzmir dışından bu konularda uzman kişileri şehre

getirmek çok zihin açıcı bir girişim. Bununla beraber, İKPG ekibinin içinde de diğer paydaşlara bir şeyler anlatmak, deneyimletmek isteyenler olabilir. Bu önceliğe alınabilir. Hatta ilk adım olarak belirlenebilir. Tüm paydaşlara açık çağrı yapılır; ‘sizin diğer paydaşlara sunmak istediğiniz bir atölye konusu var mı?’ diye sorulabilir. Çünkü hâlihazırda herkesin kendi alanında bir uzmanlığı, tecrübesi ve birikimi var. Önce bunlar değerlendirilir. İnterdisipliner düşünmek de çok verimli olabilir. Örneğin fotoğrafçılarla video atölyesi, tiyatrocularla müzik atölyesi düzenleyebilirsiniz.”

Anlaşıldığı üzere çalışma grupları kurmak, bir sonraki aşamanın olmazsa olmaz işlerinden biri olarak belirmeye başlamıştı. Bu çalışma gruplarını nasıl oluşturmak ve düzenlemek gerektiğine dair son derece faydalı öneriler elde ettik: “Çalışma grupları işlevlerine göre örgütlenebilir. Örneğin videocularla fotoğrafçılar ortak meseleleri üzerinden bir araya gelebilir. Kadın veya mülteci konusu üzerine çalışanlar ayrı çalışma grupları oluşturabilir. Atölye ve etkinlik düzenleme konusunda tecrübesi olan paydaşlar, bir başka çalışma grubu oluşturarak ilk etkinlikleri tasarlayabilir. 2016 yılında ortaklaşa bir yaz kampı - çalıştay düzenleme önerisi ve belki de sonbaharda ortaklaşa kullanılabilecek bir mekân yaratmak, ileriki aşamalar olarak görünüyor.” ✚

Fotoğraflar: Cenker Ekemen / Fatih Doğan Kalem

GÖKHAN AKÇURA

gakkura@gmail.com
gokhanakcura.blogspot.com.tr

“... 1964’den beri İzmirliyim; son iki yıldır Karaburun’ da yaşıyorum. Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tiyatro kürsüsünü bitirdim. İzmir’e Özdemir Nutku ile birlikte Dokuz Eylül Üniversitesi GSF’nin Tiyatro Bölümü’nü kurmak için döndük ve 1981 yılına kadar bu bölümde asistanlık yaptım. Ardından tekrar İstanbul’a yerleşip editör, yazar, senarist olarak üretimlerime devam ettim...”

“... Genel çalışma alanımı ‘güncel yaşam tarihi’ olarak tanımlayabilirim. Çalışmalarım 80’li yılların sonlarından itibaren kitaplaşmaya başladı. İlk kitabım, karma makalelerden oluşan ‘İvır Zıvır Tarihi’ydi. Sonrasında OM Yayınevi bu formatta ‘Kadın Yazıları’, ‘Turizm Yazıları’ gibi çeşitli başlıklar altında ardarda bir dizi kitap yayınladı. 90’lı yıllar süresince ayrıca şirketlerin kurumsal tarihini konu eden özel yayınlar, biyografiler ve sergi kitapları gibi butik alanlara yoğunlaştım. Beş sayı yayınlanan ve çok ses getiren ‘Albüm’ dergisine imza attım. On yıla yakın bir süre Açık Radyo’da programcılık yaptım...”

“... Son yıllarda ağırlıklı olarak özel temalı sergi projeleri üzerine çalışıyorum: İstanbul Modern’de Türkiye sinema tarihine ilişkin ‘Yüzyıllık Aşk’ adlı bir sergi gerçekleştirdik. Tarih Vakfı ile Tan Gazetesi’ni ve bu gazetenin İkinci Dünya Savaşı sırasında faşizme karşı net duruşunu konu edinen bir sergi hazırladım. Turizm Bakanlığı için Türkiye turizm tarihini ele alan bir sergi hayata geçirdik. Halen, başta Atlas Tarih olmak üzere, dergilerde sürekli yazarlığa devam ediyorum...”

KORKUT ÖZTEKİN

DEÜ Güzel Sanatlar Fakültesi
Grafik Bl. Güldeste Sok. No: 4,
Narlidere, İzmir
korkut.oztekin@gmail.com
korkut.oztekin@deu.edu.tr
draldede.deviantart.com/
behance.net/korkutoztekin

“... İlgili alanlarımı grafik mizah, grafik öyküleme, çizgi roman, kitap illüstrasyonu ve bunlara konu teşkil eden hikâyeler, temalar olarak özetleyebilirim. İşlerimi genellikle karışık medya, karışık teknik kullanarak üretmeyi seviyorum. Fotoğraf, desen, renkli malzeme, hatta dijital boyamayı beraberce kullanıyorum...”

“... Japon çizgi romanı manga üzerine tamamladığım doktora çalışmam önce Dokuz Eylül Üniversitesi GSE, ardından İletişim Yayınları tarafından tarafından kitaplaştırıldı: ‘Manga: Bir Kültürel Direniş Aracı’. Ankaralı çizgi romancı, senarist, araştırmacı ve editör Levent Canket’in önderliğini yaptığı ‘Deli Gücük’ adlı genç çizgi romancılar oluşumunda yer aldım. Bu çizimler sayesinde bana ulaşan İngiliz yönetmen, korku yazarı, ressam Clive Barker ve Los Angeles kökenli çizgi roman yayınevi Boom Studios ile bir dizi proje gerçekleştirdim. Bu ortaklıklardan ortaya çıkan işlerin beğeniyle karşılanması üzerine, bir başka projeye dahil edildim; sekiz fasiküllük, iki ciltlik bir çizgi roman: ‘Robocop-Son Direniş’...”

“... Halen, Yeni Zelanda tarihi için oldukça önemli figürlerden biri olan Arthur Williams’ın oğlu Brand Williams ile biyografik bir grafik roman projesi üzerinde çalışıyorum...”

HANDE ZERKİN & FATİH BİLGİN

handezerkin@gmail.com
handezerkin.com
fatihbilgin@gmail.com
vimeo.com/fatihbilgin
remixvideo.tumblr.com

Hande Zerkın: “Ege Üniversitesi Radyo TV-Sinema Bölümü mezunuyum. Ardından, Dokuz Eylül Üniversitesi’nde film tasarımı alanında tez verdim. Yaklaşık sekiz yıldır belgesel film ve bağımsız projelerde yönetmen ve görüntü yönetmeni olarak çalışıyorum. Bireysel çalışmalarına ‘mash up’ ve ‘remix’ video alanında devam ediyorum...”

Fatih Bilgin: “MSÜ Sosyoloji Bölümü mezunuyum. Videoya ilgim, buluntu görüntülerin yeniden montajlanmasını kendine esas edinen ‘mash up’ ve ‘remix’ akımlarından haberdar olmamla başladı. Çalışmalarına ağırlıklı olarak bu alanda devam ediyorum...”

“...Bir süre İstanbul’da çalıştıktan sonra 2015 itibarıyla İzmir’e yerleştik. Türkiye’de remiks video kavramı henüz pek bilinmiyor. Çok özgürleştirici bir alan; çünkü hiçbir prodüksiyon aracına, cihazına ihtiyacınız yok. İki şeye ihtiyacınız var; güçlü bir internet bağlantısı ve bir bilgisayar. Video yapıp kendini ifade etmek isteyen herkes için çok demokratik bir yöntem...”

“...Yaklaşık beş yıldır MODE İSTANBUL ile farklı birçok projede beraber çalışıyoruz. Genellikle insan hakları, kentsel dönüşüm, kamusal alanın geri kazanımı konulu işler yapıyoruz. Ayrıca farklı kitlelere yönelik atölye çalışmaları düzenliyor, bu kitlelere video üretmeyi öğretiyor, bu uğraşı yaygınlaştırmak için çaba sarfediyoruz...”

GEÇİCİ MÜDAHALE PLATFORMU

gecicimudahale.org

“... Platformu 2010-2011 gibi kurduk. Heykel, şehir planlama, grafik tasarımı ve mimarlık gibi farklı disiplinlerden gelen bireylerden oluşan Geçici Müdahale Platformu, ağırlıklı olarak kentsel meselelerle ilgileniyor. Çünkü İzmir’e bir şekilde dokunuyor olsak da onu sorgulamak, eleştirmek ve bu kente dair bazı şeylere cidden müdahale etmek istiyoruz...”

“... Buradan yola çıkarak kente dair problemleri kendi bakış açımızla ortaya koymak, mekânlara müdahil olmak ve karışmak, buna yönelik üretmek, söylemler oluşturmak gibi temel meselelerimiz üzerinden bir manifesto yayınladık. Bugüne dek ağırlıklı olarak Kemeraltı’nda sergileme, atölye çalışması, söyleşi gibi etkinlikler düzenledik; Gezi sonrasında Kordon’da ve ‘İzmir Otomobilsiz Kent Günü’ kapsamında Alsancak’ta yerleştirmeler yaptık...”

“... Kentsel kimliğe, kentlilik meselesine, kentsel dönüşüme ve tarihi dokuya ilişkin sorgulamalarımıza nasıl projeler üreterek cevap bulabiliriz sorusunu sorarak etkinliklerimize devam ediyoruz...”

HYPERLAPSE FİLM İZMİR

KAĞAN KİRİŞ

HYPERLAPSE FİLM

(555) 563 40 01
info@hyperlapsefilm.com
kagankiris@hotmail.com
hyperlapsefilm.com

“... Aslen İzmirliyim ama son on yıldır İstanbul'da yaşıyorum. Son beş yıldır ağırlıklı olarak reklâm, dizi ve moda sektörüne yönelik çalışıyorum. Yeni yoğunlaştığım hyperlapse tekniği, aslında temel olarak binlerce fotoğraftan oluşan bir video kurgulamak üzerine kurulu. Daha yeni gündeme geliyor; dünyada bu işle uğraşan nereden baksanız yüz kişi yoktur. Dört saniyelik bir görüntüyü dört yüz kadar fotoğrafla oluşturuyoruz. Bu sayede büyük mekânlarda, açık alanlarda çok büyük hareketler yaratma olanağı kazanıyoruz. Beş saatlik bir zaman dilimini hiç kayıpsız dört saniyede izleyebiliyorsunuz...”

“... Timelapse tekniğinden farkı, kameranın da hareket ediyor olması. Slider bir metrelik hat üzerinde hareket ederken, hyperlapse tekniğinde üç yüz, dört yüz metre menzilde hareket etmek mümkün oluyor. Çok zahmetli bir iş; üç dakikalık videoyu ortaya çıkarmak yaklaşık bir ayı bulabiliyor. Çünkü yüz bin civarında fotoğraf karesini taramak durumundasınız. Seyriyse çok keyifli ve özellikle şehir tanıtımları için çok ideal...”

PUSULA FİLM

ÖMER CAN

pusula film

(232) 271 56 51
info@pusulafilm.com
pusulafilm.com

“... Film ve müzik üreten bir şirketiz. 1990 yılından beri İzmir'de ikâmet etmekteyiz. Yaklaşık yirmi yıldır bir ayağımız İstanbul'da. Önceden faaliyetlerimizi yoğun olarak İstanbul'da devam ettiriyorduk fakat 2010 itibariyle Pusula Film'in bir ayağını İzmir'de kurmayı öngördük. İzmir'deki sinema, dizi, belgesel üretimi, müzik alanındaki çalışmalarımızı İstanbul ayağımızla paralel olarak yürütüyoruz...”

“... Bundan sonra üreteceğimiz, gerçekleştireceğimiz projeleri yine olabildiğince İzmir'i merkez alarak ve İzmir'deki üniversiteli arkadaşlarla, profesyonel anlamda bu alanda çalışma şansı bulamayan genç sinema bölümü mezunlarıyla sürdürmeyi hedefliyoruz. Amacımız, bu sektörde İzmir'i merkez hâline getirecek bir ivmeye katkıda bulunmak...”

AĞAÇKAKAN KUKLA ATÖLYESİ

CAN SEVİL & TURAN DEMİR

1485 Sok. No: 8/B, Alsancak,
Konak, İzmir
(507) 365 18 83
agackakankuklaatolyesi
@hotmail.com

“... Ağaçkakan Kukla Atölyesi’ni 2008 yılında kurduk. Çok dar bir bütçeyle uygun bir atölye bulduk ve elimizde avucumuzda ne varsa o kadarlık makineler kullanarak üretime başladık. İlerleyen süreçte insanlar bizi ziyaret etmeye ve yaptığımız işin kalitesinin farkına varmaya başladı. Bu farkındalık, bize belediye ve festival organizasyonlarının kapılarını açmış oldu...”

“... Sosyal bilinci ve çevre bilincini artırmayı amaçlayan tematik oyunlarımız var. Kendi sanatımızı sokağa çıkarmak ve insanlarla buluşturmak, sahne dışında her yerde olabilmek fikrinden yola çıkarak ürettiğimiz gezici kuklalarımız var...”

“... Kukla atölyelerimizde ağırlıklı olarak çocuklarla çalışıyoruz. Onlara kendi oyuncaklarını ve kendi kuklalarını tasarlamak için fırsat sunuyoruz, yol gösteriyoruz. Masalları, yaratıcı dramayı ve kuklaları birlikte kullanıyoruz. Kuklanın özellikle çocukların sözel dil gelişimine büyük katkısı var. Kesme, çizme, makas tutma gibi küçük motor becerileri üzerine çalışıyoruz...”

ARGO İZMİR

GAZAPİZM

“... Gazapizm adıyla rap müzik icra ediyorum. Ayrıca, ‘Argo İzmir’ adını verdiğimiz oluşumu yürütüyorum. Bu oluşum, on civarında müzik grubu ve müzisyenin birlikteliğinden oluşuyor. ‘Argo Orkestra’ olarak yeni bir oluşum içindeyiz. Yanı sıra ilk sayısını bastığımız ve kendi olanaklarımızla yaydığımız ‘Argo Dergi’ adında bir yayınıımız var...”

“... Medyanın bize lanse etmeye kalkıştığı rap müziğiyle bizim ilgi alanımız olan rap çok farklı. Bizler, bu müziği tepkisel bir duruş ortaya koymak amacıyla kullanan müzisyenleriz. Belli amaçlarımız ve hedeflerimiz var. Rap müziğin protesto için bir araç olarak üretilmesini çok önemsiyoruz. Siyasal ve sosyal anlamda, Türkiye’de olan bitene değinmek gibi bir derdimiz var...”

“... Ülkenin bir çok yerinde konserler düzenliyoruz, sosyal medyada yaklaşık iki yüz elli bin aktif takipçimiz var. Bu çabalarımız ve söylemimiz sokakta da yankı buluyor: Ülkenin dört bir yanında, ‘Gazapizm Sokaktır’ şeklinde duvar yazılamalarına rastlayabilirsiniz. Sokağa bu denli etkin bir şekilde temas etmek, bizce çok etkin bir yayılma yöntemi...”

twitter.com/gazapizm
facebook.com/gazapizm

KARAHAN KADRMAN

soundcloud.com/karahan-kadrmann
vimeo.com/user2368189
vimeo.com/user24195327
soundcloud.com/muzikaretorika
abarjazz.bandcamp.com
vimeo.com/user11403028

“... İzmirli müzisyen, besteci, söz yazarı ve performans sanatçısıyım. 1999 yılında yola çıkıp İzmir’de onlarca öncü performansa imza atmış avangard müzik grubu Abarjazz’ın kurucu üyesiyim. Bunun yanı sıra ‘Mors’ isimli görsel-işitsel bir proje yürütüyorum. Bunun haricinde, 2005 yılından beri üzerinde çalıştığım ama performanslarına yeni başladığım, protest nitelikli interaktif performanslar ürettiğim ‘Müzikaretorika’ adlı bir solo sahne projem var. Herhangi bir yere sahne kuruyorum; orada insanlara bir kürsü açıp konuşma hakkı vermeye çalışıyorum. Sorum şu: ‘Ne istiyorsunuz?’ Ne istediğini bilen insanlar olalım istiyorum...”

“... Dokuz Eylül Üniversitesi GSF’de öğrenciyken, sanatın farklı disiplinleriyle uğraşan arkadaşlarımı bir arada üretmeye ve eşzamanlı sergileme yapmaya yönlendirmek amacıyla ‘Full Art Performans’ adını verdiğim bir konsept tasarladım. ‘Sanatlararası iletişim’ olarak nitelendirdiğim girift bir etkinlik türü. Ebru çalışmaları, çağdaş dans performansları ve birçok kısa film için müzik ürettim; objeler ve heykeller için müzik yapıyorum. İzmir, Hayalbaz’da ‘Experimental Thursdays’ (Deneyisel Perşembeler) adlı kâr amacı gütmeyen, alışılmış sisteme ve tüketime karşı bir duruş ortaya koyan bağımsız bir konser dizisi düzenledim. Bunların hepsini bir araya getirerek ve bir arada yürüterek kendimi ifade edebileceğim alanlar açıyorum...”

MAHZEN PHOTOS

MAHZEN PHOTOS

mahzenphotos.com
facebook.com/mahzenphotos

“... 2009 yılından beri toplumsal hayata müdahil olarak dökümanter fotoğraf üreten bireylerden oluşan bir kolektifiz. İzmir, İstanbul, Mersin ve Bursa’da bileşenlerimiz var. Fotoğrafı bireysel bir estetik çaba olarak üretmekten ziyade gerçekliğe ve hayata müdahil olan bir mecra olarak görüyoruz. Hayatın akışına müdahil olmak gibi bir çabamız var...”

“... Bu yaklaşım doğrultusunda pek çok proje hayata geçirdik: Bir buçuk yıllık bir çalışma yürüterek 2010 yılında Kadifekale’de yaşanan kentsel dönüşümü ve sosyal sonuçlarını orada yaşayanların gözünden belgeledik. Ardından gerçekleştirdiğimiz ‘Reş’ adlı projede Güzelbahçe tarafında askeri bölgenin arkasındaki vadide, modern hayatın elektrik su gibi öğelerinden faydalanmadan izole, komünal bir hayat yaşayan mangal kömürü üreticileriyle çalıştık. Takiben, ‘Aquadis’ projesini hayata geçirdik. Bu projede Bostanlı ve İnciraltı’ndaki boş arazilerde kendi kurdukları barakalarda yaşayan kum midyesi avcılarının kırk yıldır devam eden hayat mücadelesini belgeledik. Son iki yıldır Basmene, Kadifekale bölgesinde Kobane’den, Afrin’den, Halep’ten gelen mülteci çocuklarla ortaklaşa birçok proje ürettik. Bu eksende kalarak, yeni projelerimize devam ediyoruz...”

İZMİR FOTOĞRAF SANATI DERNEĞİ

TAYFUN KOCAMAN

Kıbrıs Şehitleri Cad. No: 185
- 102, Alsancak, Konak, İzmir
(232) 464 32 12
ifod.org.tr
ifod@ifod.org.tr

“... Fotoğraf sanatçısıyım. 1986 yılında İzmir Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Derneği’ni kurduk. Fakat sinemayla çok fazla ilgilenemediğimiz için 1993 yılında ismimizi İzmir Fotoğraf Sanatı Derneği (İFOD) olarak güncelledik. 1986’da bu derneği kurduğumuzda fotoğrafı bir paylaşım ve öğretim alanı olarak tanımladık; insanlar fotoğraf çeksin, paylaşsın, biz de onlara fotoğrafı öğretelim istedik...”

“... Aradan geçen yirmi dokuz yıl içerisinde çeşitli kurumlarla ortak işler ve eylemler yaptık. İki yılda bir İzmir Uluslararası Fotoğraf Günleri’ni düzenliyoruz. Önceki yıllarda bu kapsamda onlarca yerli ve yabancı sanatçıyı İzmir’de ağırladık; sergilerini açtık, sunumlarını paylaştık. Resim ve Heykel Müzesi, Sabancı Kültür Merkezi gibi mekânlarda üç yüz fotoğrafık sergiler düzenledik...”

“...İFOD’da da yirmi iki yıl başkanlık, dört yıl da başkan yardımcılığı görevini üstlendim. 2003’ten bu yana bağlı olduğumuz bir üstbirlık var: Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu (TFSF). İlk başlarda Türkiye’den on beş derneği kapsayan bu federasyonun bugün elli civarında üyesi var...”

İZMİRDESANAT.ORG

EMRAH ATİK

(538) 598 25 52
iletisim@izmirdesanat.org
izmirdesanat.org
twitter.com/izmirdesanat

“... Siteyi 2009 yılının başında kurduk; hâlihazırda ayda yetmiş bin civarında tekil takipçiye ulaşıyor. Takipçilerimizin dörtte biri şehir dışında yaşıyor. Yaptığımız iş, hızlı ve pratik bir biçimde kentteki etkinlikler duyurmak. İçerik, ilk başlarda sadece İzmir’de gerçekleştirilen konser, sergi gibi kültürel etkinliklerin duyurularından ibaretti ama hedef kitle büyüdükçe, sosyal medya olanakları arttıkça işin içine makaleler girmeye başladı...”

“... ‘İzmir Tarihi’ ve ‘Edebiyat’ bölümlerinde makalelere, kimi zaman yerinde takip ettiğimiz etkinlikler üzerine editöryal değerlendirme yazılarına da yer veriyoruz. Kültür sanat içerikli olmak kaydıyla ödüllü yarışmaları da duyuruyoruz. Yeni bir alan olarak ‘Atölyeler’ başlığını açtık; bu başlık altında İzmirliilerin ücretsiz katılabileceği, özellikle çocuklara yönelik programları öne çıkartıyoruz. Twitter ve Facebook gibi mecraları sitemizle entegre bir biçimde kullanıyoruz...”

HAKAN KIRDAR

*hakankirdar@gmail.com
hakankirdar.blogspot.com.tr*

"... Aydın'da doğdum; İzmir'de yaşıyorum ve çalışıyorum. Bir dönem, Dokuz Eylül Üniversitesi GSF'de akademisyen olarak görev yaptım. Kendimi sanatçı olarak tanımlıyorum; bu kimliği gün geçtikçe daha fazla benimseyerek ön planda tutmaya çalışıyorum. Aynı zamanda sergi yapımıcılığıyla uğraşıyorum..."

"... Son on yıllık süreçte ürettiklerimi beni aslen tanımlayan işler olarak nitelendirebilirim. Bunlar tarih, sosyoloji ve mimari gibi alanlar üzerinde farklı sanatsal ifade biçimleri kullandığım, disiplinlerarası bir yaklaşım içerisinde gerçekleştirdiğim işler. Fotoğraf, video, ses, enstalasyon ve heykel alanında ürün veriyorum. Ağırlıklı olarak kullandığım kavramsal ve tematik çerçeveyi Türkiye'nin modernleşme süreci, erken Cumhuriyet dönemi olarak özetleyebilirim..."

"... Son dönemde, güncel sanat bağlamında İzmir'de video, fotoğraf ve ses üçlüsünün ortak bir zeminde nasıl bir araya gelebileceğine ilişkin olasılıklar üzerinde çalışıyorum. Kentte fotoğraf alanında çok yoğun bir üretim olmasına rağmen özellikle ses enstalasyonu ve video alanlarında bu derece yoğun bir üretkenlik yok. Buradan yola çıkarak, Ekim 2015'te kurulan 'Kayıt Projeleri' platformu kapsamında bu üç alanda İzmir'de üretim yapan sanatçıları bir ağ içerisinde bir araya getirmek ve bellek üzerine ortak bir arşiv/havuz yaratmak gibi bir hedefim var..."

CANAN ALTINBULAK

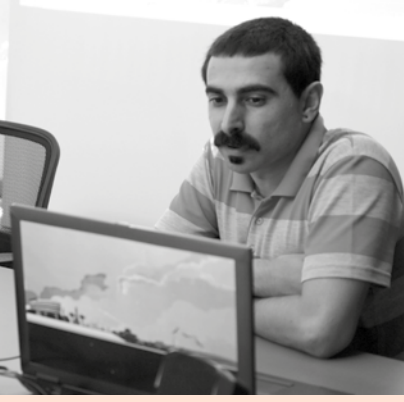

cananaltinbulak@gmail.com

"... İzmirliyim; Selçuk Üniversitesi Radyo Televizyon Bölümü mezunuyum. Üç yıldır İstanbul'da yaşıyor ve düzenli olarak İzmir'e gidip geliyorum. Mezun olacağım sene bir belgesel çalışması gerçekleştirdim. Bu belgesel için seçtiğim mekân, Basmâne'de Oteller Sokağı bölgesinde eskiden 'cortejo' olarak bilinen fakir Musevi ailelerin yaşadığı, bugün Manisa Akhisar Oteli olarak bilinen oteldi. Bilen bilir; bu otelde çok sayıda fotoğraf sergisi yapıldı ve otel, böylece çok tanınır hâle gelmeye başladı. Özellikle belgesel projem 'Bir Avlu Bir Kent'ten sonra iyice ünlendi. Bu belgeselle yurtiçi ve yurtdışında pek çok ödül aldım..."

"... Bir dönem İstanbul'a giderek reklâm sektöründe çalıştım. Kanal A'da canlı yayın sunuculuğu yaptım. Her iki sektörde mutlu olamayınca kendi projelerime yoğunlaşmaya karar verdim. Belgesel alanında çalışmalarına devam etmek istiyorum. Etkili bir gerçeklik varsa bunu en iyi sunabileceğiniz alanın belgesel olduğunu düşünüyorum. Son olarak, hiçbir finansal destek almadan Türk ressamlar üzerine bir belgesel tamamladık. Farklı projelerle bu alanda çalışmaya devam etmek istiyorum..."

ERCAN DALKILIÇ

ercandalkilic111@gmail.com

“... 2006 yılından bu yana sinema yazarlığı yapıyorum ve 2010 yılından bu yana Ege Görgün ile birlikte tersninja.com'da içerik editörlüğü yapmaktayım. Daha önce Evrensel ve Birgün'de yazarlık yaptım; dört yıldan bu yana Aydınlik gazetesinde sinema yazarlığı yapıyorum...”

“... Bunların yanı sıra Faruk Duman, Onur Caymaz, Irmak Zileli gibi isimlerle birlikte İstanbul'da Alakarga Yayınları'nın yürüttüğü Sarnıç Atölye çatısı altında sinema analizi, sinema yazarlığı ve eleştirmenliği üzerine atölye çalışmaları gerçekleştiriyorum...”

“... Diğer bir uğraşım, Sesli Kitaplar Dükkânı. 2013 yılında İzmir'de reklâmcı ve eski radyocu Hakan Mum ile başladığımız bir proje bu. Bu proje kapsamında yayınevleri ve yazarlarla olan ilişkilerin koordinasyonunu yürütüyorum. Henüz e-kitapta bile çok az mesafe katetmişken, sesli kitap formatının Türkiye'de halen emekleme sürecinde olduğunu söyleyebilirim...”

ERTEKİN AKPINAR

ertekinakpinar@gmail.com

“... Dokuz Eylül Üniversitesi GSF Sinema-TV Bölümü'nde lisans, Marmara Üniversitesi GSF'de master programını tamamladım. Yavuz Özkan, Tomris Giritlioğlu, Uğur Yücel ve Yusuf Kurçenli'nin sinema filmlerinde yönetmen asistanlığı, çeşitli belgesel ve reklâm filmlerinde yönetmenlik yaptım. 2005 yılında, '10 Yönetmen ve Türk Sineması' adlı sözlü tarih çalışmam, derleme kitabım 'Mutlu Aşk Hikâyeleri' yayımlandı. Önde gelen yayınevlerinden yayımlanmış yirmiyi aşkın sinema kitabının editörlüğünün yanı sıra +1 Kitap ve Hayalet Kitap yayınevlerinde Genel Yayın Yönetmenliği yaptım...”

“... 2009 yılında ilk uzun metraj sinema filmim olan 'Melekler ve Kumarbazlar'ın senaristliğini ve yönetmenliğini üstlendim. 'Uluslararası İlk Filmler' festivalinde En İyi Yönetmen Ödülü'ne layık görüldüm; Avrupa'nın birçok ülkesinde ödüller aldım...”

“... tersninja.com'da sinema üzerine yazıyorum. Ayrıca Gram Film'in proje danışmanıyım. Hâlihazırda 2016 yılında İzmir'de çekeceğim uzun metrajlı sinema filmi üzerine çalışıyorum...”

CENK HASAN DERELİ

nobon.net
pechakuchaizmir.com
rendezvousizmir.com
herkesicinmimarlik.org

“...Farklı alanlarda uğraşlarım var. Pratik hayatta tasarım üzerine çalışıyorum. ‘Herkes İçin Mimarlık’ adlı bir derneğin proje koordinatörlerinden biriyim. Tasarım atölyeleri düzenliyorum; üç yıldır ‘mimarlığın tüm hâllerine dair’ sloganıyla Açık Radyo’da program yapıyorum...”

“... Odaklandığım temel konular, kişisel tasarım, kentsel mekânda tasarımcı olmak, bunu yaratıcı bir şekilde gerçekleştirmek, sıradan insanların şehirdeki mekânlara yaratıcı katkılarını incelemek. Yani toparlarsak, ilgi alanım ‘yerel kültürel bağlamda yaratıcılık’...”

“... Yaratıcı alanlarda bir şeyler yapan insanların birbirlerinin ne yaptığından haberdar olmasını sağlayan buluşmalar serisini, yani formatı 2003 yılında Tokyo’da ortaya çıkmış Pecha Kucha’yı 2013 itibarıyla İzmir’de düzenlemeye başladım. On bir etkinlikte, yirmi beş farklı alanda, seksen sekiz kişi sunum yaptı. Toplamda iki bin dokuz yüz kişi izleyici olarak katıldı. Bu ağ içerisinde tanıştığımız insanlarla yaptığımız başka girişimler de var: ‘Tasarım Maratonu’ etkinliğini düzenlemeye devam ediyoruz. ‘Rendezvous’ diye bir başka buluşturma etkinliğimiz var; bu kapsamda içeriği İzmirliilerden sağlayarak farklı mekânlarda moda, tasarım ve müziği buluşturuyoruz...”

TAYFUN BİLGİN

(541) 935 56 76
tayfunbilgin@icloud.com

“ Birkaç alanda birden çalışıyorum. Üniversite eğitimimi sinema üzerine, yüksek lisansımı müzik bilimleri üzerine yaptım. Şimdi sinema alanında doktora yapıyorum. Bu geçmişten hareketle ders verdiğim alan, sinemada ses...”

“Akademik faaliyetlerim dışında, çok sayıda jingle ve belgesel müziği yaptım. Müzisyen olarak İzmir’de pek çok grup kurdum, bu gruplarla düzenli programlar yaptım ve yapmaya devam ediyorum. Halen, uzun yıllar Fransa’da yaşamış ve şimdilerde İzmir’e yerleşmiş Senem Diyici ile çalışıyorum. Akustik ve repetitif seslerin transandantal etkisini öne çıkaran, çok primitif bir müzik yapıyoruz. Senem’in kendi bestelerinin yanı sıra kimi halk müziği eserlerini uyarlıyoruz. Bu grupta direktörlük görevini de üstlenmiş bulunuyorum...”

TARKEM

SİBEL ERSİN

Atatürk Cad. No: 40/3,
Pasaport, Konak, İzmir
(232) 482 05 38
sibel.ersin@tarkem.com.tr
tarkem.com.tr

“... Nisan 2014’te TARKEM’deki görevime başladım. TARKEM, tarihi Kemeraltı’ndaki yenileme alanının canlandırılması ve yeniden tasarlanması amacıyla kurulmuş, bünyesinde yüz on altı İzmirli sanayici ve iş adamını barındıran bir anonim şirket. Tarihi Kemeraltı bölgesinin ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda yeniden canlandırılması üzerine çalışıyor...”

“...TARKEM, kentsel ölçekte mimari tasarımlar üreten, alan alıştırmaları yürüten, proje yazan, çok geniş bir veri tabanı tutan, Kemeraltı üzerine bugüne dek yapılmış tüm araştırmaların çıktılarını birleştirerek özgün stratejiler üreten bir şirket. İZMİRTARİH projesi yola çıkarken, Prof. Dr. İlhan Tekeli’nin hazırladığı stratejik rapor kapsamında bu bölgede faaliyet gösterecek tüm aktörlerin mutabık kalacağı bir dizi ilke belirlendi. Bu ilkelere uymayı taahhüt eden TARKEM de işin özel sektör kanadını oluşturuyor. Uzun vadede amaçlanan kamu, özel, sivil toplum ve üniversitelerin işbirliği içinde çalışacağı, kamu-özel ortaklık modelini kurulamak...”

KARTON KİTAP

TOROS MUTLU & Umut ALTINTAŞ

KARTONKİTAP

kartonkitap@gmail.com
kartonkitap.com

“... İzmir Ekonomi Üniversitesi GSF’de yarı zamanlı öğretim görevlisiyim; aynı zamanda akademik hayatıma devam ediyorum. Asıl çalışma alanım fotoğraf; konsantre olduğum spesifik alansa foto-kitap. Foto-kitap formatında küratör, tıpkı filmin tüm aşamalarına müdahil olan bir film yönetmeni gibi çalışıyor: Kağıt seçiminden kurguya, hangi tasarımcı yla çalışılacağından matbaaya dek her detayla ilgileniyor...”

“...Karton Kitap’ta iki kişiyiz; bu projede kitap tasarımı alanında yoğunlaşan ortağım Umut Altıntaş, Yaşar Üniversitesi’nde araştırma görevlisi. Aynı zamanda fotoğraf üzerine çalışıyor. Böylece birbirimizi tamamlıyoruz...”

“... Kitapların finansmanını Karton Kitap ve sanatçı belirli oranlarda bölüşüyor. Foto-kitap dünyada çok para kazandıran bir iş değil. O nedenle ürünleri ofset maliyetinin biraz üzerinde satmak gibi bir strateji geliştirdik. Şimdilik İstanbul’da iki dağıtım noktası var; İzmir ile bizzat ilgileniyoruz. Kitapların hepsi numaralı; bazıları hem Karton Kitap’ın, hem sanatçının imzasını taşıyor. Tasarım yaklaşımları da kitaptan kitaba göre değişiyor. Kimisi çok hızlı, kimisi çok yavaş, aylarca süren çalışmalar sonunda ortaya çıkıyor...”

TİYATRO NİENOR

EBRU ATILLA SAĞAY

(533) 261 48 08
sonnebru@gmail.com

“... Kendimi bildiğim bileli İzmir’de yaşıyorum. Hayatım boyunca amatör olarak dans ve tiyatroyla iç içe yaşadım. Kadınların iş yaşamındaki konumuna dair türlü duruma tanık olduğum bir Amerikan şirketinde yöneticiyken 2005 yılında bir karar verdim: Ya bir kariyerist olarak para kazanmayı tek amaç hâline getirecektim, ya da hayallerimi gerçekleştirecektim. Hayallerimi gerçekleştirsem çocuklarıma daha doğru bir gelecek sunabileceğime karar verip işimden istifa ettim ve bir tiyatrodan çalışmaya başladım. İki yıl sonra kendi tiyatromu kurdum. Tiyatro Nienor, çalışmalarına 2009 yılından beri İzmir’de devam ediyor...”

“... Tek başıyım. Çoğunlukla kendim yazıyor, yönetiyor ve oynuyorum. Sponsorum ya da maddi destekçim yok. Sadece seyircim götürüyor beni bir yere ve benim için her yer tiyatro. Ayrıca çeşitli derneklere ve oluşumlara oyuncu, yazar, yönetmen olarak destek veriyorum. Atölyeler düzenliyoruz. Çoğunlukla düzenlediğim atölyeler, cesaret atölyeleri. Kadınlarla bir şeyler yapmayı çok önemsiyorum...”

SONSUZ SEKİZ SANAT VE TASARIM ATELYESİ

ESE ESE

Mithatpaşa Cad. No: 412/A,
Karataş, Konak, İzmir
(232) 484 34 68
sonsuzsekiz.com
facebook: sonsuzsekiz
twitter.com/Sonsuz_Sekiz
instagram.com/sonsuzsekiz/

“... Sonsuz Sekiz Sanat ve Tasarım Atölyesi; bu topraklarda herkes için daha doğal, daha çevreci, daha insanca, daha bilimsel ve daha evrensel bir yaşam hayal eden, çalışma alanı olarak kendine güzel sanatlar disiplinlerini belirlemiş bir birliktelik. Her bireyin daha az tüketip, daha çok üretip evrensel ölçütlerde işler yaratmasını öneren bir oluşumuz. Başlangıç evresinden bu yana kendimizi ‘üreten ve üretmek isteyen her bireye açık olan sistem ve projeler bütünü’ olarak tanımlıyoruz...”

“... Öncelikli hedeflerimizden biri, gençlere yönelik projelerini gerçekleştirebilecekleri bir platform yaratmak. Bir sonraki aşamada buna yönelik bir sanat ve eğitim kampı kurmayı amaçlıyoruz. Mülkiyete inanmadığımız için ileride bu yapıyı bir vakfa dönüştürmek istiyoruz. Gezi’den sonra birçok şeye biraz daha doğru bakmayı öğrendik. Tamamen kendini döndüren bir sistem kurmaya çalışıyoruz. İzmir’e gelme amacımız da bu zaten. Konuşacağız, paylaşacağız, çalışacağız ve üreteceğiz...”

İLHAN KOMAN KÜLTÜR VE SANAT VAKFI

YILDIRIM ARICI

yildirimarici@gmail.com
koman.org

“... Hacettepe Üniversitesi’nde felsefe üzerine lisans yaptım; ardından Paris Sorbonne Üniversitesi’nde Estetik ve Sanat Felsefesi üzerine doktoramı tamamladım. O süreçte fotoğraf sanatına ilgi duydum ve Sipa Press’te fotoğrafçı olarak çalışmaya başladım. 90’lı yılların ortasında İstanbul’a döndüm ve profesyonel anlamda fotoğraf, sinema alanları üzerine yoğunlaştım. Ayrıca İstanbul’un ve Türkiye’nin önemli bağımsız sesi Açık Radyo’nun kurucularından biriyim. Yirmi yıldır her hafta program yapıyorum...”

“... İlhan Koman Kültür ve Sanat Vakfı’nın kurucularından ve küratörlerinden biriyim. Vakfın amacı, Türkiye’de neredeyse hiç tanınmayan bu çok önemli sanatçının mirasını yeni nesillere tanıtmak ve kültür sanat projeleri üretmek. Koman 1985’te vefat edince, Hulda adlı bu gemiyi İsveç’ten Türkiye’ye getirmeyi hedefleyip sanat platformu olarak işlevine devam etmesine ilişkin bir projeye yoğunlaştık. Projenin 2008 yılında Avrupa Birliği’nden destek görmesi üzerine 1905 yılında kargo gemisi olarak üretilmiş Scooner tipi bu gemiyi restore ettik ve böylece, sanatçının eserlerini Stockholm’den başlayan bir rota kapsamında farklı şehirlerde ve limanlarda sergileme şansına eriştik. Hâlihazırda Hulda ile ilgili çeşitli uluslararası projeler yürütmeye devam ediyoruz...”

PORTFOLYO: CAN İNCEKARA

İncekara'nın 'Silent Movie (Sessiz Film)' isimli kişisel sergisinde yer alan 2015 tarihli bu çalışmalar, bir serinin parçaları olarak kurgulanmış. Bu monokrom suluboya seride sanatçının duygu durumları ve kaygıları diğer tüm görünümlerin önüne geçerek bir panorama oluşturuyor. Seçilmiş her görüntü birbirini bütünlerken içsel mekânın tasvirine dönüşüyor ve izleyene sanatçının öznel evrenini ziyaret etme fırsatı tanıyor.

*Can İncekara, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Resim Bölümü'nde yüksek lisans programına devam etmektedir.
canincekara@gmail.com*

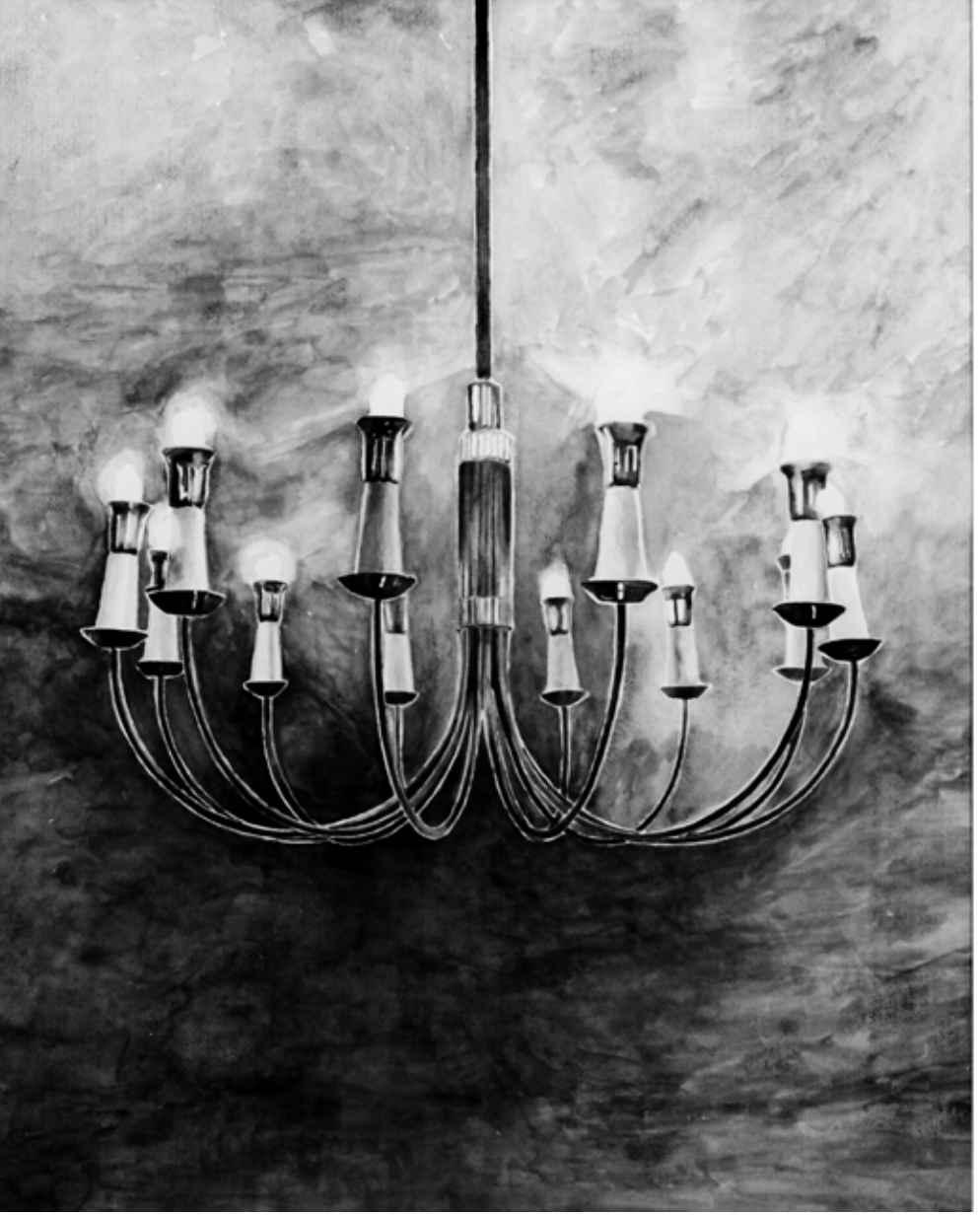
"Kimonolu Kız" 2015, kağıt üzerine suluboya, 116x80 cm

"Oyun Parkı" 2015, kağıt üzerine suluboya, 108x85 cm

"Orman" 2015, kağıt üzerine suluboya, 122x70 cm

"Dalgalar" 2015, kağıt üzerine suluboya, 122x73 cm

"Avize" 2015, kağıt üzerine suluboya, 97x82 cm

DEFNE KORYÜREK & AHMET NEDİM ATILLA: İZMİR MUTFAĞI'NA DOĞRU AÇILARDAN BAKABİLMEK

Lezzetleriyle övünen, kendini lanse ederken lezzetlerini öne sürmeyi seven bir şehir İzmir. Güçlü, kozmopolit ve köklü geleneğiyle Akdeniz Mutfağı çerçevesinde belki de en özgün mutfaklardan birine sahip İzmir'in lezzet haritasını iki uzman isimle konuştuk.

Sohbetlerde İzmir'in adı geçince, şehri tanımlayan kodlar anlamında, akla ilk gelenler genellikle yiyecekler: Midye, boyoz, çiğdem, yabani otlar, tulum peyniri... Artık klişeleşmiş rakı – roka - balık üçlemesinin yanı sıra son zamanlarda şehrin sunduğu rahat ve dingin yaşamın simgesi hâline dönüşme emaresi gösteren 'midye dolma – buz gibi bira' ikilemesinden de bahsedebiliriz. İzmir Mutfağı, bu zaviyeden bakınca İzmirlilik kimliği adına belirleyici bir unsur mu?; değilse de olmalı mı?

A. Nedim Atilla: Mutfakları 'etnik mutfaklar' olarak birbirinden ayırmak elbette mümkün. İzmir'in etnik yapısıyla İzmir Mutfağı arasında kuşkusuz bir ilişki var ama bir şehrin mutfağını değerlendirirken öne çıkan en önemli etkenler coğrafya ve iklim. Örneğin

Hristiyanların en meşhur yemeği, Paskalya sabahı içilen bir çorbadır. Hz. İsa'nın dünyaya geri döndüğü, dirildiği Cumartesi; bütün dünyadaki Hristiyanlar gece yarısından sonraki ilk buluşmada bu çorbayı içer. Çok uzun süren, kırk günlük bir oruçtan çıktıkları için ve bu oruç süresince hiç et yemedikleri için bu çorba pişirilirken, çoğunlukla kuzu kellesinin tüm malzemeleri değerlendirilir: Dil, beyin, yanak... Ama bizim 'kelle paça' olarak bildiğimiz bu çorba İzmir'de pişirilirken içine bir miktar arapsaçı atılır. Çünkü arapsaçı, bu topraklarda en güzel, en rahiyalı zamanlarına Paskalya günlerinde ulaşır. Bu örneği vermemin nedeni şudur: Bir dinsel motiften ve Paskalya çorbasından bahsediyoruz ama içine ne konuyor? İzmir'in otu konuyor.

Bu çorbanın böylece İzmirileştirilmesinden bahsedebilir miyiz?

A. Nedim Atilla: Kuşkusuz bahsedebiliriz. Buna bir örnek daha verelim: İzmir’de beş asrı aşkın süredir yaşayan Sefarad aileler var. Sefarad Mutfağı’ndaki yemek isimleri, alabildiğine Ladino diline ait kalmış; dönüşmemiş veya bozulmamıştır. Bunu kültürün saf bir biçimde korunmasına dair bir gayretin, hassasiyetin sonucu olarak kabul edebiliriz. İzmirli Sefaradlar yemeklerini son yüz elli yıldır daha önce rastlanmayan şekilde zeytinyağıyla pişiriyor. Öncesinde sadece susam yağı kullanılıyordu. Bırakın bunu; İzmirileşmiş Sefarad Mutfağı’nda İspanya’da yetişmeyen otların, kimi bakla türlerinin devreye girdiğini gözlemliyoruz, zamanla. Yaşı yeten İzmirlilerin hafızasında derin yer etmiş ‘sübye’ye, yani kavun çekirdeği şerbetine gelem: İspanya’dan gelirken yanlarında kavun çekirdeği getirmişler ve bu gelenek, üretim İzmir’de yüzyıllarca devam etmiş ama zamanla ne olmuş? Gittikçe, bu coğrafyaya has kavun türleri devreye girmiş. Dolayısıyla lezzet de yerleşmiş. Bizim sübye, yerli cins kavunlar kullanıldığı için İspanya’daki sübye kadar acı değil. Ayrıca, Cordoba Camii’nin karşısındaki dondurmacıda sübyeli dondurma var ama burada yok.

Annelerimizin babalarımızın özlemle andığı sübeyi İzmir’de artık pek bilen, arayan kalmadı diye düşünüyorum.

A. Nedim Atilla: Var ama az. Şimdi bu şerbeti Konyalılar üretiyor ve İzmirli Sefarad yurttaşlarımıza ve meraklılarına Konyalıların yaptığı sübeyi içiriyoruz... İzmir Mutfağı’nın belirleyici unsurları, dünden bugüne coğrafya ve iklim olmuş. Bu mutfak çok geniş bir spektrumu var. Dünyanın, elimize sağlam kalmış en eski zeytinyağı işliklerinden biri bu şehirde bulundu. Fakat, başka önemli şeyler de bulundu o işliğin ortaya çıkarıldığı kazıda; bakla taneleri ortaya çıktı meselâ. İşte o zaman, Güven Bakır hocamıza da haklı olarak şunu ileri sürme hakkı doğdu: “Tamam, bu adamlar zeytinyağını çoğunlukla evlerini ve şehirlerini aydınlatmakta kullanıyordu ama bu toplum, o zamanlarda büyük olasılıkla fava da tüketiyordu”. Demek ki, en basit hâliyle baklanın zeytinyağında ezilmesiyle ortaya çıkan fava, nereden baksanız bu bölgede en az iki bin altı yüz yıldır var. Sübye de beş asırdır var. ‘Arozzo’ da bir o kadar süredir var. ‘Arozzo’yu biz almışız, ‘sütlâç’a çevirmişiz; adını da ‘sütlü aş’tan devşirmişiz. Oysa ‘arozzo’nun içinde kullanılan pirinç, Sefarad’lar bu topraklara geldiğinde buralarda bilinmiyor bile.

Tam da burada birşey soralım: Bahsettiğimiz tarihsel ardağın çerçevesinde, İzmir Mutfağı’nın deniz ürünleriyle ilişkisinin eski zamanlara nazaran daraldığını, köreltiğini öne sürebilir miyiz?

Defne Koryürek: Şuradan gidelim, bakalım

işleyecek mi? Birincisi, bir şehrin mutfağına dair karakteristik özellikleri coğrafya belirliyor diyoruz ya; geniş kapsamda ele alacak olursak bizler bu coğrafyaya dair hasletleri dejenere etmeye çok önceden başladık. Az önce Nedim Bey'in verdiği örnekler, bu dejenerasyona ilişkin belirgin örnekler sunuyor. Avrupa'nın en batı ucundan Küçük Asya'ya göç etmek zorunda kalmış insanlardan ve onların İzmir'e taşıdığı mutfak geleneklerinden bahsettik. Şimdi bir başka konu, bir başka perspektif açalım ve İstanbul'da yaşadığı bir biçimde toplanan midyelerin İzmir'e getirilişinden, üstelik bu midyelerin İzmirli olmayan insanlarımız tarafından dolma hâline getirilişinden bahsedelim. İşte bu anlamda, coğrafya kavramının çığırın dalgalanmalarından ve ajit nüfus hareketlerinden söz açmanın zamanı gelmiştir diye düşünüyorum; şehir mutfağı adına. Yemekleri ve şehir mutfaklarını konuşurken, işin kültüre dair kısmını konuşmaktan çok keyif alıyoruz. Kültür; coğrafyayı, insanları, tarihi veya bir yemek tarifini içiçe konuşmamızı sağlayan bir olgu ve onu konuşmak, bizi rahat ettiren alanlar açıyor. Buna karşın, işin ciddiye alınması gereken siyasi boyutları var: 'Kim buraya niye ve nereden geldi?', 'neden bu yemek onun oldu?', 'kim niçin burada mafyalaştı?', 'gıdaların ülke içindeki hareket seyrinden kim nasıl nemalanıyor ve nasıl hayatta kalıyor?' Bu soruları ortaya sormadan bir şehrin mutfağını konuşamayız. Örneğin biz İstanbul'da İzmir'e giden midyelerin izini sürdüğümüzde, göçmen hareketlerinin can yakıcı taraflarıyla hâlhamur olan arkadaşlarımız bize kızıyor. Çok haklılar, biz de haklıyız. Gıda konusunun bir yemeğin tarifinden bahsedene kadar tartışılması gereken o kadar çok katman var ki... Belki de iki 'slow food' hareketi lideri olarak yan yana gelip size bu mülakatı verirken şunu ortaya koymamız lazım: Gıda; sosyal, siyasi ve kültürel mânâda kendimize ayna tutabilmemiz için güzel ve demokratik bir alan açıyor.

İstanbul'dan bakınca, İzmirlielerin kendine ayna tuttuğunu düşünüyor musunuz, bu konuda?

Defne Koryürek: İzmir ve İstanbul bir yana; güncel koşullar insanın kendine bu aynayı

Gıda üzerinden veya bir başka şey üzerinden, herhangi bir şeyle yüzleşme şansımız veya cesaretimiz var mı? Hele şimdilerde, ötekileştirme çabalarının had safhasına tanık olduğumuzu düşünürssek...

tutmasına imkân bırakmıyor. Zaten bütün hikâye, ufkı kesmek ve seni sadece şu ana kitlemekle ilgili. Sistem, bireyi buna zorluyor. Ergenlikte göğüslerini görünmez kılmaya çalışan kız çocuklarına benzer bir biçimde, omuzlarımızı içe kıvrıp elimizdeki cihazlara kapanmış ve sadece şu ana odaklanmış durumdayız. Şimdi bundan bahsedince size komik gelecek ama go'larda New York'ta meşhur olmuş küçük bir tekstil markası vardı: 'People Used To Dream About The Future' (Bir Zamanlar İnsanlar Bir Gelecek Hayal Ederdi). İnsanlar o yıllarda sahiden kendilerine bir gelecek hayâl ederdi; bugün geleceğe dair bir hayâlimiz yok. Sadece şu anı yenilemekle, güncellemekle ilgililiyiz. Gıda üzerinden veya bir başka şey üzerinden, herhangi bir şeyle yüzleşme şansımız veya cesaretimiz var mı? Hele şimdilerde, ötekileştirme çabalarının had safhasına tanık olduğumuzu düşünürssek... 'İstanbulluluk' diyoruz; 'İzmirlilik' diyoruz veya 'Müslümanlar' diyoruz, 'Laikler' diyoruz, 'Kürtler' diyoruz, 'Türkler' diyoruz. Bunlar bizi korkunç duraklara getirip bırakıyor.

'Mutfak' bu noktada birleştirici ve kapsayıcı bir unsur olamaz mı?

A. Nedim Atilla: Olur. Belki İstanbul'a dair güncel dinamiklerden dolayı, Defne'yi

daha sert görüyorum bu konuda. İzmirlilerin “ya nereden çıktı bu Kürtler de midye işine girdiler” sorusunu daha 80’lerde sormaya başladığını biliyorum.

Defne Koryürek: Bunu sevecenlikle mi soruyorlardı, gerçekten?

A. Nedim Atilla: Vallahi sevecenlikle soruyorlardı! “Nerelisin sen?”, “Mardinliyim”. O kadar, gerisini kimse sormazdı bile. Şimdi meselâ, Pla+form’un ilk sayısında kapak fotoğrafınızda ve posterinizde Mahzen Photos’un belgelediği midyecilerimize yer vermişsiniz. Bu kardeşlerimizin dedeleri, babaları önce midyeyi öğrenmiş. Kürtler; ilk dalga kapsamında, ağır emek gerektiren bir iş kolunda, yani yeni kurulan çimento fabrikalarında çalışmak üzere 50’lerde İzmir’e göçmeye başlıyorlar. Bu ağır ve sağlık tüketici işi göze alacak yerli halk yok çünkü. Görüyorlar ki, İzmir’de bu hayata razı olmadan yaşayıp giden bir sürü insan yaşıyor. Bakın, burada ‘razı olma’ kavramı çok önemli... Sonra ne yapmaya başlıyorlar? İnciraltı’nın berrak sahilinden midye toplayıp bu midyeleri Girit usulü ‘salma’ şeklinde, sahanda pişirip satmaya başlıyorlar. Derken daha çok satabilmek ve kolay nakledebilmek için midyenin ağzını kapatmayı akıl ediyorlar. İşte bunu yani bin yıllık geleneksel yemeği fastfood’a dönüştürmeyi akıl edenler, Mardinli Kürt kardeşlerimiz, bu sahan yemeğinden bir ‘fast food’ ürünü yaratıyor. Sonraki jenerasyonlar, ilkel hortumlarla dibe dalıp o kidonyaları, bangolezleri, kum midyelerini çıkarmaya başlıyor ve buradan ciddi bir ihracat alanı açılıyor. Giritli mübadillerle Kürtlerin ilk yerleştikleri mahallelerin aynı olması, yani Yapıcıoğlu ile Ballıkuyu mahallelerinden bahsediyoruz; midye dolması dediğimiz ürünün ortaya çıkış öyküsünü bütünleyen bir diğer sosyolojik etken.

İzmir Mutfağı’nın birinci belirleyicisi coğrafya,

ikinci belirleyicisi etnik kökenler ise üçüncü belirleyicisi göçlerdir demiştik. Bir başka örnek verelim: ‘Sütlü balık’. Bu bir Levanten yemeğidir. ‘Hollandez’; yani Hollanda usulü sosu İzmir’e Flaman Levantenlerimiz getirmiştir. Bizim İzmir balıklarının lezzetlendirmek adına bir sosa bulanmaya ihtiyacı yoktur ama Flamanlar bu kente bir pişirme geleneğini taşımıştır, kazandırmıştır. Kalkın Eşrefpaşa’ya gidin, çiğböreğin hasını bulursunuz. ‘Çiğbörek’ adıyla tanıdığımız yemeği kim bu şehrin mutfağına kazandırmıştır? ‘93 Harbi, Kırmılı göçmenler. Önce Değirmendağı bölgesine iskân edildiler ve o bölge sonradan Eşrefpaşa adını aldı. Onlar da en iyi bildikleri şeyi pişirmekte ustalaşmıştır: ‘Şi-börek’, ‘çi-börek’... Bugün Girit Mutfağı’nın alâsı İzmir’dedir ve en bozulmamış hâliyle muhafaza edilmektedir. Neden? Çünkü Girit’in seçkin birçok ailesi İzmir’e göçmek zorunda kaldı ve kendi mutfak geleneklerini hiç taviz vermeden bugünlere getirdiler. Şimdi Girit’e gidiyorsunuz, “geleneksel mutfağımıza dair hiçbirşey kalmadı” diye yakınıyorlar. Benim anneannem de Giritli idi ve ona ‘gavlangoz’ diyorlardı. Niye? Çünkü salyangoz yiyordu. “Müslüman mahallesinde salyangoz satılmaz” deseler de anneannem, binlerce Girit mübadili gibi Müslüman inancına ve pratiklerine gayet vakıf bir kişiydi. “Biz buraya geldik, bize ‘gavlangoz’ diye ad taktılar” derdi anneannem. İşte buradan yola çıkalım; biz sülinez yemeyiz ve bunları yem olarak kullanırız ama meselâ İtalyanlar, bundan nefis yemekler yapar. İspanya’ya gelince; aslında en iyi ‘paella’ sülinezle yapılır.

Bu noktada, aradan geçen yıllar içerisinde, İzmir’in deniz ürünlerinin beğeni skalasının daraldığını ve böylece hep aynı ürünleri, balıkları tüketmeye koşullandığımızı öne sürmek mümkün mü?

A. Nedim Atilla: Bir kentlinin denizle kuracağı ilişki, sadece suyun içinden çıkanı yiyebiliyor olmasından ibaret değildir. Olmamalıdır. Denizle en sağlıklı ilişkiyi ancak onun içine girerek kurabilirsiniz. İzmir’de en son 1974’te İnciraltı plajından denize girebiliyorduk ve sonra herşey bitti. Benim 1974 yılından sonra İzmir’e yerleşmiş arkadaşlarım var, bana soruyorlar: “İzmir Körfezi’nin suyu nasıldır; soğuk mudur, ılık mıdır?”. Burnunuzun dibindeki denize giremiyorsanız, kent olarak o denizle ilişkiniz giderek kopar. İzmir’in ve İzmirliilerin denizle barışabilmesinin gayet net bazı yolları var: Deniz üzerinde daha çok seyahat etmek, denizin üzerinde oyalanabilmek ve son kertede, denize girebilmek.

Defne Koryürek: İzmir; deniz temelli balık çiftçiliği

anlamında Türkiye’de merkez illerden biri. Bundan dolayı, bu çiftliklerin tezgâha düşen balık çeşitliği açısından av temelli ürünlere kolay kolay alan açmadığından bahsedemez miyiz?

1 Eylül 2015 tarihli radyo spotunda Güngör Uras bunu konu etmişti: Av balığı rekoltesinin 2007’den bu yana % 55 azaldığının altını çizdi. Ayrıca 2015 itibarıyla kültür balığı hasadının açık deniz kaynaklı, av temelli balık hasadına bir buçuk kat üstün geldiğini öne sürüyor. Dar gelirli halkın balıkla beslenebilmesi anlamında çiftlik balıkçılığının büyük katkısı var ama 2014 av rekoltesinin 2013 av rekoltesine göre neredeyse % 25 oranında düşmüş olması tehlike çanlarını çalıyor mu?

Defne Koryürek: Bu konuya dair, birden fazla sebepten bahsedebiliriz ama gelin bir başka açıdan konuya bakalım. Siz bir işletmecisiniz ve balık lokantanız var. Tabagınıza koyacağınız ürünün fiyatının aynı olması, sizin müşterinizle olan ilişkinizi kolaylaştırır. Bir çiftlik çipurasının 300 gram geldiğini varsaydığımızda, işletmeci olarak tabağa koyacağınız balık porsiyonun size maliyetinin planlamasını her seferinde kolaylıkla yapabilirsiniz. Buzluk-stok yönetiminden pişirme zincirine kadar, bu size bir işleyiş modeli sunar. Başta İstanbul olmak üzere, her yerde biz müşterilere deniz levreği adı altında çiftlik levreği satılıyor. Kaç müşteri, bu farkı ayırt edebilir? Benzer sebepten dolayı da çinekopun önünü alamıyoruz; çünkü üç çinekopu satmak, porsiyon bağlamında tek lüferi satmaktan daha kolay geliyor. Mutfak ekonomisini anlamadan bütüne dair sorunları çözemezsiniz. Bunlar yürümediği zaman ve balık yoksa, “aman boşver, kök yiyelim” diyebilmemiz gerekiyor. İşte o noktada, sütlü balık yoksa veya bunu satın alabilecek ekonomik durum söz konusu değilse ‘sütlü rezene’ tarifine iştahla koşabiliyoruz diye düşünüyorum. Ama biz ne yapıyoruz? İllâ balık çiftlikleri diyoruz, işin emek kısmını ıskala geçiyoruz, balık restoranlarında yediğimiz balıkların hangisi kültür, hangisi çiftlik balığı diye bilemeden yuvarlanıp gidiyoruz. Ve ne yapıyoruz? Hep aynı şeyleri yemek zorunda bırakıyoruz. Bana çocukluğunuzda bolca bulduğunuz ama bugün İzmir tezgâhlarında artık rastlanmayan balıkları sayar mısınız?

A. Nedim Atilla: İlk akla gelen, balık çorbasının olmazsa olmazı iskorpit...Melanur da yok artık, meselâ. Çünkü o zamanlar, kıyı balıkçılığı diye bir kavram vardı ve balıkçılar, o gün ne yakalamışsa tezgâha onlar düşerdi. Dolayısıyla o gün İzmirlinin mutfağında, tezgâhta ne balık varsa ona uygun tarifler pişerdi.

50’li ve 60’lı yılların İzmirliilerinin ağzından söyleyecek olursak, “o gün tezgâha ne düşüyorsa

İzmirli hanımların mutfakta ona göre tarif üretmesi” yaratıcılık adına benzersiz bir tetikleyici değil mi? O dönemin ev hanımlarının her balığa dair bir çok tarifi varmış, demek ki...

Defne Koryürek: Ben çocukken, İstanbul’da aç kalmak mümkün değildi. Atardınız çapariyi, lüfer ve palamuta doyardınız. Üstelik o zamanlarda, palamut yemek fakirin işiydi. Olur da varsıl bir evde palamut pişerse, evin hanımı ertesi gün “beyin canı çektiydi” diye mazeret uydururdu etraftakilere. Şehrin nüfusu dört yüz elli binen, üç buçuk milyon çift palamut avlanan zamanlardan bahsediyorum... Kişi başına kaç adet düşüyor, siz hesaplayın.

A. Nedim Atilla: Dört buçuk milyonluk İzmir’de kaç olta balıkçısı vardır?

Defne Koryürek: Körfez kıyısından hangi balıklar avlanır, bugün kaç İzmirli buna dair net cevaplar verebilir?

A. Nedim Atilla: Defne konuşurken aklıma geldi; İzmirli ve İstanbullu Rumların Fransızların ‘bouillabaisse’ine çok benzeyen ‘kakavya’ diye bir yemeği vardı. Bu yemeğin tarifinde balık ismi yazmaz; o gün ne balık bulduysan onunla pişirirsin.

Macarların ‘bograc’ına benziyor sanki.

A. Nedim Atilla: Doğru.

Defne Koryürek: Ama o gün az çıkmış bir balığı sahana katmazdın. Çünkü, ayıp denen birşey vardı.

A. Nedim Atilla: Eskiden çaça balığı yenirdi veya iskadroz yenirdi. Hayat, o günün sana sunduğu duruma ve müdahale edemeyeceğin mevsimsel koşullara endeksliydi. Meselâ Giritliler, aylar süren fırtınalarda denize açılıp balık yakalanamadığı için ‘balıkkaçtı’ diye bir yemek icat etmiş. Çünkü damak tadı alışkanlığı itibarıyla balığa öylesine bağlılar ki! Girit’in fırtınalı mevsimi, İzmir’in iki katıdır. Ne yapmışlar? Patates ve ekmeği baharatlarla karıp balığa yakın bir lezzet bulmuşlar ve ihtiyaçlarını öyle gidermişler.

Defne Koryürek: Urla Mutfağı’nda rastlanan ama yeni jenerasyonların pek bilmediği, demetlenip burulmuş ispanağın kızgın yağda kızartılmasıyla yapılan ‘ispanak balığı’ da bu özleme bir örnek değil midir?

Peki; bu kadar köklü bir geçmişten ve coğrafi, insani etkiden bahsettik. İzmir Mutfağı’nın Akdeniz Mutfağı çerçevesi içindeki konumunu nasıl tespit etmemiz gerekiyor?

A. Nedim Atilla: İzmir Mutfağı, bugün bakınca, Akdeniz Mutfağı’nın nirengi noktalarından biridir

“Kent olarak nerenin, hangi bölgenin parçasıyım” diye kendinize sormak istiyorsanız, lütfen önce bulunduğunuz coğrafyaya bakın.

ve hâтта, belirleyici unsurlarından biridir. Akdeniz kıyısı boyunca, Fethiye’den sonrasına baktığınızda, çeşitlilik ve yaratıcılık anlamında İzmir Mutfağı’nın sunduğu o zenginliğe rastlayamıyorsunuz. Çünkü bahsettiğim sınırı geçince Türkmen Mutfağı ağır basmaya başlıyor. Balıklara da hep Türkçe adlar verilmiş: Kuzu Balığı, Deli Balık, Çamurcu, Sarı Balık... Rumca ‘Sargoz’, olmuş size ‘Sarıgöz’. İyice basitleştirilmiş balık isimleri. Çünkü Türkmen mutfağında bunların ağırlıklı bir yeri yok; bu toplumun balığa dair kültürel bir bağı ve birikimi de yok. Buradan şuna gelmek isterim: İzmir Mutfağı’nı baştan beri sayageldiğimiz avantajlar doğrultusunda markalaştırmak niyetindeyseniz, bazı ayıklamalar yapmamız gerektiğine inanıyorum.

Defne Koryürek: Başka bir noktadan devam edeceğim. Her beldenin, kasabanın ve şehrin kendini ifade ettiği bir konteksti var. Bu ayıklama önerisine katılıyorum. Coğrafyanıza bakarsınız ve öne çıkan size has unsurlar üzerinden markalaşırsınız. Örneğin Van’ın ne kadar zeytinyağı tükettiği veya tüketmesi gerektiği üzerinden

yürümek yerine, o gümrah meralarda yetişen büyükbaş hayvanlardan elde edilen tereyağını öne çıkarmak belki daha değerli. Dolayısıyla Vanlıları yılda şu kadar litre zeytinyağı tüketmeye teşvik etmenin çok da değerli bir çaba olduğunu düşünmüyorum. “Niçin ben bu yörenin tereyağını seçiyorum?”, “Niçin bu ekmeği tercih ediyorum?”, “Niçin bu tarhanayı çizmek gerekiyor. Tektiplendirmenin değil. “Ben kent olarak nerenin, hangi bölgenin parçasıyım?” sorusunu kendinize sormak istiyorsanız, lütfen önce bulunduğunuz coğrafyaya bakın. ✦ SARP KESKİNER

Fotoğraflar: Cenker Ekemen

4. Uluslararası İzmir Tiyatro Festivali, 4-14 Aralık 2015 Tarihleri Arasında İzmirlilerle Buluşuyor

TAKSAV (Toplumsal Araştırmalar, Kültür ve Sanat için Vakıf) öncülüğünde 2012 yılından bu yana farklı ülkelerden ve şehirlerden onlarca ekibin katılımıyla düzenlenen Uluslararası İzmir Tiyatro Festivali, her yıl farklı bir temayla İzmirlilerin karşısına çıkıyor. Bu yılın temasıysa 'ÖZGÜRLÜK' olarak belirlenmiş.

İzmir Tiyatro Festivali'nin karakteristik bir özelliği var; güçlü bir dayanışma ruhu doğrultusunda gönüllülük ilkesiyle örgütleniyor oluşu. Bugüne kadar iki yüze yakın gönüllü ve kurumsal destekçinin katılımıyla gerçekleşen festival, her yıl olduğu gibi gönüllüler için açık çağrı yaparak gücüne güç katıyor.

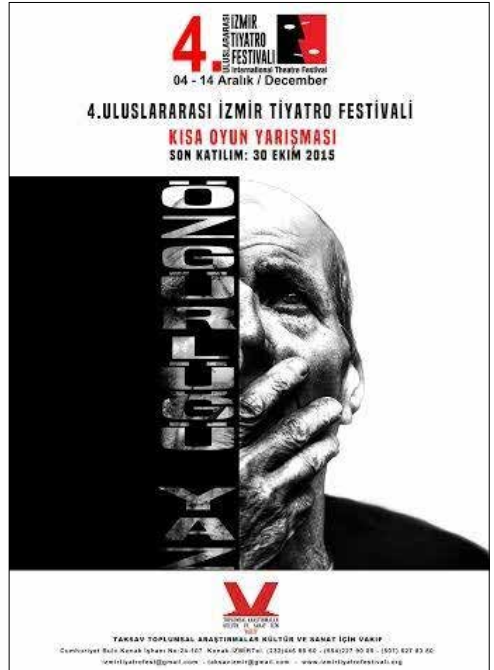
Bununla beraber, iki öncelikli hedeften söz etmek mümkün: Toplumsal dayanışma ruhuna sanat cephesinden bir katkı sağlamak ve kalıcı fayda sağlayacak bir sosyal sorumluluk projesini hayata geçirmek. 2012 yılından bu yana ücretsiz oyunlarla beş yılda beş bin kişiyi tiyatroyla tanıştırmayı amaçlayan festival, üçüncü yılında dört bini aşkın yeni seyirciye ulaşmış. Bununla birlikte, bugüne dek toplamda yirmi iki bin dört yüz elli beş izleyiciye ulaşan organizasyon, şimdiye dek seksen dokuz farklı ekibe mensup dokuz yüzü aşkın sanatçıyı İzmir'de ağırlamış.

Her yıl program kapsamında düzenlenen yarışma ve atölyelerle tiyatro sanatının inceliklerini İzmirlilere tanıştıran Uluslararası İzmir Tiyatro Festivali'nin bu yılki atölyesi, 'Sedef Ecer Tiyatro & Transmedya' olarak belirlenmiş. Ayrıca, program kapsamında 'özgürlük' temalı bir kısa oyun yarışması gerçekleştirilecek. Yarışmanın seçici kurulu Orhan Alkaya (oyuncu), Özgün Ergen (tiyatro eleştirmeni - dramaturg), Mesut Güngör (TAKSAV), Yaşam Kaya (sanat eleştirmeni), Gürol Tonbul (yönetmen ve oyuncu) gibi isimlerden oluşuyor.

Uluslararası İzmir Tiyatro Festivali hakkında daha fazla bilgi almak ya da destekçilerinden biri

olabilmek için gerekli bilgileri web sitesinden edinebilirsiniz. ✚

Cumhuriyet Bul. Konak İşhanı, No: 24-107, Konak, İzmir
(232) 446 88 60 - (554) 227 90 05
izmirtiyatrofest@gmail.com
izmirtiyatrofestivali.org

Kendine Ait Bir Oda

Sanatçı Esra Okyay tarafından üretilmiş bir atölye çalışması olan 'Kendine Ait Bir Oda', bu sezon yeni bir ortaklığa girerek sanatçı Nur Muşkara'nın 2015'in son aylarında Basmane'de açacağı sanatçı mekânında etkinliklerine devam edecek.

Geçtiğimiz yıl boyunca Kardiçalı Han'daki stüdyoda faaliyet gösteren proje, sunumlar, paylaşımlar ve fikir atölyeleri yapmak adına İzmir'in güncel sanat ve tasarım çevresinden bir dizi konuğu aynı masa etrafında buluşturmuştu. Beraberce tartışmayı, fikir üretmeyi ve birlikte vakit geçirme alışkanlığını arttırmayı hedefleyen organizasyon, yapısı gereği süreli aralıklarla gerçekleştirilmişti.

Esra Okyay, girişimi şu şekilde tanımlıyor: "Proje ilhamını ve adını Virginia Woolf'un 'kendinize ait ayrı bir oda ve boş zaman yaratın' önerisinden ve aynı adlı kitabından alıyor. Amacım, bu motivasyonla yola çıkarak kişisel üretimler için bir alan açmak ve bu alanı / mekânı yaratıcı çalışmalar için zaman ve mekâna ihtiyaç duyan herkesle paylaşmak. Bu doğrultuda, güncel sanat pratiğine odaklanan tematik seminerler düzenliyoruz. Ayrıca farklı disiplinlerde üretim yapan sanatçılarla katılımcıları bir araya getiren ve yaratım süreçleriyle deneyimlerin paylaşıldığı atölye çalışmaları gerçekleştiriyoruz."

'Kendine Ait Bir Oda', önceden belirlenmiş

programlar dışında katılımcı grubun kendi dinamiğinin yön verdiği çalışmalara ve önerilere açık süreçleri hedefliyor. ✚

Anafartalar Cad. 962 Sok. No: 1,
Basmane, Konak, İzmir

Maquis Projects

Maquis Projects, İzmir'in en eski bölgelerinden Kemeraltı'nda konumlanmış bir çağdaş sanat alanı. Klasik bahçeli ev formuna sahip bu üç katlı mekân, sanatçıların projeleri için ayrılmış özel bölümler, stüdyo, sergi alanı ve konaklama gibi imkânlar sunuyor.

Kurulduğu 2013 yılından bu yana yerli isimlerin yanı sıra Peru, İtalya, İrlanda, Rusya, İsrail, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri'nden gelen birçok sanatçının üretimlerine yer veren Maquis Projects, Tom Keogh ve Ali Kemal Ertem tarafından yürütülüyor.

Maquis Projects, öncelikle sanatçılara proje geliştirmek için kaynak ve burada gerçekleştirecekleri üretimler için diyalog desteği sağlamayı hedefliyor. Performans, video, fotoğraf, resim, enstalasyon, graffiti, çizim ve heykel gibi farklı alanlarda ortaya çıkmış projeler, bu disiplinlerarası çatı altında bir araya gelebiliyor.

Ekim 2016'ya kadar uzanan bir süreçte Kazakistan, Kanada, Güney Kore, Birleşik Krallık ve Türkiye'den sanatçılarla küratörleri

içeren kapsamlı bir etkinlik takvimi söz konusu. Bu dönem içerisinde Birleşik Krallık'tan Tom Dale, Çek Cumhuriyeti'nden Dragan Stojcevski ve Kanadalı video sanatçısı Sameer Farooq, mekâna konuk olacak isimlerden sadece birkaçı. Sergiler ve söyleşiler Maquis Project'te izleyiciye sunulurken, tamamlayıcı atölye çalışmaları İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde gerçekleştirilecek. ✚

*Kahraman Mescit Mah. İsmet İnönü Sok.
No: 15, Konak, İzmir*

(553) 325 70 09

maquisprojects@gmail.com

maquisprojects.com

Gazoz Evreninde Bir Serinlik Molası

Özgür Çankaya, önceden İstanbul'da kafe işletmeciliği yapan ve bu kentin yoğunluğundan bunalınca, radikal bir karar alarak yaklaşık bir yıl önce eşyle beraber daha önce gezmek için geldiği İzmir'e yerleşen bir gazoz sevdalısı. Kendisiyle gazozun geçmişi ve geleceği üzerine tatlı tatlı söyleştik.

Gazoz, özellikle 80'li yılların sonundan itibaren diğer meşrubatlar arasında geri plana düştü ve çok da fazla peşinde koşulmayan bir içecek hâline geldi sanki. Oysa öncesinde her şehrin, hatta her kasabanın kendi gazozu vardı. Özlenen, aranan bir içecekti. Şimdi sanki eski günlere bir dönüş var gibi. Buna katılıyor musunuz?

Katılıyorum. Aslında bu dönemsel ayrımı karteller öncesi ve karteller sonrası olarak yapabiliriz. Bırakın şehre özel markaları, seyyar mahalle gazozcularının at arabasıyla gazoz sattığı yıllardan bahsediyoruz. Araştırmalarıma göre, ülke sathına yayılmış bine yakın gazoz markası var bir döneme kadar. Her şehrin birden çok markası var. Dolayısıyla tüketicinin tercihleri çok rafineymiş. Şunun da altını çizelim: Yerel gazozculuk, özellikle kıyı kesimlerine has bir uğraş. Çünkü bu bölgelerde sıcak geçen gün sayısı daha fazla. Dolayısıyla geçmiş yıllarda bu kesimlere has daha çok marka ve çeşit olduğunu söyleyebiliriz. Nakliye ağının ve olanaklarının genişlemesi ve Özal sonrası dönemin ekonomik trendleri itibarıyla çoğu küçük işletme gelişen koşullara dayanamayarak piyasadan çekildi. Son birkaç yıldır eski markaların geri dönmeye başladığını ve butik lezzetler üreten yeni markaların ortaya çıktığını görüyoruz.

Yurdun dört bir yanından gazoz getirtip bu lezzetleri İzmirliyle sunma fikri nasıl ortaya çıktı?

Doğma büyüme İstanbulluyum ama birkaç sene önce İstanbul'u bırakıp İzmir'e yerleşme kararı aldım ve böyle bir mekân fikri ortaya çıktı. Bu konsepti de bir arkadaşım önerdi.

Pek çok tarihi gazoz mevcut ayrıca damla sakızlı ve zencefilli gibi çok alışkın olmadığımız çeşitler de var. Tercihler ne yönde ilerliyor?

Duyarak gelenlere gaz ve şeker oranları, aromalar

Fotoğraf: Borgia Kantürk

ve gazozun hangi şehirden geldiğine dair bilgi veriyorum. Bu konuya meraklı olanlara hiç tatmadıkları gazozları deniyor. Bir de, İzmir'e dışarıdan gelip yerleşmiş, şehrine özgü tatları özleyip hasret giderenler var.

İzmir'in tarihi gazozlarını da burada görmek çok mutluluk verici. Bir de çok özlediğimiz ama uzunca bir süredir ortadan kaybolmuş gazozlar var. Bu gazozlar geri gelecek mi sizce?

O zaman bir müjde verelim. En çok sorulan, en çok özlenen bir gazoz yakında geri dönüyor. Bu da İzmirliyle sürprizimiz olsun. ✚

SARP KESKİNER&BORG KANTÜRK

Caroline David: “İnanıyorum ki yapılacak çok iş ve beraberce geliştirilecek çok fikir var.”

Fotoğraf: Cenker Ekemen

İZMİR'DEN
59

Kentin kalbine konumlanmış İzmir-Fransız Kültür Merkezi, on yıllardır kültür hayatımıza değerli katkılar sunuyor ve yeni alanlar açmaya devam ediyor. Görevi Emanuelle Houlés'den devralan Caroline David ile önümüzdeki döneme dair planlarını, hedeflerini konuştuk.

Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Kariyerim boyunca güncel sanatlar alanında çalıştım. 2000'li yıllara kadar, Fransa'nın tüm bölgelerinde bulunan ve Kültür Bakanlığı tarafından finanse edilen 'Çağdaş Sanatlar Bölgesel Fonu'nu (FRAC) yönettim. Bu oluşum, güncel sanatçıların Fransa ve uluslararası kapsamda tanıtımına yönelik faaliyet gösteriyor. Daha sonra Brüksel Mimarlık Derneği'nde yöneticilik yaptım ve ardından 'Lille 2004 Avrupa Kültür Başkenti' projesinin sergi bölümünü yönettim. Eğitimim ve tecrübem, yaklaşık otuz yıldır güncel sanat alanında yoğunlaştı. Sinema ve dil eğitimi bir yana, kendimi en rahat ve yetkin hissettiğim alan güncel sanatlar alanı.

Önümüzdeki süreçte kültür politikanız adına nasıl bir seyir izlemeyi düşünüyorsunuz?

Dört buçuk milyonluk bir metropolün kültürel hayatında Fransız Kültür Merkezi'nin üstleneceği pozisyon, şüphesiz ki birçok yabancı ülkede üstlendiği pozisyona göre daha farklı tanımlanmalı. Zira, Avrupa ve Asya arasına köprü kurmuş Türkiye'nin ve özel olarak İzmir'in Fransa ile ilişkisi yüzyıllara dayanan bir geçmişe, birikime sahip. Karşılıklı ve eşzamanlı çalışan bir işlevimiz var: Fransız diline olan ilgiyi artırmak, Fransız kültürünü İzmir'e taşımak ve farklı alanlarda önemli zenginliklere sahip olup hakettiği ölçüde ismini duyuramadığına inandığımız İzmir'i uluslararası arenada görünür kılacak projeler gerçekleştirmek. Günümüz İzmir'ini hakettiği şekilde tanıtmak bizim için önemli.

Fransız Kültür Merkezi, özellikle çağdaş sanatın sergilenmesi adına 2000'li yılların başından beri İzmir'deki en önemli aktörlerden biri oldu.

Galeri mekânınızı kapatma kararı aldınız; alternatif sergileme mekânları üzerinden yıllık sergi programı üretmeye devam etmek gibi bir planınız var mı?

Sergi salonumuz maalesef kapandı ve bu alanı dil kursları konusunda daha iyi hizmet verebileceğimiz bir karşılama - ofis alanı olarak düzenlendik. Bildiğiniz gibi Fransız Kültür Merkezi olarak dil eğitimine büyük önem vermekteyiz. Ayrıca, sergi salonumuzun Türk ya da Fransız sanatçıların önemli eserlerini ya da enstalasyonlarını ağırlayabilecek büyüklükte veya donanımda olmadığını düşünüyoruz. İnaniyorum ki, sanatı şehrin bilhassa dışına taşımak lazım. Çünkü İzmir gerek doğası, gerek tarihi zenginlikleri itibarıyla uluslararası yankı uyandırabilecek, büyük projeler gerçekleştirmeye çok yatkın bir şehir. Ayrıca dijital gösterim yapabildiğimiz çok güzel bir sinema salonuna sahibiz ve bunun için şanslıyız. Hezarfen Film Galerisi, Cervantes Enstitüsü ve AECID işbirliğiyle 1-6 Ekim 2015 tarihlerinde son yılların ödüllü İspanyol filmlerinin İzmir'de vizyona girmemiş örneklerini izleyiciye buluşturduk. 21-25 Ekim tarihlerinde İsveç Film Günleri, FILMFIKA, Rendezvous ve İsveç Büyükelçiliği'nin işbirliğinde ilk kez İzmir'de gerçekleştirilen FILMFIKA 15'e de salonumuzu açtık. Çağdaş İsveç Sineması'ndan uzun metraj, kısa metraj, belgesel ve çocuk filmlerinin yer aldığı seçkiyi içeren program, İsveçli yönetmen ve senaristlerin katıldığı yan etkinliklerle zenginleştirilmişti. 2016 yılında yıllardır destek verdiğimiz festivallere katkı sunmaya devam ederken, Fransızca filmler ve dünya sinemasından örnekler sunmayı hedefliyoruz.

Mekânsal anlamda katkı sunmak bir tarafta; özellikle Jean Luc Maeso'nun direktörlüğü üstlendiği dönemde İzmir'de gerçekleşen Portlzmir Trienali'ne kurum olarak önemli bir destek sağlamıştınız. Hatta bu işbirliği, gelenekselleşen bir ortaklığa kadar ilerlemişti.

Sanata karşı bir duyarlılık oluşturmanın ve insanların sanatı keşfetmesini sağlayabilmenin pek çok alternatif yolu var. Kamusal alanların kullanımı bunlardan biri. Portlzmir Bienali, bu yaklaşıma çok iyi bir örnek. İmgelere yeni kullanım şekilleri aramak, projeksiyonlar, mapping, ışıkla teknolojiyle oluşturulmuş işler, şişirilebilir heykeller, halkla sanat arasında kolay bir geçiş açabilecek interaktif projeler önümüzdeki dönemde öne çıkarmayı düşündüğümüz unsurlar. Körfezle ilişkilendirilebilecek birçok sanat projesi gerçekleştirebiliriz. Meselâ ışıkla yapılan bir

yerleştirmenin körfezin güzelliğini daha da öne çıkaracağını, çarpıcı sonuçlar yaratabileceğini düşünüyorum. Güncel sanatsal yaratıların (işlerin) eğlenceli, samimi ve izleyiciyle yakınlaşmaya olanak sunan nitelikte olması gerektiğine inanıyoruz. Buna uygun ortamlar yaratmak da önemliken Prof. Dr. İlhan Tekeli'nin hâlihazırda körfezi bir amfiteatro olarak tanımlıyor oluşuna katılıyorum. İlk karşılaştığım anda, körfezi bir gösteri sahnesi olarak hayal etmişim. Üstelik, günün her saatinde seyircisi eksik olmayan bir kamusal sahneden bahsediyoruz. Seyirci her daim hazır; sokakta, meydanlarda, çimlerde...

İzmirKültür Pla+Formu Girişimi, 'İzmir Akdeniz'dir; Akdeniz kentidir' vurgusunu önemseyen bir oluşum ve kültürü de bu güzergâh üzerinden incelemeyi, Akdeniz'deki üretimi bu kentte görünür kılmayı, yerel partnerlerle bu coğrafya arasında iletişim hatları kurmayı hedefliyor. Bu anlamda, ortaklaşa bir çizgi bulmak ve bu güzergâh üzerindeki kültür aktörlerini rezidans programı, forum, seminer ve sergi gibi etkinliklerle buluşturmak konusunda beraberce nasıl bir çalışma yürütebiliriz?

Tam da bu anlayışı geliştirmemiz gerekiyor. Fransız Kültür Merkezi, kültürel ve sanatsal ağlar arasında aracılık yapmak gibi bir rolü de üstleniyor ve İKPG bizim için çok iyi bir partner adayı. Bu düşünceden yola çıkarak, moda ve tasarım gibi bilim ve inovasyonu birleştiren başka alanlarda da projeler üretebiliriz. Bu aşamada yakından ilgilendiğim tekstil konusundan da bahsetmek isterim: Türkiye büyük ve önemli bir tekstil ülkesi. Bundan birkaç yıl önce 'Lille3000' projesi çerçevesinde FUTUROTEXTILES (Geleceğin Tekstili) başlıklı bir proje ürettim ve bu proje Paris'teki Institut Français tarafından Avrupa ve diğer ülkelerde sergilenmek üzere seçildi. İnaniyorum ki yapılacak çok iş ve beraberce geliştirilecek çok fikir var. Şehre yeni gelen birisinin sunabileceği en büyük şans, taze bir bakış açısına sahip olabilmesidir. Faydalı olabilecek her türlü tecrübemi bizimle temasa geçen herkesle paylaşmaktan büyük memnuniyet duyuyorum. ✚

SARP KESKİNER&BORGA KANTÜRK

ifturquie.org

Uluslararası İzmir Kısa Film Festivali 16. Yılını Kutluyor

Film festivalleri, gelişmiş birçok ülke ve kent için vazgeçilmez bir kültür etkinliği. Festivaller sadece kentin marka değerine ve ekonomik kalkınmasına katkı sunmakla kalmıyor; ana akım dışında kalan işler üreten sinemacıları ve filmleri izleyiciyle buluşturup, sinema sektörüne büyük destek sunuyor. Dağıtım tekellerinin sinema salonlarını ele geçirdiği, televizyonların reyting kaygısıyla genel izleyicinin beğenisini alt seviyelere çektiği ve izleme seçeneklerini daralttığı bir dönemde, festivaller nitelikli filmlere ulaşabilmenin en önemli aracı hâline gelmiş durumda.

Cannes Film Festivali olmasaydı, Fransa'nın bu kasabasını küçük ve sessiz yerleri tercih eden tatilciler dışında kimse tanımıyor olacaktı. Oysa Cannes, sadece festival zamanında değil; yılın on iki ayı boyunca hareketlilik gösteren bir kültür-sanat kenti. Cannes, bir film festivalinin kente ve o kentin dünya kültürüne ne boyutta katkı sağlayabileceğine dair tartışmasız en çarpıcı örnek. Festival boyunca dünyanın gözü bu kasabanın üzerine çevriliyor.

İşte bu çerçeveden bakınca, 2015 yılında

on altıncısı düzenlenen Uluslararası İzmir Kısa Film Festivali, kent için olduğu kadar sinema üreticileri ve sinemaseverler için de adından büyük bir anlam üstleniyor. Avrupa Festivaller Derneği'ne akredite olan Uluslararası İzmir Kısa Film Festivali'ni yıl boyunca yurtdışında tanıtmak ve festivali Avrupa standartlarının üzerine çıkarmak amacıyla çalışmalarını sürdüren festival direktörü Yusuf Saygı, Bremen Film Büro yetkilileriyle Almanya'da bir araya geldi. Saygı, birçok sinema birliğiyle görüşmeler yaparak Berlin Film Festivali Film Market Bölümü Creative Europa Media'nın

yetkilileriyle fikir alışverişinde bulundu. 17-22 Kasım 2015 tarihleri arasında gerçekleşecek olan festival, dört yüzün üzerinde filmi İzmirli sinemaseverlerle buluşturuyor.

Festivalin bir diğer hedefiye tüm şehre yayılmak. Ana gösterim salonu Fransız Kültür Merkezi olmak üzere Alsancak Türkan Saylan Kültür Merkezi, Ege Üniversitesi, İzmir Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Gediz Üniversitesi gibi pek çok nokta sayesinde, festival haritasını da genişletmiş bulunuyor.

Festivale; animasyon, belgesel, deneysel ve kurmaca kategorilerinde yarışmak üzere aralarında İran, Almanya, Ermenistan, İtalya, Küba, Afganistan, Japonya, Yunanistan, Kore, Porto Riko, İspanya, İsviçre, A.B.D., Mısır, Çin, Kırgızistan, Rusya, Venezuela, Fransa, Irak, Birleşik Arap Emirlikleri gibi seksen yedi ülkeden bin beş yüz doksan bir film başvurmuş. 'Altın Kedi Ödülleri' için yarışmak üzere ön jüri tarafından belirlenecek finalist filmler, yönetmen Serdar Akar'ın başkanlığını üstlendiği, oyuncu Yiğit Özşener, oyuncu Vildan Atasever, Theo Angelopoulos'un görüntü yönetmeni Andreas Sinanos ve Macar sinema yazarı György Baron'un yer aldığı jüri tarafından değerlendirilecek. ✚

Program hakkında detaylı bilgiye festivalin resmi web sitesinden ulaşabilirsiniz:

izmirkisafilm.org

Bir Şehri Rüyada Görmek: DREAM CITY TUNUS

Akdeniz'in neredeyse mucizevi kültürel çeşitliliğinin en renkli ve dikkate değer odaklarından Tunus, 4 - 8 Kasım 2015 tarihlerinde oldukça heyecan verici bir sanat organizasyonu ile boy gösteriyor: 'Dream City (Rüya Şehir)'. Bu yıl beşincisi düzenlenen Dream City Çağdaş Sanat Bienali, farklı disiplinlerde yaşamsal, sanatsal, kültürel ve sosyal deneyler için alternatif yaratıcı alanlar tarifleyen bir buluşma noktası olmayı hedefliyor.

Bienal; kamusal alanda sanat, mimari, eleştiri ve diğer tüm formları kucaklayabilecek yepyeni yaklaşımlar keşfedebilme, bir çeşit 'kendini çağdaş sanat aracılığıyla yok sayma ve sanatsal ifade yoluyla yeniden icat etme' hedeflerinin yanı sıra katılımcılarına şehri tanıma, o şehri yaratanlarla ve orada yaşayanlarla birlikte bir 'yeniden var etme' imkânı yaratmayı öneriyor.

'Art and Social Bonds (Sanat ve Sosyal Bağlar)' genel temasının altında MENA bölgesi, Afrikalı ve Avrupalı sanatçıları bir araya getiren 'Dream City', pek çok aktivitenin yanı sıra sanatçı atölyelerine ve bir sokak sanatları festivaline ev sahipliği yapıyor.

Müzik, film, fotoğraf, mimari, performans, enstalasyon, dans ve tiyatronun imkânlarıyla bir şehri yepyeni bir rüyada görmek isterseniz, Dream City doğru adres. ✨

lartrve.com/fr/Dream_City_2015

Mısır'ın Efsanevi Tiyatro Festivali Geri Dönüyor: CIFICET

Mısır kültür sanat dünyasının efsanevi tiyatro festivali The Cairo International Festival For Contemporary And Experimental Theatre (CIFICET), birkaç yıl aradan sonra yeni formatıyla geri dönüyor. 21 Kasım – 2 Aralık 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmesi planlanan devlet destekli bu festival, 2011 – 2014 arasındaki kesintiye de dahil edersek, yirmi yedi yıllık bir geçmişe sahip.

Yeni formatın en dikkat çekici özelliği, festivalin yarışmaları öne çıkaran kimliğini terk etmiş olması. Önceki yıllarda başta sinema olmak üzere pek çok alanda ödül dağıtan CIFICET, bu yıl itibarıyla yarışmacı niteliğini geri plana alarak sergilemeyi ve interaktif katılımı öne çıkarma kararı almış. Ayrıca, önceki yıllarda deneysel tiyatroyu önde tutmayı kendine şiar edinen organizasyon bundan böyle programında konvansiyonel tiyatrolara da yer açacağını ilan ediyor.

Festivalin organizatörleri, CIFICET'in misyonunu şöyle tanımlıyor:

- “Tiyatro ve performans sanatı üzerinden çeşitli kitleler ve halklar arasında yeni alanlar açarak karşılıklı anlayışı geliştirmek, toplumsal barışa katkı sağlamak.”
- “Uluslararası ve ulusal tiyatro sahnesindeki

yenilikçi yaklaşımları başta Mısırlılar olmak üzere Arap dünyasıyla tanıştırmak.”

- “Yerel ve ulusal tiyatro gruplarının uluslararası arenaya açılması adına vitrin görevi görmek.”

Festival programı; ayrıca paneller, söyleşiler, atölye çalışmaları ve okuma seanslarıyla zenginleştirilmiş. ✚

www.cifcet.gov.eg

5. Selanik Bienali: İzlenimler

Yunanistan'ın yalnızca fiziksel olarak değil, kültürel açıdan da İzmir ile fark edilir benzerlikler taşıyan kenti Selanik, 23 Haziran-30 Eylül 2015 tarihleri arasında 5. Selanik Bienali'ne ev sahipliği yaptı. Yüz gün boyunca çok sayıda müze, sergi mekânı ve galeride tüm dünyadan yüzü aşkın sanatçının katılımıyla gerçekleşen bienal, 2011 yılında başlayan ve Makedonya - Trakya 2007-2013 Operasyonel Programı, Avrupa Birliği Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu ve Yunanistan tarafından tasarlanan üç aşamalı bir programın son adımı. Organizasyon, Devlet Çağdaş Sanatlar Müzesi tarafından yürütülen '5 Müze' hareketi, Selanik Belediyesi ve bir çok yerel kurumun işbirliğiyle hayat bulmuş.

'Old Intersections - Make it New III' (Eski Kesişmeler-Yeni Hale Getir III) başlığını taşıyan organizasyon, Akdeniz'in modern ve karmaşık sanat gerçekliğini keşfedebilmek adına, kamu ve sanatçıları alabildiğince dinamik bir buluşmada yanyana getirebilmeye odaklanmış. Bu çerçevede gerçekleştirilen sempozyumlar, performans festivali, atölye çalışmaları, gösterimler ve rehberli turlar, ana ve paralel programlar üzerinden deneyimlenmiş.

Bienalin direktörü sanat tarihçisi ve küratör Katerina Koskina, ayrıca genel konsepti yaratan isim. 'Between the Pessimism of the Intellect and the Optimism of the Will' (Akılcılığın Kötümserliği ve İradenin İyimserliği Arasında) başlığını taşıyan ana serginin küratörlüğünüyse yine bir sanat tarihçisi, Katerina Gregos üstlenmiş.

İzmirKültür Pla+formu Girişimi'nin müştereklerinden Çanakkale Bienali Direktörü Seyhan Boztepe, yerinde edindiği izlenimlerini paylaştı: "Selanik, başta sanat ve tasarım olmak üzere farklı konulara dair geliştirdiği politikalarla Yunanistan'daki ekonomik durumun yarattığı depresif hâlin etkisinden uzak kalmış görünüyor. Selanik Bienali de çağdaş sanatın çok önemli örneklerini kentin derin tarihinin izlerini netleştirecek şekilde sergileyerek, bu iyimser havaya katkı sunmuş. Bienal, kentte siyasal-toplumsal ve kültürel bir gereksinime karşılık

Thessaloniki
biennále: 5
of Contemporary Art
ΜΠΙΕΝΑΛΕ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

geliyor. Sergi küratöryel açıdan son derece özenle kurgulanmış. Önemli sanatçıların katıldığı organizasyonun programı, çeşitli eğitimler ve gösterilerle desteklenmiş. Etkinlikleri izlerken ilk dikkatimi çeken şey, kentteki müze ve kurumsal sergi mekânlarının sahip olduğu altyapının gücü, çeşitliliği ve bu mekânların günümüze dek ne kadar iyi korunmuş olduğu."

"Pistoletto'nun 'Akdeniz Masası', yaklaşık on yıldır bir çok Avrupa kentinde önemli forumlara sahne oldu. Bu masa, kültür ve sanata dair güncel sorunların siyasal ve ekonomik sorunlarla birlikte tartışıldığı bir platform görevi görüyor. Pistoletto, Akdeniz Bölgesi'nin küresel siyaset ve ekonomideki güncel tarihsel durumunun sanatçıları ve kültür uzmanları tarafından sürekli irdelenmesini çok önemsiyor. Ayrıca, tartışma sonuçlarının siyasetçilerle paylaşılmasının demokratik süreçler açısından önemini vurguluyor. Masanın da bu bağlamda bir metafor olarak kullanılmasını istiyor."

Evangelia Kranioti, Antidote, 2014

“Selanik'teki forumda sanatçılar, Yunanistan'ın ekonomik sorunlarını ve bu sorunların kültür sanat alanına olumsuz yansımalarını masaya yatırdı. Her katılımcı, kendi açısından çözüm önerilerini sundu. Kamusal kaynakların ve özel sermayenin yaratıcı ve eleştirel sanattan çok gösteri sanatlarına kaymış olması, sanatçı haklarının güvence altında olmaması, üretilen sanat yapıtlarının ihracının niceliksel yetersizliği ve istihdam problemleri gibi birçok ortak sorun dile getirildi.” ✚

Throw Hands, Antonis Pittas

Mikhail Karikis, Love Is the Institution of Revolution, 2014.

Doğu Akdeniz'den Mektup Var:

Pla+form beni Beyrut'tan görsel ve metinsel bir katkıda bulunmaya davet ettiğinden beri aklımın bir köşesinde "burayı nasıl temsil edebileceğim?" sorusu dönüyor. "Yabancı olmanın bilinciyle bir yeri tam olarak kavrayabilir miyim?" sorusu, dili bilmemenin yarattığı rahatsızlıkla birlikte etrafımdakileri tam olarak anlayamamamın getirdiği o muhteşem vurdumduymazlık...

Seçtiğim görsel, Lübnan'dan ama Beyrut'tan değil. Ülkenin en büyük dördüncü şehri olan Zahle'de, nehir kenarında çektiğim bir fotoğraf.

Zahle'ye gitme nedenim, arkadaşımın Suriyeli mültecilerle çalışan bir sivil toplum kuruluşuna iş başvurusu yapmış olması. Gittikten sonra öğreniyoruz ki, bir sınava tabi tutulacak ve sınavda "en efektif şekilde nasıl sığınak inşa edilebilir?", "lağım nasıl kontrol edilebilir?", "elektrik nasıl üretilir?" gibi sorulara hızlı cevap vermek zorunda.

O sınavdayken Zahle'nin meşhur nehrinin kenarındaki restoran ve gazinolara gidiyoruz. Hava çok sıcak olmasına rağmen rakımın yüksekliği ve su kenarında olmamızın getirdiği bir rahatlama hissi var. Nehir kenarında yürürken fark ediyorum ki, gazinoların birçoğu terk edilmiş.

Terk edilmiş mekânlar her zaman burukluk yaratıyor insanda ama Lübnan'da sanki başka bir hâli var bu mekânların. Terk edilmiş olanlar sanki normaldi yaşıyor, sanki diğer binalarda hayat olması gerçekdi. Biz, sanki orada olarak başka bir zamansal ve mekânsal hâli rahatsız ediyoruz.

Kırık camlar üzerine düşünüyorum; Suriye sınırına yakın olduğumuzdan dolayı şiddetle ilişkilenen sesler zaten birebir orada. Kırık camlar sanki

hatırlatıyor; "sesleri duymamazlıktan gelme" diyor ama buralarda sesleri duymamazlıktan gelmeden güvende yürümek, var olmak, mültecilerle çalışmak, çalışmayı düşünmek mümkün mü?

Zahle'den Baalbek'e geçiyoruz; dünyadaki en büyük pagan tapınağını gezerken turist rehberimiz sevincini gizleyemiyor. Facebook'a fotoğraflarımızı koyacağını, bizim gibi insanların da Baalbek'e gelebildiğini, buralarda gezdiğini kanıtlamak istediğini söylüyor. Fotoğraf için gülümserken; kime, neyi, niçin kanıtladığımızı düşünüyorum.

Ağustos 2015

m-est.org
bombmagazine.org/article/2969311/portfolio

Yazı ve Fotoğraflar: Merve Ünsal

BİR AKDENİZ FILMLERİ SEÇKİSİ

Fotoğraf: Metehan Özcan

“Akdeniz Sineması, geçmişten bugüne dünya sinemasına öylesine büyük katkılarda bulundu ki, saymakla bitmez. İçinde o kadar çok renk, koku ve tad barındırır ki, bunların tümünü kısa bir film listesine sığdırabilmek imkânsız. Akdeniz duygusunu bize hakkıyla taşıyan, yaşatan, keyifle izleyebileceğiniz yirmi Akdeniz filmi sizin için listeledim.”

NESİM BENCOYA

- 1 “Sex ve Lucia” (Lucía y el sexo) Yönetmen: Julio Medem (2001)
- 2 “Bir Tutam Baharat” (Politiki Kouzina) Yönetmen: Tassos Boulmetis (2003)
- 3 “Bando” (Bikur Ha-Tizmoret) Yönetmen: Eran Kolirin (2007)
- 4 “El Gusto” Yönetmen: Safinez Bousbia (2011)
- 5 “Derinlik Sarhoşluğu” (Le Grand Bleu) Yönetmen: Luc Besson (1988)
- 6 “Dönüş” (Volver) Yönetmen: Pedro Almodovar (2006)
- 7 “Kara Ruhlar” (Anime Nere) Yönetmen: Francesco Munzi (2014)
- 8 “En Güzel Günlerim” (Trois Souvenirs de ma Jeunesse) Yönetmen: Arnaud Desplechin (2015)
- 9 “Unutulmaz Bir Yaz” (Un été à La Goulette) Yönetmen: Ferid Boughedir (1996)
- 10 “Akdenizli” (Mediterraneo) Yönetmen: Gabriele Salvatores (1991)
- 11 “Yetenekli Bay Ripley” (The Talented Mr. Ripley) Yönetmen: Anthony Minghella (1999)
- 12 “Memleket” (Terraferma) Yönetmen: Emanuele Crialese (2011)
- 13 “Çılgın Pierrot” (Pierrot le Fou) Yönetmen: Jean Luc Godard (1965)
- 14 “Amarcord” (Amarcord) Yönetmen: Federico Fellini (1973)
- 15 “Cennet Sineması” (Nuovo Cinema Paradiso) Yönetmen: Guiseppe Tornatore (1988)
- 16 “...Ve Tanrı Kadını Yarattı” (Et Dieu... créa la femme) Yönetmen: Roger Vadim (1956)
- 17 “Nefes Alıyorum” (Respiro) Yönetmen: Emanuele Crialese (2002)
- 18 “Corelli’nin Mandolini” (Captain Corelli’s Mandolin) Yönetmen: John Madden (2001)
- 19 “Bisiklet Hırsızları” (Ladri di biciclette) Yönetmen: Vittorio de Sica (1948)
- 20 “Oğlumdu” (È Stato il Figlio) Yönetmen: Daniele Cipri (2012)

